

KUULEEKO KIRKKO, TÄÄLLÄ NUORET
Nuorten tulevaisuusseminaari osallisuuden edistäjänä

Eetu Tuomi
Opinnäytetyö, Syksy 2016
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan koulutusohjelma
Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön
suuntautumisvaihtoehto
Sosionomi (AMK) + kirkon
nuorisotyönohjaajan virkakelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Tuomi, Eetu. Kuuleeko kirkko, täällä nuoret. Nuorten tulevaisuusseminaari osallisuuden edistäjänä. Diak Helsinki, syksy 2016, 96 s., 2 liitettä.

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Sosiaalialan koulutusohjelma, Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehto, sosionomi (AMK) + kirkon nuorisotyönohjaajan virkakelpoisuus.

Opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia, miten joka vuosi järjestettävä ja seurakuntien nuoret yhteen tuova Nuorten tulevaisuusseminaari edistää nuorten osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien toteutumista paikallisseurakuntien toiminnassa sekä millaisia aineksia se antaa seurakuntien nuorisotyölle. Työssä haluttiin myös selvittää, miten Nuorten tulevaisuusseminaari vahvistaa nuorten ja luottamushenkilöiden välistä yhteistyötä. Opinnäytetyön yhteistyökumppanin Nuorten Keskuksen toiveena oli kehittää Nuorten tulevaisuusseminaaria siten, että nuorten osallisuus toteutuu siinä mahdollisimman hyvin. Tämän takia tutkimuksen tavoitteena oli myös löytää tapahtuman vahvuuksia ja kehittämiskohteita.

Opinnäytetyö toteutettiin kvalitatiivisena tutkimuksena. Aineisto kerättiin seurakuntien nuorilta ja työntekijöiltä eri puolilta Suomea kevään 2016 aikana. Opinnäytetyössä haastateltiin neljää seurakunnan nuorisotyönohjaajaa ja 45 nuorta vastasi heille laadittuun kyselylomakkeeseen Nuorten tulevaisuusseminaariin liittyen.

Tuloksissa selvisi, että parhaimmillaan Nuorten tulevaisuusseminaarin ennakko-tehtävä ja varsinainen seminaaripäivä edistävät nuorten osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien toteutumista seurakunnissa merkittävästi. Niissä nähtiin olevan muutenkin paljon vahvuuksia suhteessa seurakunnan nuorisotyöhön. Tapahtuman suureksi vahvuudeksi nähtiin eri seurakuntien nuorten saaminen yhteen. Sen sijaan Nuorten tulevaisuusseminaarin jatkotehtävä, jonka tarkoituksena on vahvistaa seurakuntien nuorten ja luottamushenkilöiden välistä yhteistyötä, keräsi osakseen paljon kritiikkiä eikä sen nähty tarjoavan seurakunnille juuri mitään.

Seurakuntien työntekijöiden ja päättäjien huomattiin olevan merkittävässä roolissa suhteessa Nuorten tulevaisuusseminaarin hyötyihin. Vaikka ennakko-tehtävän ja seminaaripäivän nähtiin olevan Nuorten tulevaisuusseminaarin vahvimpia osa-alueita, niin niiden vaikuttavuuden todettiin jäävän vähäiseksi, mikäli seurakuntien työntekijät ja päättäjät eivät sitoudu niihin. Nuorten tulevaisuusseminaarin suurimmaksi kehittämiskohteeksi nousi seurakuntien sitouttaminen tapahtumaan niiden hallintoja myöten.

Asiasanat: osallisuus, vaikuttaminen, nuoret, kirkon nuorisotyö, luottamushenkilöt, evankelis-luterilainen kirkko, kvalitatiivinen tutkimus

ABSTRACT

Tuomi, Eetu.

Church can you hear us, here are the youngsters. Youngsters' futureseminar as a contributor of participation

96 p., 2 appendices. Language: Finnish. Helsinki, Autumn 2016.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Option in Christian Youth Work. Degree: Bachelor of Social Services.

The thesis researched the Youngsters' futureseminar where youngsters from different parishes from all over Finland gather together and ponder about church's youth work and its future. The thesis studied how well this event has contributed youngsters' feel of participation in their own parish and given them a chance to effect on church's youth work in general. The aim was also to find out what the seminar has given to parishes in general and what are its strengths and weaknesses.

The thesis was executed as a qualitative research. Material of the research was gathered from the total of 45 youngsters and 4 employees of different parishes from all over Finland in spring 2016. The employees were interviewed concerning their thoughts about the Youngsters' futureseminar and the youngsters shared their thoughts on a form.

At its best the Youngsters' futureseminar was seen to contribute youngsters' feel of participation and given them a fair chance to effect on their own parish's youth work. One of the event's greatest strengths was that it brings youngsters together from all over Finland. Of course the event was seen to have some weaknesses too. The youngsters' futureseminar is supposed to enhance the collaboration between youngsters and trustees in the administration of a singular parish. The results showed that this aspect does not come true in youngsters' futureseminar at all.

The thesis showed that the roles of employees and decision-makers of singular parishes are very important in Youngsters' futureseminar. If they don't commit to Youngsters' futureseminar the event doesn't reach its full potential in the parish. One of the event's greatest development-points is to get the parishes employees and decision-makers a bigger part of Youngsters' futureseminar. Based on the results the organizers of the seminar wished to be able to improve the event in the future.

Key words: Church youth work, participation, inclusion, affection, youngsters, trustees, Evangelic-Lutheran church, qualitative research

SISÄLLYS

1 JOHDANTO.....	7
2 AIKAISEMPIA OPINNÄYTETÖITÄ NUORTEN OSALLISUUDESTA.....	9
3 NUORUUS.....	11
3.1 Nuoruuden määrittelyä	11
3.2 Nuorten ihmissuhteet	11
3.3 Muuttuvat nuorisokulttuurit	12
4 KIRKON NUORISOTYÖ.....	14
4.1 Kristillisen nuorisotyön historiaa	14
4.2 Näkökulmia kirkon nuorisotyöhön.....	16
5 NUORTEN OSALLISUUS.....	19
5.1 Nuoret ja vaikuttaminen.....	19
5.2 Osallisuuden määrittelyä	20
5.3 Osallisuuden merkitys nuorille	22
5.4 Aikuisen rooli nuoren osallisuuden tukemisessa	23
5.5 Nuorten osallisuus kirkossa.....	23
5.5.1 Nuorten osallisuus kirkossa.....	23
5.5.2 Hallinto ja luottamushenkilöt nuorten osallisuuden tukijoina.....	25
6 NUORTEN TULEVAISUUSSEMINAARI.....	28
6.1 Nuorten Keskus ry.....	28
6.2 Nuorten tulevaisuusseminaarin historia.....	29
6.3 Nuorten tulevaisuusseminaarin tavoite ja sisältö.....	31
7 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	33
7.1 Nuorten Keskus työelämän yhteistyötahona	33
7.2 Tavoitteet ja tutkimuskysymykset	33
7.3 Tutkimuksen vaiheet	34
7.4 Aineiston keruu ja tutkimusmenetelmät.....	37
7.5 Teemoittelu aineiston analysointimenetelmänä.....	39
8 TUTKIMUKSEN TULOKSET.....	41
8.1 Nuorten muutostoiveita seurakunnissa ja kirkossa.....	41
8.1.1 Nuorten muutostoiveita seurakunnissa.....	41

8.1.2 Nuorten muutostoiveita kirkossa	42
8.2 Nuorten mielteitä vaikutusmahdollisuuksista ja kuulluksi tulemisesta	44
8.2.1 Vaikuttaminen ja kuulluksi tuleminen seurakunnassa.....	45
8.2.2 Vaikuttaminen ja kuulluksi tuleminen Nuorten tulevaisuusseminaarissa	46
8.3 Nuorten mielteitä nuorten ja luottamushenkilöiden yhteistyöstä.....	48
8.4 Nuorten mielteitä Nuorten tulevaisuusseminaarin vahvuuksista ja kehittämiskohteista	50
8.4.1 Vahvuudet	50
8.4.2 Kehittämiskohteet	53
8.5 Työntekijöiden näkemyksiä nuorten seminaariosallistumisen syistä	55
8.6 Työntekijöiden näkemyksiä Nuorten tulevaisuusseminaarin tarjoamista vaikutusmahdollisuuksista ja osallistavuudesta	56
8.6.1 Ennakkotehtävä.....	56
8.6.2 Seminaaripäivä.....	58
8.6.3 Jatkoktehtävä	60
8.7 Työntekijöiden näkemyksiä nuorten ja luottamushenkilöiden välisestä yhteistyöstä	61
8.8 Työntekijöiden näkemyksiä Nuorten tulevaisuusseminaarin vahvuuksista ja kehittämiskohteista	63
8.8.1 Vahvuudet	63
8.8.2 Kehittämiskohteet.....	65
9 TUTKIMUKSEN JOHTOPÄÄTÖKSET	70
9.1 Osallisuus ja vaikuttaminen	70
9.2 Nuoret ja luottamushenkilöt.....	71
9.3 Nuorten tulevaisuusseminaarin anti seurakunnalle	72
9.4 Nuorten tulevaisuusseminaarin vahvuudet ja kehittämisideat	74
9.4.1 Nuorten tulevaisuusseminaarin vahvuudet.....	74
9.4.2 Nuorten tulevaisuusseminaarin kehittämisideat	75
9.5 Yhteenveto ja mahdolliset jatkotoimenpiteet	79
9.5.1 Yhteenveto	79
9.5.2 Nuorten Keskuksen kommentit opinnäytetyöstä ja mahdolliset jatkotoimenpiteet	80

9.6 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys	81
9.7 Ammatillisen kasvun pohdintaa	84
LÄHTEET.....	87
LIITE 1: HAASTATTELURUNKO TYÖNTEKIJÖILLE.....	94
LIITE 2: KYSELYLOMAKE NUORILLE.....	95

1 JOHDANTO

Tein tutkimuksellisen opinnäytetyön yhteistyössä Nuorten Keskus ry:n kanssa. Nuorten Keskus ry on kristillisen nuorisotyön palvelujärjestö, joka tekee aktiivisesti työtä kristillisen nuorisotyön hyväksi. Järjestö on koko historiansa ajan korostanut, että kristillinen toiminta seurakunnassa ei saa olla vain työntekijöiden hallitsemaa vaan siinä tulee olla tilaa nuorten aktiivisuudelle. Nuorten Keskus luo nuorille aktiivisesti erilaisia vaikuttamisen mahdollisuuksia ja antaa kirkon työntekijöille välineitä nuorten osallisuuden edistämiseen. (Lund 2007, 49–50; Nuorten Keskus 2014, 2–3.) Tästä hyvänä esimerkkinä on Nuorten Keskuksen ja kirkkohallituksen järjestämä Nuorten tulevaisuusseminaari, johon opinnäytetyöni liittyy.

Nuorten tulevaisuusseminaarit päästävät alle 18-vuotiaat konfirmoidut nuoret ääneen osallisuuden kokemuksistaan kirkon työssä. Kokemukseni mukaan nuorten osallisuus on yksi tärkeimmistä teemoista kirkon nuorisotyössä. Nuoret eivät halua olla pelkästään seurakunnan toiminnan kohteita, vaan he haluavat käyttää ääntänsä ja vaikuttaa heitä koskeviin asioihin. Vuosittain järjestettävä Nuorten tulevaisuusseminaari on tehnyt parhaansa tukeakseen nuoria sekä paikallisseurakuntia näiden asioiden toteutumisessa.

Nuorten tulevaisuusseminaarin kokonaisuus on aina jakaantunut kolmeen vaiheeseen: seminaaripäivää edeltävään ennakotehtävään, seminaaripäivään sekä seminaaripäivän jälkeiseen jatkotehtävään. Kaikissa vaiheissa pohditaan kirkon roolia omassa elämässä nyt ja tulevaisuudessa. Ennakotehtävät toteutetaan paikallisseurakunnissa yhdessä nuorten kanssa. Seminaaripäivänä seurakuntien nuoret ympäri Suomea kokoontuvat keskustelemaan kirkon toiminnan tulevaisuudesta. Seminaarin jatkotehtävässä pyritään vahvistamaan seurakuntien nuorten ja päättäjien välistä yhteistyötä. Kaikkien vaiheiden tuotoksia on tarkoitus hyödyntää paikallisseurakuntien ja koko kirkon toiminnassa. (Karvonen & Liljendahl 2005, 313–314; Nuorten Keskus 2010a.)

Nuorten tulevaisuusseminaaria on järjestetty vuodesta 2004 alkaen ja järjestäjien kokemukset ovat olleet pääasiassa positiivisia. Nuorten Keskuksen ja kirkkohallituksen tieto tapahtuman tavoitteiden toteutumisesta käytännössä on kuitenkin rajoittunut toukokuussa järjestettäviin seminaaripäiviin. Järjestäjillä ei ole ollut tietoa siitä, miten jokavuotiset seminaarit ovat tukeneet yksittäisten paikallisseurakuntien nuortentoimintaa. Keväällä 2015 Nuorten Keskuksen nuorisosihteeri tiedustelikin halukkuuttani tehdä opinnäytetyö tästä aiheesta.

Haastattelin keväällä 2016 neljää seurakunnan nuorisotyönohjaajaa, joilla on kokemusta Nuorten tulevaisuusseminaarista. Lisäksi keräsin toukokuussa 2016 seminaarinuorilta ajatuksia seminaarista kyselylomakkeilla. Haastatteluiden ja kyselyiden avulla tutkin, miten vuosittain järjestettävät Nuorten tulevaisuusseminaarit ovat edistäneet nuorten osallisuuden sekä vaikutusmahdollisuuksien toteutusta Suomen seurakunnissa. Kartoitin myös, miten Nuorten tulevaisuusseminaarit ovat vahvistaneet nuorten ja luottamushenkilöiden välistä yhteistyötä. Lisäksi selvitin, millaisia aineksia Nuorten tulevaisuusseminaari tarjoaa seurakunnille nuorten parissa tehtävään työhön sekä mitä vahvuuksia ja kehittämiskohteita tapahtumasta löytyy.

Opinnäytetyö antaa järjestäjille arvokasta tietoa siitä, mitkä asiat Nuorten tulevaisuusseminaareissa ovat olleet toimivia ja mitkä vähemmän toimivia. Tulosten avulla seminaaria voidaan tulevaisuudessa kehittää ja samalla edistää nuorten asemaa seurakuntien työssä entistä parempaan suuntaan. Opinnäytetyötä tehdessäni olen saanut vinkkejä siihen, miten voin kirkon tulevana työntekijänä tukea nuorten osallisuutta seurakuntien nuorisotyössä. Myös muut opinnäytetyöni lukijat voivat oppia, miten nuorten osallisuutta voi huomioida erityisesti kirkon nuorisotyössä

2 AIKAISEMPIA OPINNÄYTETÖITÄ NUORTEN OSALLISUUDESTA

Yksi tuoreimmista seurakuntanuorten osallisuuteen liittyvistä opinnäytteistä on Noora Soukkion (2015) tekemä toiminnallinen opinnäytetyö ”Osallisuutta kirkon nuorisotyössä – Tampereen Tuomiokirkkoseurakunnan nuorisotyön teemailtojen kehittämishanke”. Soukkio kehitti Tampereen Tuomiokirkkoseurakunnan nuorisotyölle kerran kuussa järjestettäviä teemailtoja. Kehittämishankkeessaan Soukkio pyrki vahvistamaan nuorten osallisuutta ja hengellistä kasvua sekä antamaan nuorille mahdollisuuden vaikuttaa teemailtojen sisältöön. Hankkeesta saadut palautteet olivat positiivisia ja Soukkio arvioi, että hän saavutti asettamansa tavoitteet hyvin.

Lauri Lehtonen (2013) on tehnyt tutkimuksellisen opinnäytetyön nimeltä ”Nuoret seurakunnan toiminnan kohteina vai aktiivisina toimijoina – Nuorten osallisuus seurakunnissa”. Opinnäytteessään Lehtonen kartoitti millaisia nuoria osallistavia menetelmiä suomalaiset evankelis-luterilaiset seurakunnat toiminnassaan hyödyntävät. Seurakuntien havaittiin hyödyntävän erilaisia nuorten vaikutusryhmiä, joissa nuoret saavat suunnitella ja toteuttaa seurakunnan nuorisotyötä. Esiin nousivat myös nuorten kuulemistilaisuudet, joissa seurakunnan työntekijät ja luottamushenkilöt pääsevät kuulemaan nuorten ajatuksia. Opinnäytetyössään Lehtonen selvitti myös, miten nuoret saataisiin kiinnostumaan osallisuudesta seurakunnan toimintaan. Tuloksissa korostui se, että nuoret motivoituvat toimimaan ja vaikuttamaan seurakunnassa, kun heidät kohdataan henkilökohtaisesti. Tutkimus oli laadullinen. Nuorten Keskus toimi myös Lehtosen yhteistyökumppanina.

Tiina Taavitsainen (2012) teki tutkimuksellisen opinnäytetyön otsikolla ”Lasten ja nuorten osallisuus kirkossa”. Taavitsainen selvitti määrällisen tutkimuksen avulla, miten seurakunnissa on huomioitu lasten ja nuorten osallisuutta. Hän myös tarkasteli kasvatus- ja nuorisotyönohjaajien asenteita osallisuutta kohtaan. Taavitsainen havaitsi, että seurakuntien hallinnossa ja päätöksenteossa lasten ja nuorten kuulemiseen ja vaikuttamiseen luodut erilaiset menetelmät ovat vasta löyty-

mässä. Kiinnostusta osallisuuden vahvistamiseen kuitenkin on. Lapsi- ja nuorisotyönohjaajat huomioivat osallisuutta paremmin, vaikka se oli vielä melko satunnaista.

Elise Kytän (2008) tutkimuksellisen opinnäytetyön nimi oli ”On kiva, kun nuorilta kysytään – Nuorten toiveita seurakunnan auttamistoiminnasta”. Opinnäytetyössään Kyttä selvitti, millaiseen kirkon auttamistoimintaan he voisivat sitoutua. Hän halusi myös selvittää miten työntekijät suhtautuvat nuorten ideoihin ja niiden mahdollisuuksiin muuttua ideasta käytännöksi. Nuorten vastauksissa korostui halu olla mukana kirkon auttamistoiminnassa. Nuoret kiinnostuivat erityisesti työstä vanhusten parissa. Työntekijöiden todettiin ottavan nuorten ideoita positiivisesti ja innokkaasti vastaan. He olivat valmiita muokkaamaan toimintaa nuorten toiveiden mukaisiksi.

Kirkon nuorisotyössä tapahtuvasta osallisuudesta on tehty useita opinnäytetöitä. Opinnäytetyöni eroaa näistä opinnäytetöistä merkittävästi, sillä lähestyn osallisuuden teemaa eri näkökulmasta. Nuorten tulevaisuusseminaari on ollut esillä monissa opinnäytetöissä, mutta aiemmin ei ole tehty opinnäytetyötä, joka liittyisi suoraan Nuorten tulevaisuusseminaariin. Työssäni keskityn Nuorten tulevaisuusseminaariin seurakuntanuorten osallisuuden edistäjänä.

3 NUORUUS

3.1 Nuoruuden määrittelyä

Nuoruus voidaan nähdä lapsuuden ja aikuisuuden välissä olevana ikävaiheena. Se mihin tämä vaihe kullakin sijoittuu, on yksilöllistä. Esimerkiksi monet 6–12-vuotiaat haluavat siirtyä lapsitermistä eteenpäin. Nuorisolaki määrittelee nuoruuden jatkuvan 29-ikävuoteen saakka. Kaikkia alle 18-vuotiaita ihmisiä voidaan ajatella vielä lapsina. Kuitenkin esimerkiksi kirkon nuorisotyön pääasiallisena kohderyhmänä pidetään yleensä 15–17-vuotiaita ihmisiä. (Allianssi 2014, 9; Kirkkohallitus 2012, 8–19; Nuorisolaki 2006/72.)

Nuoruus voidaan jakaa kolmeen eri jaksoon: nuoruusiän varhaisvaiheeseen, keskivaiheeseen ja loppuvaiheeseen. Määritelmän mukaan nuoruusiän varhaisvaihetta eletään 12–15-vuotiaana, keskivaihetta 15–18-vuotiaana ja loppuvaihetta 18–20-vuotiaana. Jokaisessa vaiheessa nuorten elämässä tulee vastaan erilaisia haasteita ja tehtäviä. Varhaisvaiheessa nuoret ovat murrosiässä, jolloin ikätoverien kanssa solmitaan uusia ystävyksiä ja protestointi auktoriteetteja, esimerkiksi vanhempia, vastaan alkaa. Nuoruusiän keskivaiheessa nuoret kokeilevat omia rajojaan, luovat syvällisempiä ihmissuhteita ja heidän minäkuvansa selkiintyy. Loppuvaiheessa nuoret alkavat pohtimaan omaa asemaansa maailmassa ja aloittavat itsenäisen elämän. (Dunderfelt 2011, 84–85.)

3.2 Nuorten ihmissuhteet

Ystävyys-suhteet ovat oleellinen osa nuorten elämää. Ystävyys-suhteiden arvioidaan luovan elämään enemmän tyytyväisyyttä kuin työn, koulutuksen ja aineellisen hyvinvoinnin. Ystävyys-suhteet ovat erilaisia. Kyseessä voivat olla kahden nuoren muodostamat ystävyys-suhteet, jotka ovat yleensä jatkuvia ja läheisiä suhteita. Ystävyys-suhteet voivat myös ilmetä pienissä ryhmissä. Ryhmään voi kuu-

lua muutama nuori, joita monesti yhdistää jokin tekijä, esimerkiksi koulu tai seurakuntatoiminta. Suurimmalla osalla nuorista on kaveriryhmä, johon he kuuluvat tai vähintään yksi ystävä. (Ahonen, Lyytinen, Lyytinen, Nurmi, Pulkkinen & Ruoppila 2014, 172; Allianssi 2014, 13–14.)

Useasti keskenään aikaa viettävät nuoret muistuttavat toisiaan monella tavalla. Niin sanottu valikoitumisefekti on yksi tapa selittää tätä ilmiötä. Valikoitumiseffektin mukaan samankaltaiset ihmiset vetävät toisiaan herkästi puoleensa. Nuori viihtyy ja haluaa viettää aikaa kaltaisensa seuran parissa. Ystävät saattavat vaihtua elämän varrella moneen otteeseen, mutta ihmisellä on tapana hakeutua samankaltaisen seuran pariin. (Salmivalli 2005, 138–139.) Jos nuori siis kokee esimerkiksi uskon ja seurakuntaelämän itselleen tärkeäksi asiaksi, niin hän saattaa hakeutua seurakuntayhteisön pariin.

3.3 Muuttuvat nuorisokulttuurit

Nuorisokulttuurit ovat muuttuneet tiuhaan tahtiin eri sukupolvien välillä. Eri sukupolvia voidaan kuvata X-, Y- ja Z-sukupolvikäsitteillä. X-sukupolvella tarkoitetaan noin vuosina 1962–1978 syntyneitä ihmisiä, Y-sukupolvella 1980–1990-luvulla syntyneitä ja tuoreimmalla Z-sukupolvella 1990–2000-luvulla syntyneitä. Nuorin Z-sukupolvi turhautuu helposti, elleivät asiat tapahdu nopeasti. He ovat myös kohtuullisen suvaitsevaisia, sillä monelle nuorelle monikulttuurisuus on arkipäivää. Nuoret ovat toiveikkaita tulevaisuuteensa liittyen ja kokevat maailman olevan heille auki. (Kirkkohallitus 2012, 10–11.)

Suurimmat määrittävät tekijät Z-sukupolven elämässä ovat internet ja erilaiset digitaaliset laitteet. Z-sukupolvea kuvataan ensimmäisenä oikeana nettisukupolvena, jolle internet ja digitaaliset laitteet ovat olleet syntymästä asti läsnä. (Kirkkohallitus 2012, 11.) Tutkimusten mukaan esimerkiksi suomalaisista 3–4-vuotiaista lapsista jo 42 prosenttia osaa käyttää internetiä. Kännykän kautta netti on aina saatavilla, joten sen käyttö voi olla kokopäiväistä. (Noppari 2014, 19–20.)

Monen nuoren vanhemmat ovat huolissaan lastensa mediankäytön määrästä, sillä lasten on toivottu olevan ulkona kavereiden kanssa eikä kotona internetissä. Nykypäivän nuoret eivät kuitenkaan koe, että verkossa tapahtuva sosiaalisuus olisi vähemmän oikeaa sosiaalisuutta kuin verkon ulkopuolella tapahtuva sosiaalisuus. He ajattelevat, että verkkoympäristö tukee heidän ystävyys-suhteitaan internetin ulkopuolellakin. (Kirkkohallitus 2012, 27; Noppari 2014, 22.)

Vanhemman sukupolven on täytynyt opetella tietokoneiden, internetin ja sosiaalisen median käyttö vasta aikuisiällä. Nuorisokulttuuri muuttuu jatkuvasti ja varsinkin nuorten kanssa työskentelevien tulee pysyä muutoksissa mukana. Ainoastaan ajankohtaista nuorisokulttuuria ymmärtämällä nuorisotyön asiantuntijat pystyvät saavuttamaan työssään laadukkaita tuloksia. (Kirkkohallitus 2012, 27.)

4 KIRKON NUORISOTYÖ

4.1 Kristillisen nuorisotyön historiaa

On tärkeää ymmärtää, mitä tarkoitetaan seurakunnalla ja kirkolla. Kirkolla tarkoitetaan Suomessa toimivaa kristillistä evankelis-luterilaista yhteisöä. Suomen evankelis-luterilainen kirkko rakentuu 412 paikallisseurakunnasta. Seurakunnalla viitataan paikalliseen kirkon osaan eli yksittäiseen paikallisseurakuntaan. Ihminen on sen paikallisseurakunnan jäsen, minkä alueella hän asuu. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.a.; Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.b.; Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.c.)

Suomalaisen kirkon nuorisotyön juuret ulottuvat 1800-luvulle asti. 1800-luvun lopulla papisto alkoi korostamaan seurakunnan nuorisotyön tärkeyttä. Yleinen ajattelutapa oli, että onnistunut nuorisotyö pitäisi nuoria seurakunnan toiminnassa mukana. Yksi ajalle ominainen nuorisotyön muoto oli rippikoulun käyneiden nuorten kutsuminen pyhäkoulun opettajiksi. (Launonen 2008a, 79; Porkka 2008, 158.)

Nuorisotoiminnan juurtuminen perinteiseen seurakuntajärjestelmään oli haastavaa, minkä takia kristillisen nuorisotoiminnan kehittäminen jäi yhdistysten varaan. Esimerkiksi vuonna 1905 syntynyt Nuorten Keskus on ollut perustamisestaan alkaen mukana seurakuntien nuorisotyön kehittämisessä (Liljendahl 2016 & Lund 2007 48–49). Suomalaisen kristillisen nuorisotyön historia perustuukin toiseen maailmansotaan saakka pääasiassa yhdistystoimintaan. Yhdistystoiminta toi uusia näkökulmia kristilliseen kasvatukseen ja vähitellen seurakunnat omaksuivat yhdistysten toimintamallit omikseen. (Launonen 2008, 79; Porkka 2008, 158–159.)

1930-luvulla seurakuntia kannustettiin käynnistämään omaa nuorisotyötä. Nuorisotyölle nähtiin tarvetta erityisesti siksi, että sen ajateltiin varjelevan nuoria maailman pahuudelta ja syventävän nuorten kristillistä tietoa ja elämännäkemyksiä. Aikuiset olivat huolissaan nuorista ja nuorten arvoista, minkä takia he halusivat

kontrolloida ja ohjata nuoria kohti ”oikeanlaista” elämää. 1970-luvulla nuorisotyö ymmärrettiin jo nuorten elämänolonsuhteiden parantamisena ja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen kannustamisena. Nuorten tiedettiin olevan nuorisotyön parhaita asiantuntijoita, minkä takia nuorisotyön piti olla muutakin kuin aikuisten nuorille järjestämää puuhastelua. (Lund 2007, 132; Malkavaara 2013, 24; Porkka 2008, 160.)

Toisen maailmansodan jälkeen kristillisen nuorisotyön toiminnan painopiste alkoi siirtymään järjestöistä seurakuntiin, jolloin myös kristillistä kasvatusta ja nuorisotyötä alettiin kehittämään määrätietoisesti. Vuonna 1949 käynnistyneessä nuorisotyönohjaajien koulutuksessa korostuivat hengellisyys ja toiminnallisuus, mutta pian koulutusnäkemys laajeni myös sosiaalisen työn suuntaan. Koulutuksen taustalla oli ajatus siitä, että viihdyttävien toimintojen, esimerkiksi retkeilyn, leikin ja keskusteluiltojen, avulla nuoret tulevat seurakunnan yhteyteen. Tällainen hengellisen, pedagogisen ja sosiaalisen työn kolmiyhteys on vaikuttanut suuresti kirkon nuorisotyötä koskevaan näkemykseen. (Launonen 2008a, 80–81.)

Joitakin leirimuotoisia rippikouluja ehdittiin järjestää ennen toisen maailmansodan syttymistä. Sodan jälkeen rippikoululeirien kehittämistä jatkettiin ja leireistä saadut positiiviset kokemukset innostivat seurakuntia järjestämään niitä lisää. Suosion kasvusta kertoo se, että vuonna 1957 leiririppikouluja järjestettiin 65 ja neljä vuotta myöhemmin 207. 1980-luvun puolivälissä kaksi kolmasosaa nuorista kävi rippikoululeirin. (Launonen 2004, 170; Porkka 2008, 166–167.)

Leiririppikoulujen suosion kasvu lisäsi myös isosten määrää. Nuoret kokivat isosena toimimisen luontevaksi tavaksi toimia seurakunnan vapaaehtoistyöntekijöinä ja yhä useampi nuori kiinnittyikin seurakunnan nuortentoimintaan. Isostoitumisen suosion myötä siitä tuli monissa seurakunnissa keskeinen nuorisotyön muoto. (Porkka 2008, 175–196.)

Kirkko on elänyt nopeasti muuttuvan maailman keskellä. 1990-luvun alkaessa esimerkiksi tietotekniikka oli harvojen ulottuvilla, mutta 2000-luvun aikana internet

on tullut osaksi yhteiskuntamme arkea. Tämä on tarkoittanut muutosta myös kirkon toiminnassa. Historia osoittaa, että nuoret voivat herkästi erkaantua kirkosta ellei kirkossa pysytä yhteiskunnan muutoksissa mukana. Tämän takia kirkon työntekijöiden tulee pysyä jatkuvasti ajan tasalla ja hyödyntää työssään ajankohdaisia menetelmiä kuten sosiaalista mediaa. (Hauta-aho & Tornivaara 2009, 16; Launonen 2004, 197; Lund 2007, 107; Suomen evankelis-luterilaisen kirkon keskushallinto 2007, 5.)

4.2 Näkökulmia kirkon nuorisotyöhön

Kirkon nuorisotyö jaetaan perinteisesti ikäkausien mukaisiin alueisiin: varhaisnuoriso-, nuoriso- ja nuorten aikuisten työhön. Nuorisotyöllä tarkoitetaan yleensä rippikoulun jälkeistä nuorisotyötä, jota toteutetaan pääasiassa 15–17-vuotiaiden nuorten kanssa. Nuorisotyö nivoutuu selkeästi rippikoulun ja siihen liittyvän isostoiminnan ympärille. Työllä on yleisesti ottaen positiivinen kuva, mutta siihen liittyy myös haastekohtia. Yhtenä haasteena ovat nuoret, joilla ei ole motivaatiota tai aikaa sitoutua pitkäkestoiseen isoskoulutukseen. Isostoimintaan osallistuu selkeästi enemmän tyttöjä kuin poikia. Nuorisotyöhön halutaan tavoittaa myös poikia, joten tämäkin on työn yhtenä keskeisenä haastekohtana. Yhtä isona haasteena voidaan pitää nuorisotyön paikoittaista typistymistä pelkäksi koulutus-toiminnaksi, joka ei puolestaan tavoita kaikenlaisia nuoria. (Kirkkohallitus 2012, 18; Launonen 2008a, 82–83; Liljendahl 2016.)

Kasvatus, julistus, lähetys ja palvelu ovat kirkon neljä perustehtävää. Kaikki perustehtävät esiintyvät kirkon nuorisotyössä, mutta yleisesti työtä kuvataan nimenomaan kasvatuksena. Nuorisotyössä tulee yhä enemmän vastaan nuoria, joiden kristillistä kasvua on tuettu esimerkiksi kotona heikosti. Kirkossa on pohdittu, miten tällaisten nuorten kristillistä kasvua pystytään parhaiten tukemaan. Oleellista on saada luotua nuorelle tunne, että kirkossa on luontevaa ja mukavaa olla. Parhaassa tapauksessa oma kotiseurakunta tarjoaa nuorelle turvallisen kasvu ympäristön, jossa hän tuntee tulevansa kohdatuksi ja hyväksytyksi omana itsenään. (Kirkkohallitus 2012, 13–14; Launonen 2008a, 78.)

Kirkon perustehtävistä julistaminen on kristillisessä kasvatuksessa aina läsnä. Evankeliumin välittäminen toteutuu tavalla tai toisella kaikessa, mitä seurakunnassa tehdään. Jeesuksen kaste- ja lähetyskäskyyn perustuva lähetystehtävä toteutuu nuorisotyössä hyvin ohuesti. Evankeliumin välittäminen kuuluu kaikille ja myös nuoria on kannustettava aiempaa paremmin välittämään kristillistä sanaa ja arvomaailmaa eteenpäin omalle lähipiirilleen. Kirkon palvelutehtävä kohtaa nuoria erityisesti etsivän työn muodossa. Etsivä työ pyrkii auttamaan yhteiskunnasta sivuraiteille ajautuneita syrjäytyneitä nuoria. Myös nuoret itse voivat olla apuna etsivässä työssä. Nuoret ovatkin kiinnostuneita osallistumaan vapaaehtoistyöhön, jossa autetaan eri tavoin hankaluuksissa olevia ihmisiä. Kirkon kaikki neljä perustehtävää toteutuvat nuorisotyössä enemmän tai vähemmän. Nuoret seurakuntalaisina -kehittämisasiakirjassa kuitenkin pohditaan, että keskitytäänkö kirkon työssä liikaa kasvatukseen ja unohdetaan tuoda nuorille kirkon muitakin perustehtäviä riittävästi esille. (Kirkkohallitus 2012, 13–16.)

Kirkon nuorisotyön olemusta voidaan tarkastella hengellisen, pedagogisen ja sosiaalisen toiminnan näkökulmista. Hengellistä toimintaa on kaikki uskon harjoittamiseen liittyvä toiminta, esimerkiksi hartaus- ja rukouselämän toteuttaminen, veisujen laulaminen ja Raamatun lukeminen. Pedagoginen toiminta viittaa moniin erilaisiin kasvattamisen ja opettamisen tapoihin, joita nuorisotyössä tehdään. Tätä tapahtuu esimerkiksi rippikouluissa erityisen paljon. Sosiaalinen toiminta voi näkyä esimerkiksi pyrkimyksenä lisätä nuorten vaikuttamisen mahdollisuuksia seurakunnassa sekä nuorten syrjäytymisen ehkäisyn muodossa. Kirkon nuorisotyö rakentuu näistä kaikista elementeistä ja usein ne ovat päällekkäisiä eli toteutuvat samanaikaisesti. (Launonen 2008a, 85; Liljendahl 2016.)

Kristillistä kasvatusta voidaan kuvailla vielä tarkemmin opillisen, rituaalisen, kokemuksellisen, eettis-moraalisen, huolenpidollisen ja pedagogisen ulottuvuuden kautta. Opillisella ulottuvuudella tarkoitetaan kristinuskoon kuuluvien oppien ja uskomusten välittämistä nuorelle. Oleellista on hyvän ja rakastavan jumalakuvan välittäminen. Rituaaliseen ulottuvuuteen kuuluvat kristilliset tavat ja perinteet, esi-

merkiksi jumalanpalvelukseen osallistuminen, rukoileminen ja hengellisten laulujen laulaminen. Kokemuksellisessa ulottuvuudessa tärkeää on välittää nuorille kokemus turvallisesta ja rakastavasta Jumalasta, jonka sylissä voi kokea luottamusta elämään ja tulevaisuuteen. Eettis-moraalista ulottuvuutta voi kuvailla arvokasvatuksena eli oppina siitä, mikä on oikein ja mikä on väärin. Esimerkiksi lähimmäisen rakkautta korostavat rakkauden kaksoiskäsky ja kultainen sääntö liittyvät tähän ulottuvuuteen. Huolenpidollisessa ulottuvuudessa kristillisyyttä nähdään luontevana osana arkea, mikä välittyy lämpimänä ja turvallisena ilmapiirinä, jossa nuoren on hyvä olla. Kasvatussuhteessa on positiivinen tunneilmapiiri, jossa nuoren perustarpeista huolehditaan. Pedagogisella ulottuvuudella tarkoitetaan kristilliseen kasvatukseen liittyviä sisällöllisiä ja menetelmällisiä ratkaisuja sekä niiden taustalla olevia periaatteita. Kristillinen kasvatustieteellinen tietoon, mutta oleellista on että erilaisia ratkaisuja tehdään kristillisistä arvoista käsin. (Muhonen & Tirri 2008, 77–81.)

5 NUORTEN OSALLISUUS

5.1 Nuoret ja vaikuttaminen

Vaikuttamisella tarkoitetaan tilannetta, jossa yksilö pyrkii omalla panoksellaan ja äänellään muuttamaan jotain asiaa tietynlaiseen suuntaan. Vaikuttamisen tapoja on monenlaisia, vaikka osa tavoista onkin näkyvämpiä kuin toiset. Vaikuttaja voi toimia erilaisissa vaikuttajaryhmissä kuten poliittisissa puolueissa, nuorisovaltuustoissa tai oppilaskunnissa, mutta vaikuttaminen voi olla myös pienempimuotoisempaa, esimerkiksi sanomalehden yleisönosastokirjoituksen kirjoittamista. (Gretschel 2008, 244; Laakso 2006, 13.)

Vuoden 2013 nuorisobarometriin vastanneista nuorista noin kolmanneksella oli kokemuksia poliittisesta tai muusta yhteiskunnallisesta vaikuttamisesta viimeisen vuoden ajalta. Suurimpia kannustimia vaikuttamiseen olivat mahdollisuus edistää itselle tärkeää asiaa ja mahdollisuus edistää yhteistä hyvää. Vaikuttamistoimintaan innostavat myös toiminnan hauskuus, kavereiden kanssa toimiminen sekä kavereiden ja vanhempien kannustus. (Myllyniemi 2013, 22–23.)

Kaksi kolmasosaa vastanneista ei ollut viimeisen vuoden aikana osallistunut politiikkaan tai pyrkinyt vaikuttamaan yhteiskunnallisiin asioihin. Alle 20-vuotiaista vain noin joka viides ilmoitti pyrkineensä vaikuttamaan yhteiskunnallisiin asioihin. Suurimpia esteitä vaikuttamistoiminnalle olivat ajanpuute sekä se, ettei heitä ole kannustettu tai pyydetty toimintaan mukaan. Syitä saattavat myös olla, että nuoret eivät yksinkertaisesti löydä asiaa, jonka puolesta he haluaisivat vaikuttaa tai sitten he eivät usko omiin vaikutusmahdollisuuksiinsa. Vaikuttamistoiminnassa mukana olevat muut nuoret eivät myöskään välttämättä aina tunnu omantyyppisiltä ihmisiltä. (Myllyniemi 2013, 20–24.)

Kaikesta huolimatta suomalaisnuorten tietämys yhteiskunnallisista asioista on kansainvälistä kärkeä (Allianssi 2012, 50). Miksi nuorten vaikuttamisinto on siis niin alhaista? Mahdollisesti suurimpana syynä voidaan pitää sitä, että nuoria ei

tueta riittävästi vaikuttamisessa. Esimerkiksi koulussa kerrotaan miten kunnanvaltuusto toimii, mutta saatetaan unohtaa kertoa, miten nuoret itse voivat vaikuttaa lähiympäristönsä asioihin. Nuoria tulee rohkaista ja tukea heidän vaikuttamisessaan, sillä siten he voivat oppia arvokkaita taitoja, jotka tulevat tulevaisuudessa olemaan hyödyksi niin heille kuin heidän toimintaympäristölleenkin. (Allianssi 2012, 52–53; Koskinen 2007, 134.)

5.2 Osallisuuden määrittelyä

Osallisuuden käsite on tärkeää osata erottaa osallistumisesta. Osallistumisella tarkoitetaan jonkun muun järjestämään tilaisuuteen osallistumista. Tämä voi olla vaikka yhteiskunnallisiin asioihin kantaaottava tilaisuus, jonka järjestämisessä osallistujalla ei ole omakohtaista panosta. Mikäli yksilö ei ainoastaan osallistu vaan pyrkii myös vaikuttamaan tilaisuuden asioihin, niin se voi luoda hänelle osallisuuden tunteen. (Gretschel 2008, 244; Thitz 2013, 29.)

Osallisuus on osallistumista laajempi kokonaisuus, jonka määrittelemisen ei ole yksiselitteistä. Osallisuus voidaan määritellä esimerkiksi yhteisöön kuuluvuuden tunteella. Osallinen kokee olevansa aktiivinen ja merkittävä yhteisön toimija, joka voi osallistua, toimia ja vaikuttaa yhteisössä ja yhteiskunnassa. Osallisuuden tunteessa oleellista on, että ihminen tuntee olevansa aktiivinen toimija eikä vain passiivinen vastaanottaja. Tällainen osallisuuden tunne vahvistaa yksilön kokemusta omasta kyvykkyydestään ja pätevyydestään vaikuttaa ja toimia yhteiskunnassa. Osallisuutta voi kuvailla kaikenlaisen osattomuuden, ulkopuolisuuden ja syrjäytymisen vastakohtana. (Gretschel 2008, 245; Laakso 2006, 13; Nurmi 2011, 6; Thitz 2013, 28–29.)

Erilaiset osallisuuden muodot voidaan jakaa kuuteen ryhmään: ideointiosallisuuteen, tieto-osallisuuteen, suunnitteluosallisuuteen, päätöksenteko-osallisuuteen, toimintaosallisuuteen ja arviointiosallisuuteen. Ideointiosallisuudessa nuorille annetaan mahdollisuus esittää ideoita mahdollisimman vapaasti. Esimerkiksi seurakunnassa nuorilta voitaisiin kysyä, millaista nuorisotoimintaa he kaipaavat.

Tieto-osallisuus viittaa siihen, että nuori tietää millä tavoilla hän pystyy asioihin vaikuttamaan. Tähän kuuluu esimerkiksi äänestäminen, mielipidekirjoituksen kirjoittaminen tai ymmärrys siitä, mistä hän voi hakea tietoa sitä kaivatessaan. Suunnitteluosallisuudessa ideat muutetaan konkreettisiksi hankkeiksi tai projekteiksi ja nuoret pääsevät mukaan suunnittelemaan näitä asioita. Päätöksentekosallisuudessa nuorten kanssa tehdään päätöksiä laaditun suunnitelman pohjalta. Nuorten tulee tuntea, että heillä on oikeasti mahdollisuus vaikuttaa asioihin, sillä tämä kannustaa nuoria jatkossakin osallistumaan asioiden suunnitteluun. Toimintaosallisuudessa nuoret ovat mukana toimeenpanemassa aiemmin päätettyjä asioita ja mahdollisesti saavat myös pieniä vastuutehtäviä toimintaan liittyen. Arviointiosallisuudella tarkoitetaan, että nuoret pääsevät mukaan arvioimaan toteutetun projektin tai hankkeen onnistumista. Arviointi on toteutettava tavalla, jonka nuoretkin ymmärtävät. (Laakso 2006, 14–15; Rantala 2011, 149–151.)

Päivi Thitz (2013, 29–30) esittää, että osallisuutta voi myös tarkastella erityisesti yhteisön jäsenyyden näkökulmasta. Thitz kuvaa näitä osallisuuden määritelmiä annetun jäsenyyden, osallistuvan jäsenyyden ja koetun jäsenyyden kautta. Tarkastelen määritelmiä seurakuntaelämän avulla. Annetussa jäsenyydessä yksilölle on annettu kirkon jäsenyys ja sen mukanaan tuomat edut, mutta hän ei ole välttämättä sitoutunut yhteisön toimintaan, jolloin osallisuuden tasokin jää heikommaksi. Osallistuvassa jäsenyydessä yksilö osallistuu vahvemmin seurakunnan toimintaan ja sen sosiaalisiin kanssakäymisiin. Mitä vahvemmin hän osallistuu ja vaikuttaa seurakuntayhteisön asioihin, niin sitä vahvempaa osallisuutta hän tuntee. Koetun jäsenyyden vaiheessa osallisuuden kokemus on huipussaan. Tällöin yksilö ei ainoastaan osallistu yhteisön tilaisuuksiin, vaan myös kiinnittyy siihen ja sen edustamiin arvoihin. Hän siis kokee olevansa osa kristillistä yhteisöä ja huomaa jakavansa yhteiset uskon peruskäsitykset.

Osallista henkilöä ei voi tarkastella vain toiminnan kohteena. Osalliselle tulee antaa mahdollisuus kertoa mielipiteensä itseään ja muita koskevissa asioissa sekä tulla näissä asioissa myös kuulluksi. Yksi tapa mitata osallisuutta on tarkkailla,

kuinka hyvin yksilöt pääsevät osallistumaan toiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Osallisen on oltava sitoutunut toimintaan, mutta muiden toimijoiden on sitouduttava myös osalliseen. Lopputuloksessa, oli se sitten mikä tahansa, tulee olla häivähdys osallisen kasvoista ja äänestä. Hänelle tulee antaa mahdollisuus jättää asioihin sormenjälkensä. (Thitz 2013, 149; Nurmi 2011, 6.)

5.3 Osallisuuden merkitys nuorille

Nuorisolaki (2006/72) määrittää, että nuoria on kuultava heitä koskevissa asioissa. Suomen perustuslaissa (1999/731) sanotaan, että lapsien on saatava vaikuttaa itseään koskeviin asioihin. Sama asia pätee myös nuoriin. Sen sijaan, että nuoret haluaisivat vain kertoa asiansa ja sen jälkeen luovuttaa sen päättäjien viettäväksi, he monesti haluavat pysyä prosessin ideoinnissa ja toteutuksessa pidempäänkin mukana (Gretschel 2008, 244–245). Nuoria ei siis tule kohdella vain toimintaan osallistuvina objekteina, sillä heillä on halu oikeasti vaikuttaa heitä koskevan toiminnan laatuun ja muotoon.

Aina nuorten ajatukset eivät kuitenkaan muutu konkreettiseksi toiminnaksi. Tällöin nuoret saattavat kokea, että heitä on kuultu, mutta ei kuunneltu. Toistuvat kokemukset siitä, että hän ei pysty vaikuttamaan, että häntä ei kuunnella, ei motivoi nuorta vaikuttamaan jatkossakaan. Osallisuuden kannalta pelkkä nuorten kuuleminen ei siis riitä, vaan heitä on myös kuunneltava. (Allianssi 2014, 57–58; Andersson 2007, 173; Mäkelä 2011, 19.)

Nuori voi kokea osallisuuden sijasta myös osattomuutta. Osattomuutta kokeva saattaa syrjäytyä yhteiskunnasta ja kärsiä esimerkiksi yksinäisyydestä sekä merkityksettömyyden tunteesta. Osallisuus ehkäisee nuorissa tällaista tunnetta ja auttaa heitä löytämään tiensä takaisin yhteiskunnan normielämään. Osallisuus kehittää nuoren persoonallisuutta sekä luovuutta ja ylipäättään kasvattaa häntä ehyemmäksi ihmiseksi. Näiden kautta osallisuus on nuorelle merkittävää mielen-terveydellisestäkin näkökulmasta. (Gretschel, Kiilakoski & Nivala 2012, 16; Mäkelä 2011, 14–17.)

5.4 Aikuisen rooli nuoren osallisuuden tukemisessa

Osallistaminen on lähellä osallisuuden käsitettä. Sillä tarkoitetaan aikuisten pyrkimystä lisätä nuorten osallistumista ja osallisuutta. Nuorten osallisuutta ei tue, jos aikuiset tekevät kaiken nuorten puolesta. Aikuisten työntekijöiden tulee innostaa nuoria vaikuttamaan asioihin. Seurakunnan nuorisotyönohjaaja voi esimerkiksi antaa nuorten suunnitella, millaista toimintaa he itsellensä haluaisivat. Näin aikuinen siis osallistaa nuoria eli antaa heille vastuuta ja luottaa heidän kykynsä vaikuttaa omaan elinympäristöönsä. (Gretschel 2008, 249; Mannerheimin Lastensuojeluliitto i.a., 3–4; Virolainen i.a., 57.)

Nuorten tukeminen ei ole ainoastaan heidän vanhempiensa vastuulla. Myös perheen ulkopuolisten aikuisten tulee huomata nuori ja antaa hänelle mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa asioihin. Tällainen toiminta vaatii aikuisilta aikaa ja pysähtymistä. Aikuisten tulee ymmärtää nuorten huolia ja ottaa ne vakavasti. Nuorissa on yhteiskunnan tulevaisuus, minkä takia aikuisten tulee parhaansa mukaan tukea nuorten osallisuutta. (Kiilakoski 2007, 23; Mäkelä 2011, 22–23.)

Nuori voi tuntea osallisuutta tai osattomuutta riippuen siitä, miten aikuinen kohtaa hänet. Jos aikuinen tukee nuorta elämän eri osa-alueilla sekä on kiinnostunut nuoresta ja kunnioittaa häntä, niin nuoren kokemus itsestä erityisenä ja arvokkaana ihmisenä vahvistuu. Mikäli nuori kuitenkin kokee tulevansa jatkuvasti sivutetuksi, niin se saattaa jättää häneen negatiivisia jälkiä, jotka voivat merkittävästi vaikuttaa hänen vielä kehittyvään persoonaansa. (Mäkelä 2011, 16–17.)

5.5 Nuorten osallisuus kirkossa

5.5.1 Nuorten osallisuus kirkossa

Kiinnittyäkseen seurakuntayhteisöön seurakuntalaisen tulee kokea osallisuutta. Osallisuuteen liittyvät kysymykset ovat olleet kirkossa vahvasti esillä 1980-luvulta

alkaen ja 2000-luvulle tultaessa osallisuuden teemat ovat vahvistuneet entisestään. Työntekijäkeskeisestä ajattelumallista on hiljalleen siirrytty keskittymään enemmän seurakuntalaisen rooliin kirkon toiminnassa. Seurakuntalaisia on pyritty aktivoimaan, sillä yleinen osallistuminen kirkon elämään yhdessä muiden seurakuntalaisten kanssa kehittää niin nuorten kuin aikuistenkin osallisuutta kirkossa. Myös yhteys Jumalaan ja kokemus Hänen rakkaudestaan kehittää seurakuntalaisten osallisuutta. Esimerkiksi ehtoollisessa yksilö voi kokea tällaista yhteyttä Jumalaan. (Kirkkohallitus 2012, 15; Malkavaara 2011, 123; Thitz 2013, 35–45.)

Monissa Suomen seurakunnissa toteutetaan lapsivaikutusten arviointia. Lapsivaikutusten arvioinnissa, eli LAVAssa, oleellista on varmistaa, että päätöksiä tarkastellaan lasten, nuorten ja perheiden näkökulmasta. Lapsia ja nuoria koskevat päätökset tulee saattaa myös heille tiedoksi, sillä näin he voivat halutessaan hakea päätöksiin muutosta. Lapsivaikutusten arvioinnilla vahvistetaan ja edistetään alle 18-vuotiaiden seurakuntalaisten osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia seurakunnassa sekä varmistetaan, että heidän oikeutensa toteutuvat tasapuolisesti seurakunnan toiminnassa. (Kirkkohallitus i.a.; Rantala 2011, 165–170.)

Nuorten osallisuuden voidaan nähdä toteutuvan myös niin sanotun yhteisen pappeuden kautta. Yhteisellä pappeudella tarkoitetaan sitä, että kirkon tehtävän toteuttaminen kuuluu jokaiselle kirkon jäsenelle. Tehtävän toteuttaminen voi ilmetä seurakunnan vapaaehtoistoiminnan, luottamushenkilötoiminnan tai arjen kristillisyyden muodossa. Vapaaehtoistoiminta on viime vuosien aikana noussut kirkossa keskeiseen asemaan. Vapaaehtoistoiminnan nähdään muun muassa vahvistavan yhteisöllisyyttä kirkossa, kutsuvan uusia ihmisiä mukaan toimintaan sekä kasvattavan ihmistä ja tuovan merkitystä hänen elämäänsä. Esimerkiksi suunnitellessaan ja toteuttaessaan toimintaa seurakuntalaiset saavat kokea, että heidän työtään ja asiantuntemustaan arvostetaan. (Thitz 2013, 46.)

Suomalaisten kiinnittyminen kirkon oppiin, toimintaan ja jäsenyyteen on 2000-luvulla heikentynyt nopeasti. Kirkon on huomattu menettävän kiinnostavuuttaan erityisesti nuorten aikuisten kohdalla. Suurin osa kirkosta eroavista kuuluukin

juuri nuorten aikuisten ikäluokkaan. 15–29-vuotiaista nuorista ainakin puolet kuuluu ryhmään, joille kirkko ei tunnu antavan oikein mitään. Esimerkiksi rippikoulu ja rippikoulun jälkeinen nuorisotyö tavoittavat suuren joukon nuoria, mutta kirkko kadottaa ison osan tästäkin joukosta. Toisinaan rippikoulun jälkeisessä nuorisotyössä hiljaisemmat nuoret ovat kokeneet jääneensä unohduksiin, kun äänekäämmille ja sosiaalisesti ”lahjakkaammille” on annettu enemmän erilaisia vastuutehtäviä. Tästä löytyy yksi syy siihen, miksi monet nuoret aikuiset ovat lopulta jättäneet kirkon. (Hauta-aho & Tornivaara 2009, 13; Köykkä 2014, 18; Launonen 2008a, 83; Malkavaara 2011, 131; Thitz 2013, 40–41.)

Nuorten aikuisten kirkosta eroamiseen ei kuitenkaan ole löydettävissä yksiselitteistä syytä. Syyt voivat liittyä maailmankatsomuseroihin tai toimintaan liittyviin pettymyksiin. Myös opiskelujen alkamisen johdosta paikkakunnan mahdollinen vaihtuminen voi vaikuttaa tähän. Eroamisen vähentymiseksi seurakuntalaisten on jo nuorena päästävä kertomaan, mitkä asiat kirkon toiminnassa kaipaavat kehittämistä. Nuoret ovat kirkon täysivaltaisia jäseniä, joilla on paljon annettavaa kirkon työhön. Heille tulee antaa mahdollisuus olla muutakin kuin pelkkiä toimintaan osallistuvia kohteita. Osallisuuden kautta nuorten side kirkkoon voi vahvistua ja kirkosta eroamiset vähentyä. Työntekijöiden on siis hyvä arvioida säännöllisesti antavatko he nuorten omalle aloitteellisuudelle riittävästi tilaa. Kirkon tilanne jäsenyyden, sitoutumisen ja osallistumisen kannalta voidaan nähdä vakavana, mutta panostamalla aktiivisesti omien toimintojen uudistamiseen voidaan saada aikaan myös positiivisia tuloksia. (Hauta-aho & Tornivaara 2009, 57; Launonen 2008a, 84; Launonen 2008b, 234; Lund 2007, 156–157; Rantala 2011, 139; Thitz 2013, 41–45.)

5.5.2 Nuoret ja seurakunnan hallinto

Kirkolliskokous tekee koko kirkon työtä ja oppia koskevat päätökset. Kirkolliskokouksen päätökset koskevat kaikkia Suomen seurakuntia. Se toimii kirkkomme korkeimpana päättävänä toimielimenä. Kokonaiskirkon organisaatio jakaantuu yhdeksään hiippakuntaan. Jokaista hiippakuntaa johtaa piispa, joka toimii myös

pappien valvojina ja ohjaajina. (Hiilamo, Kauppinen & Särkiö 2011, 10; Lilja 2014a, 74; Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.d.; Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.e.)

Kirkkovaltuusto on yksittäisen seurakunnan ylin päättävä elin, joka hyväksyy seurakunnan talousarvion ja toimintasuunnitelman. Kirkkoneuvosto valmistelee kirkkovaltuustoon menevät asiat, panee toimeen valtuuston päätökset sekä johtaa yleisesti seurakunnan toimintaa ja hallintoa. Seurakuntayhtymässä, joka on kahden tai useamman seurakunnan muodostama organisaatio, yhteinen kirkkovaltuusto päättää koko yhtymän asioista. Yhtymään kuuluvan yksittäisen seurakunnan päätökset tekee kyseisen seurakunnan seurakuntaneuvosto. Valtuuston kokouksia lukuun ottamatta hallintoelinten kokoukset ovat suljettuja. (Hiilamo ym. 2011, 109–110; Kirkkojärjestys 1993/1055; Lilja 2014a, 77–79; Lilja 2014b, 13.)

Seurakuntavaaleissa seurakunnille valitaan luottamushenkilöt. Itsenäisessä seurakunnassa äänestetään luottamushenkilöitä kirkkovaltuustoon. Tämän jälkeen valtuusto valitsee kirkkoneuvoston jäsenet. Sama henkilö voi toimia valtuustossa ja neuvostossa. Seurakuntayhtymissä äänestetään luottamushenkilöitä sekä yhteiseen kirkkovaltuustoon että seurakuntien seurakuntaneuvostoihin. (Hiilamo ym. 2011, 8.)

Seurakunnan luottamushenkilöt edustavat seurakuntalaisten, eli myös nuorten, ääntä seurakunnan hallinnossa. Luottamushenkilö on yhdessä viranhaltijoiden kanssa päättämässä, mihin seurakunta käyttää resurssejaan ja mistä pitää karsia. Luottamushenkilö voi vastata myös seurakunnan lapsivaikutusten arvioinnista eli siitä, että lasten ja nuorten etu ja osallisuus toimivat seurakunnassa. Nuorten luottamushenkilöiden osuus on viime vuodet ollut kasvusuunnassa. (Hiilamo ym. 2011, 9; Pietilä & Ranta 2014, 7–8; Rantala 2011, 166.)

Seurakunnan luottamushenkilö, seurakuntalainen tai työntekijä voi tehdä toimintaan liittyviä aloitteita omassa kotiseurakunnassaan. Päästäkseen käsiteltäväksi aloitteen on oltava riittävän yksityiskohtainen, jotta se on helppoa käsitellä eikä

jää epäselväksi mistä aloitteesta on kyse. Kokouksissa voidaan kuulla käsiteltävän aloitteen asiantuntijoita. Myös seurakunnan nuorilla on siis halutessaan mahdollisuus päästä esittelemään nuorisotyötä koskevaa aloitetta. Kokouksen ollessa suljettu nuorten on kuitenkin poistuttava esittelyn jälkeen. (Lilja 2014a, 88–89, Lilja 2014b, 14.)

6 NUORTEN TULEVAISUUSSEMINAARI

6.1 Nuorten Keskus ry

Nuorten Keskus on vuonna 1905 perustettu kristillisen nuorisotyön keskus- ja palvelujärjestö, joka sitoutuu toiminnassaan Suomen evankelis-luterilaisen kirkon tunnustukseen. Järjestön toiminnan kohteena ovat 15–29-vuotiaat nuoret. Nuorten Keskus pyrkii kehittämään Suomen kirkossa tapahtuvaa nuorisotyötä ja edistämään nuorten vaikutusmahdollisuuksien toteutumista kirkossa, yhteiskunnassa ja kansainvälisessä toiminnassa. Järjestön tavoitteena on myös vahvistaa nuorta uskossaan sekä tukea nuorta kasvamaan fyysisesti ja henkisesti tasapainoisesti. Monet luterilaiset paikallisseurakunnat ja nuorten kristilliset yhdistykset ovat Nuorten Keskuksen jäseniä. (Lund 2007, 11–20; Nuorten Keskus 2014, 1–2.)

Nuorten Keskus on koko historiansa ajan painottanut maallikoiden merkitystä kristillisessä työssä. Järjestö on korostanut, että kristillisen toiminnan ei tule rajoittua seurakunnan työntekijöiden persoonaan, vaan se edellyttää myös nuorten aktivoitumista. Nuorten Keskuksen visioon kuuluukin ajatus siitä, että nuorilla on yhtäläinen vastuu ja oikeus vastata kirkkoon liittyvistä asioista kuin aikuisillakin. Nuorten Keskus luo nuorille aktiivisesti erilaisia vaikuttamismahdollisuuksia ja antaa kirkon työntekijöille välineitä nuorten osallisuuden toteuttamiseen. Näistä hyvinä esimerkkeinä ovat vuosittain järjestettävät Nuorten tulevaisuusseminaarit sekä nuorten aikuisten vaikuttamisryhmä NAVI:n toiminta. NAVI pyrkii edistämään nuorten aikuisten vaikutus- ja osallistumismahdollisuuksia niin kirkon toiminnassa kuin kirkollisessa päätöksenteossakin. (Lund 2007, 49–50; Nuorten Keskus 2010b; Nuorten Keskus 2014, 2–3.)

Nuorten Keskus pyrkii edistämään sellaista raamatunkäyttötapaa, jossa nuorten paljolti teknologiakeskeinen elämä ja Raamatun kertomukset pääsevät vuoropuheluun keskenään. Järjestö korostaa toiminnassaan myös kristityn vastuuta itsestään, lähimmäisistään ja koko luomakunnasta. Tämä tarkoittaa esimerkiksi syrjäytymisen vaarassa olevien nuorten huomioimista sekä monikulttuurisuuden

ja yhdenvertaisuuden edistämistä. Lisäksi Nuorten Keskus pyrkii edesauttamaan nuorten valmiuksia tehdä hyvää. (Nuorten Keskus 2014, 3–4.)

Nuorten Keskus on paneutunut työssään nuorten osallisuuden kehittämiseen. Järjestö on aktivoinut nuoria ja nostanut heidän äänensä säännöllisesti esiin. Järjestön satavuotisjuhlassa Suomen silloinen presidentti Tarja Halonen antoi tunnustusta Nuorten Keskuksen tekemälle tärkeälle työlle. (Lund 2007, 177–178.)

Vuonna 2017 Nuorten Keskus yhdistyy Lapsityön Keskuksen ja Poikien ja Tyttöjen keskuksen kanssa Nuori kirkko ry:ksi. Yhdistys pyrkii tukemaan lasten ja nuorten kokonaisvaltaista kasvua ja osallisuutta sekä kehittämään ja palvelemaan evankelis-luterilaisessa kirkossa toteutuvaa lapsi-, varhaisnuoris- ja nuorisotyötä. Yhdistymisen ajatellaan turvaavan lasten ja nuorten äänen kuulumista kirkossa ja yhteiskunnassa entistä vahvemmin. (Nuorten Keskus 2010c; Nuorten Keskus 2014, 4.)

6.2 Nuorten tulevaisuusseminaarin historia

Idea Nuorten tulevaisuusseminaarista sai alkunsa kun huoli nuorten kiinnittymisestä kirkkoon kasvoi. Rippikoulu ja rippikoulun jälkeinen nuorisotyö tavoitti suuren määrän nuoria, mutta muutamassa vuodessa nuorten aktiivisuuden huomattiin laantuvan. Tästä heräsi kysymys siitä, mikä vieraannutti nuoret kirkon toiminnasta ja miten heidät saataisiin pysymään kirkon toiminnassa mukana. (Karvonen & Liljendahl 2005, 312.)

Nuorten vaikutusmahdollisuuksien kirkossa huomattiin olevan heikot. Nuoret nähtiin lähinnä toiminnan kohteina, joille tarjottiin toimintaa ja osallistumista, mutta ei juurikaan osallisuutta ja mahdollisuuksia vaikuttamiseen ja päätöksentekoon. Nuorten osuus kirkon päättävissä elimissä sekä heidän äänestysaktiivisuutensa seurakuntavaaleissa oli vähäistä. Pahimmillaan tämän nähtiin vaikuttavan nuorten vieraantumisenä ja kirkosta eroamisina. Nuoria ei haluttukaan nähdä pelkästään kirkkomme tulevaisuuden toivoina, vaan jo tämän hetken toimijoina ja

vaikuttajina. Nuorten tulevaisuusseminaarilla nuorille haluttiin antaa mahdollisuus saada äänensä kuuluviin kirkon tulevaisuuteen liittyen. Seminaarissa nuoria haluttiin tutustuttaa seurakuntien päätöksentekoon ja hallintoon ja näin rohkaista heitä vaikuttamaan kirkon toimintaan. Myös seurakunnat ja koko kirkko saivat seminaarista oivan tilaisuuden toimintatapojensa kehittämiseen. (Karvonen & Liljendahl 2005, 312–313.)

Vuonna 2004 järjestetyssä ensimmäisessä Nuorten tulevaisuusseminaarissa seurakuntanuorille annettiin tilaisuus pohtia omaa rooliaan kirkon työssä. Seminaaripäivään osallistui 230 15–17-vuotiasta konfirmoitua seurakuntanuorta eri puolilta Suomea. Seminaarin kautta seurakuntien nuorille, täysivaltaisille ja konfirmoiduille jäsenille annettiin mahdollisuus ilmaista omat toiveensa ja unelmansa tulevaisuuden kirkosta. Kirkosta, johon olisi halua sitoutua ja jossa olisi halua olla aktiivisena toimijana. Seminaari näytti, että nuoret ovat halukkaita sitoutumaan, vaikuttamaan ja kantamaan vastuuta kirkossa. Kirkon kasvatus ja nuorisotyö ja Nuorten Keskus järjestivät seminaarin yhteistyössä Kajaanin seurakunnan ja NAVI-ryhmän kanssa. (Karvonen & Liljendahl 2005, 311–324.)

Nuorten tulevaisuusseminaaari järjestettiin kahden vuoden välein vuoteen 2012 saakka. Sittemmin on siirrytty vuosittaiseen seminaaritapahtumaan. Vuoteen 2012 saakka seminaari oli nimeltään Nuorten tulevaisuusseminaaari Kirkko 2015. Tuon jälkeen vuosiluvuksi vaihtui 2020 ja vuodesta 2017 alkaen nimeksi vaihtuu Kirkko 2025. Nuorten tulevaisuusseminaaari on aina järjestetty Kirkon Nuorisopäivien yhteydessä. (Karvonen & Liljendahl 2005, 311; Liljendahl 2016.)

Vuosien saatossa seminaarien teemoina ovat olleet muun muassa kirkon tulevaisuus, nuorten vaikutusmahdollisuuksien kehittäminen seurakunnissa ja koko kirkossa, monikulttuurisuus sekä seurakuntavaalit. Seminaarien ehkä näkyvin ja konkreettisin tulos saatiin vuonna 2006. Tuon vuoden Nuorten tulevaisuusseminaaari vaikutti osaltaan siihen, että seurakuntavaalien äänestysikäraja laskettiin 16 ikävuoteen. Vuonna 2012 Nuorten tulevaisuusseminaarissa lanseerattiin isospankki-idea. (Nuorten Keskus 2010a.) Isospankki on netistä löytyvä palvelu, joka

tarjoaa nuorille mahdollisuuden hakeutua toiseen seurakuntaan isoseksi. Isos-pankki mahdollistaa myös isosuuteen liittyvien toiminta-ajatusten liikkumisen seurakunnalta toiselle. (Nuorten Keskus 2010d).

6.3 Nuorten tulevaisuusseminaarin tavoite ja sisältö

Nuorten tulevaisuusseminaarin tavoitteena on saada aikaan muutosta kirkossa. Myös tapahtumaan osallistuvat nuoret pääasiassa kaipaavat kirkkoon jonkinlaista muutosta. Seminaarissa visioidaan kirkon tulevaisuuden kuvaa yhdessä nuorten kanssa sekä tarjotaan heille konkreettista mahdollisuutta vaikuttaa kirkon ja seurakunnan toimintaan. (Liljendahl 2016.)

Nuorten tulevaisuusseminaarissa halutaan päästä pintaa syvemmälle siten, että sillä olisi mahdollisimman suuri merkitys sekä nuorten että kirkon tulevaisuuden kannalta. Tämän takia jo heti ensimmäinen seminaari rakennettiin yhtä seminaaripäivää laajemmaksi kokonaisuudeksi. Nuorten tulevaisuusseminaarin kokonaisuus jakaantuu kolmeen vaiheeseen: seminaaripäivää edeltävään ennakko-tehtävään, seminaaripäivään sekä seminaaripäivän jälkeiseen jatkotehtävään. (Karvonen & Liljendahl 2005, 313; Nuorten Keskus 2010a.)

Ennakkotehtävä valmistaa seurakuntia tulevaan seminaaripäivään. Tehtävät toteutetaan paikallisseurakunnissa yhdessä nuorten kanssa alkukevään aikana. Ensimmäisen seminaarin ennakkotehtävässä vuonna 2004 nuoria kannustettiin käymään seurakuntansa kirkkovaltuuston kokouksessa, jotta asioiden käsittelytapa tulisi heille tutummaksi. Tehtävään kuului myös kirkkoherran haastattelu, jonka tarkoituksena oli tiedustella, kuinka alaikäisten seurakuntalaisten toiveet huomioidaan omassa seurakunnassa. Myöhemmin ennakkotehtävät ovat muotoutuneet kaikkien seurakuntanuorten kanssa toteutettaviksi työskentelyiksi. Nuorten kanssa on yhdessä pohdittu kirkon roolia omassa elämässä nyt ja tulevaisuudessa. Lisäksi on koottu nuorten unelmia tulevaisuuden kirkkoon liittyen. Myöhemmin seurakunnat ovat lähettäneet Nuorten Keskukselle lyhyen koonnin ennakkotyöskentelyn annista. Seurakuntien koonneista tapahtuman järjestäjät

ovat rakentaneet seminaaripäivän työskentelypajat. Näin seminaaripäivänä on pystytty hyödyntämään muidenkin kuin vain seminaariin osallistuvien nuorten ajatuksia. (Karvonen & Liljendahl 313; Liljendahl 2016; Nuorten Keskus 2010e.)

Seminaaripäivänä nuoret seminaariedustajat ympäri Suomea kokoontuvat yhdeksi päiväksi koolle pohtimaan kirkkoon ja kirkon tulevaisuuteen liittyviä asioita. Ryhmätyöskentelyt ovat seminaaripäivänä oleellisessa osassa. Seminaaripäivien ryhmätyöskentelyt on toteutettu siten, että jokainen ryhmä käsittelee eri teemaa. Työskentelyjen jälkeen nuoret kokoontuvat yhteen kertomaan työskentelyssä heränneistä ajatuksista. (Karvonen & Liljendahl 2005, 314; Liljendahl 2016; Nuorten keskus 2010a.)

Seminaaripäivänä nuorten ajatuksia ovat kuulemassa ja kommentoimassa piispa sekä nuorten ajatuksista kiinnostuneita olevia kirkolliskokouksen edustajia, jotka voivat välittää nuorten ajatuksia ja toiveita eteenpäin koko kirkon tasolla. Työskentelyjen tuotokset on lopuksi koottu yhteen ja julkaistu Nuorten Keskuksen verkkosivuilla. Tuotoksia on tarkoitus hyödyntää paikallisseurakuntien ja koko kirkon toiminnassa. Seminaarilaisia on myös rohkaistu viemään seminaariterveisiä seurakuntiansa päättäjille ja sitä kautta edistämään seurakuntanuorten asioita paikallisseurakunnissaan. (Liljendahl 2016; Nuorten keskus 2010a.)

Nuorten tulevaisuusseminaarin eri vaiheissa opetetaan nuorille, miten seurakunnan päätöksentekoon voi paikallistasolla vaikuttaa. Seurakunnan luottamushenkilöt mahdollistavat muutoksen toteutumisen seurakunnissa. Nuorten ja luottamushenkilöiden välisen yhteistyön vahvistaminen onkin tärkeä osa koko seminaaria. Seminaarin jatkotehtävä panostaa yhteistyön vahvistamiseen. Tehtävässä seminaarissa nousseita kehittämisajatuksia on tarkoitus pohtia seurakunnan nuorten ja luottamushenkilöiden kesken. Jatkotehtävän yhteydessä nuoria kannustetaan viemään terveisiä seurakuntansa hallintoon. Tehtävä toteutetaan jälleen paikallisseurakunnissa. (Liljendahl 2016; Nuorten Keskus, 2010f.)

7 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

7.1 Nuorten Keskus työelämän yhteistyötahona

Nuorten Keskus ry on opinnäytetyöni yhteistyökumppani. Olin ensimmäistä kertaa tekemisissä Nuorten tulevaisuusseminaarin kanssa vuonna 2014, jolloin minua pyydettiin mukaan järjestämään vuoden 2015 seminaaria. Tietouteni seminaarista oli tuolloin rajallinen, mutta lähdin innoissani projektiin mukaan.

Järjestimme palavereja kuukausittain Nuorten Keskuksen tiloissa. Suunnittelu-prosessin edetessä Nuorten Keskuksen nuorisosihteeri Tarja Liljendahl kertoi, että vaikka seminaaria oli järjestetty jo yli kymmenen vuoden ajan, niin heillä ei juurikaan ollut dataa siitä, mitä Nuorten tulevaisuusseminaaari on yksittäisille seurakunnille konkreettisesti antanut. Keväällä 2015 Liljendahl kysyikin, että kiinnostaisiko minua tehdä opinnäytetyöni heille tuosta näkökulmasta käsin. Kiinnostuin tarjouksesta heti, mutta halusin nähdä Nuorten tulevaisuusseminaarin kokonaisuuden ennen vastaukseni antamista.

Toukokuussa 2015 järjestetty seminaaripäivä oli täynnä positiivista energiaa. Nuorilla oli intoa ja halua kehittää kirkon nuorisotoimintaa ja kirkon toimintaa ylipäätään. Kiinnostukseni minulle tarjotusta opinnäytetyön aiheesta vahvistui entisestään. Tulevan kesän aikana päätin, että Nuorten tulevaisuusseminaaari on opinnäytetyön aiheena sellainen, joka minua kiinnostaa. Työstä voisi olla konkreettista hyötyä niin Nuorten Keskukselle kuin koko kirkollekin. Heti syksyllä aloitin yhteistyön Liljendahlin ja Nuorten Keskuksen kanssa.

7.2 Tavoitteet ja tutkimuskysymykset

Kirkossa halutaan panostaa lasten ja nuorten osallisuuteen ja heidän kuulemiseensa (Kokkonen 2015, 56). Monista aiemmin tehdyistä opinnäytetöistä ja esit-

telemistäni teoriatiedoista käy selväksi, että nuoret kaipaavat seurakunnan toiminnalta osallisuuden kokemuksia ja vaikuttamisen mahdollisuuksia. Nuorten tulevaisuusseminaari pyrkii parhaansa mukaan tukemaan nuoria, seurakuntia ja koko kirkkoa näiden asioiden toteutumisessa. Toistaiseksi on kuitenkin saatavilla valitettavan vähän tietoa siitä, miten Nuorten tulevaisuusseminaarit ovat vaikuttaneet yksittäisten paikallisseurakuntien toimintaan (Liljendahl 2016.)

Tutkimuskysymykseni ovat:

1. Millä tavalla Nuorten tulevaisuusseminaari edistää nuorten osallisuuden toteutumista ja vaikutusmahdollisuuksia seurakunnissa?
- 2 Miten Nuorten tulevaisuusseminaari vahvistaa nuorten ja luottamushenkilöiden välistä yhteistyötä?
3. Millaisia aineksia Nuorten tulevaisuusseminaari tarjoaa seurakunnille nuorten parissa tehtävään työhön?
4. Mitä vahvuuksia ja kehittämiskohteita Nuorten tulevaisuusseminaarissa on?

Nuorten Keskus haluaa aktiivisesti kehittää Nuorten tulevaisuusseminaaria parempaan suuntaan. Tutkimuskysymysten tarkoituksena on selvittää, kuinka hyvin Nuorten tulevaisuusseminaari todellisuudessa tukee seurakuntia nuorten parissa tehtävässä tärkeässä työssä. Tavoitteena on, että tutkimuksen tulosten avulla seminaaria pystyttäisiin kehittämään siten, että nuorten osallisuus toteutuu siinä mahdollisimman hyvin. Näin nuoria toivottavasti saadaan tulevaisuudessa kiinnittymään kirkkoon nykyistä tiukemmin.

7.3 Tutkimuksen vaiheet

Pidimme Liljendahlin kanssa ensimmäisen opinnäytetyöpalaverin syksyllä 2015. Olimme jo aiemmin keskustelleet mahdollisista näkökulmista, joista voisin Nuorten tulevaisuusseminaaria opinnäytetyössäni lähestyä. Vaihdoimme ajatuksia aiheeseen liittyen, mutta nopeasti päädyimme siihen, mistä olimme aiemmin jo jutelleetkin. Lähdin siis tutkimaan, miten Nuorten tulevaisuusseminaari on tukenut

nuorten osallisuutta seurakuntien nuorisotyössä sekä mitä seminaari on ylipäänsä seurakuntien nuorisotyölle antanut. Olin luonnollisesti mukana suunnittelemassa myös vuoden 2016 Nuorten tulevaisuusseminaaria. Säännöllisten palaverien ansiosta näin Liljendahlia aktiivisesti, joten pystyimme helposti vaihtamaan ajatuksiamme opinnäytetyöhöni liittyen.

Keväällä 2016 aloin kartoittamaan mahdollisia haastateltavia. Haastateltavat ja haastateltavien määrä muuttuivat pariin otteeseen alkuperäisestä suunnitelmastani. Alun perin olin suunnitellut toteuttavani kolme haastattelua ja myös ensisijaiset haastateltavat olivat selvillä. Näistä kolmesta en kuitenkaan saanut yhtä työntekijää ollenkaan kiinni ja toinen ilmaisi, että he eivät ole seurakuntatasolla riittävästi käsitelleet seminaaria, jotta hän osaisi vastata kysymyksiini. Kolmas työntekijä suostui haastateltavakseni.

Keväällä 2016 suoritin yhden opiskelujeni aikaisista harjoitteluista Nuorten Keskuksella. Opinnäytetyöni kannalta tämä oli oiva päätös, sillä pystyin sisällyttämään opinnäytetyön tekemistä myös harjoitteluuni. Harjoittelun aikana sain kartoitettua työlleni lisää hyviä haastateltavia. Otin yhteyttä mahdollisimman moneen seurakuntaan, joista kolme vastasi myöntävästi haastattelupyyntööni. Haastatelin keväällä 2016 neljää kirkon nuorisotyönohjaajaa Nuorten tulevaisuusseminariin liittyen. Haastateltavista kaksi oli pienemmän maalaisseurakunnan ja kaksi isomman kaupunkiseurakunnan nuorisotyönohjaajaa. Yksi seurakunnista sijaitsee Länsi-Suomessa ja muut Etelä-Suomessa.

Nuorten tulevaisuusseminarin seminaaripäivä järjestettiin 14.5.2016. Seminaaripäivään osallistui reilu 60 nuorta eri puolilta Suomea. Päivän aluksi kaikki nuoret kokoontuivat yhteen tilaan, jossa päivän tulevia työskentelyitä alustettiin heille. Paikalla tapahtumassa oli myös Tampereen hiippakunnan piispa Matti Repo, joukko kirkolliskokousedustajia, seminaarin järjestäjäporukka, NAVI-ryhmä, kaksi nuorta juontajaa sekä tapahtumaa kuvaavia henkilöitä. Alustuksen jälkeen nuoret hajaantuivat viiteen ryhmään, joissa jokaisessa käsiteltiin eri teemaa. Työpajojen teemat olivat nimeltään ”Kirkon jäsenyys”, ”Kirkko auttaa”, ”Kaikkien kirkko”, ”Kirkko tässä ajassa” ja ”Kirkko hiljentymispaikkana”. (Nuorten Keskus 2010g).

Työpajoja ohjasivat NAVI-ryhmän edustajat sekä seminaarin suunnitteluryhmän jäsenet. Myös piispa ja kirkolliskokousedustajat kiersivät kaikissa työpajoissa osallistuen keskusteluihin.

Muutaman tunnin työskentelyn ja ruokatauon jälkeen ryhmät kokoontuivat yhteen esittelemään työpajojensa tuloksia. Jokainen ryhmä oli luonut tuotoksen, jossa esiteltiin ryhmässä heränneitä ajatuksia. Lyhyiden esittelyiden jälkeen piispa ja kirkolliskokousedustajat kommentoivat ryhmien tuotoksia. Myös muut seminaari-nuoret saivat pyytää puheenvuoroa. Päivän päätteeksi nuoret saivat mukaansa vietäväksi seminaarin jatkotehtävän. Heitä kannustettiin viemään seminaariter-veisiä rohkeasti omaan paikallisseurakuntaansa.

Seminaaripäivän aikana nuoret vastasivat laatimaani kyselylomakkeeseen semi-naaripäivään liittyen. En olisi kaikkia nuoria ehtinyt millään haastattelemaan hen-kilökohtaisesti, minkä takia keräsin vastaukset kyselylomakkeella. Kyselyyn vas-taaminen oli täysin vapaaehtoista ja nuoret vastasivat kysymyksiin nimettömästi. Haasteena kyselyn toteuttamisessa oli aikataulu. Seminaaripäivän ohjelma oli erityisen tiivis ja monet nuoret joutuivat poistumaan juna- tai bussiasemalle hie-man etuajassa kotiinlähdön takia. Jälkikäteen sähköisessä muodossa luotu ky-sely olisi ollut kovin epävarma vaihtoehto vastausten saamisen osalta. Tästä syystä ruokatauolla oli hyvä hetki kysyä ajatuksia päivästä ja moni vastasikin jo silloin. Todella moni nuori kysyi kuitenkin seminaaritilaisuuden jälkeen voivatko he vielä vastata kyselyyn. Sain seminaaripäivänä yhteensä 45 täytettyä kyselylo-maketta ja koin saaneeni kattavan määrän hienoja vastauksia.

Kesällä 2016 työskentelin useamman viikon äänitettyjen haastattelujen ja kyse-lylomakkeiden äärellä. Litteroinnissa on hyvä purkaa haastattelut melko tarkasti tekstiksi, sillä muuten jotain olennaista voi jäädä huomioimatta (Eskola & Vasta-mäki 2010, 42–43). Iso osa kesästä kuluikin haastatteluiden litterointiin. Litteroi-tuja sivuja tuli yhteensä 49. Kesän aikana ehdin myös tiivistämään litteroidut haastattelut ja täytetyt kyselylomakkeet muotoon, joita minun oli helppoa lähteä syksyllä kirjoittamaan puhtaaksi. Syksyllä 2016 kirjoitin opinnäytetyön raportin

valmiiksi. Esitin opinnäytetyöni koululla saman syksyn aikana. Valmistun sosionomiksi ja kirkon nuorisotyönohjaajaksi jouluna 2016.

7.4 Aineiston keruu ja tutkimusmenetelmät

Tutkimusaineistoni koostuu 45 nuoren ja neljän kirkon nuorisotyönohjaajan vastauksista. Nuorten vastaukset keräsin kyselylomakkeella seminaaripäivänä toukokuussa 2016. Työntekijöiden haastattelut toteutin kevään 2016 aikana.

Toteutin tutkimukseni kvalitatiivisena, eli laadullisena, tutkimuksena. Tutkimusmenetelmässä pyritään selvittämään tutkittavien näkemystä tutkittavasta ilmiöstä. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa hyödynnetään useasti haastatteluja. Haastatteluissa materiaalia voi tulla kuitenkin niin paljon, että haastateltavien määrän täytyy olla yleensä rajallinen. Laadullisessa tutkimuksessa päästään paljon syväluotaavampiin tuloksiin kuin esimerkiksi määrällisessä tutkimuksessa. (Alasuutari 2011, 38–39; Hakala 2010, 20; Hirsijärvi, Remes & Sajavaara 2009, 205; Kiviniemi 2010, 70.)

Neljästä haastattelusta yksi toteutui seminaaripäivän jälkeen. Valitsin työntekijähaastateltavat seurakunnista, jotka ovat aktiivisesti lähettäneet seurakuntansa nuoria osallistumaan seminaariin. Koin tärkeäksi, että haastateltavat ovat itse olleet havaitsemassa seminaarien toteutumista seurakunnissaan. Näin ajattelin saavani mahdollisimman konkreettisia ajatuksia Nuorten tulevaisuusseminaarin vahvuuksista ja kehittämiskohteista. Opinnäytetyöni liiteosasta löytyy työntekijöille laatimani haastattelurungon tarkempi versio (Liite 1).

Haastateltavista yksi toivoi täyttä anonymiteettiä opinnäytetyössäni. Toinen haastateltava sanoi, että seurakunnasta voi puhua nimeltä, mutta hän ei halunnut omaa nimeään julkaistavan. Kaksi haastateltavista antoi luvan mainita heidät ja heidän edustamansa seurakunnat julkisesti. Koen kuitenkin paljon helpommaksi käsitellä kaikkia seurakuntia ja haastateltavia anonyymeinä, minkä takia päädyinkin kyseiseen ratkaisuun.

Kävin haastattelemassa kahta haastateltavaa heidän työpaikallaan ja kahta muuta paikallisessa kahvilassa. Haastattelun tulisikin tapahtua tutussa paikassa, jossa haastateltava tuntee olonsa mukavaksi ja turvalliseksi. Tällöin haastateltavan on mukavampaa keskustella haastattelijan kanssa. Esimerkiksi juuri työpaikka tai kahvila voi olla tällainen paikka. Jännityksen lieventämiseksi haastateltavan kanssa on hyvä käydä aluksi pientä esikeskustelua, jossa ensisijaisena tarkoituksena ei ole tiedon kerääminen. Tämän kaltainen keskustelu luo miellyttävää ja vapautunutta ilmapiiriä, jossa keskustelun molempien osapuolten on helpompaa olla ja toimia. Tällaista keskustelua voidaan käydä myös haastattelun lomassa. (Eskola & Vastamäki 2010, 29–33.) Huomaan käyneeni vastaavanlaisia keskusteluita kaikkien haastateltavieni kanssa, mikä voi olla osasy s siihen että koen haastatteluiden sujuneen hyvin

Työntekijöiltä keräsin vastauksia muun muassa siitä, miksi nuoria on lähetetty seminaariin sekä miten seminaarit ovat tukeneet nuorten osallisuutta ja seurakunnan nuortentoimintaa. Halusin myös kuulla, että ovatko seminaarit työntekijöiden mielestä lisänneet nuorten ja luottamushenkilöiden välistä yhteistyötä? (Liite 1.)

Seminaaripäivään valikoituu lähtökohtaisesti sellaisia nuoria, jotka ovat halukkaita kehittämään kirkon toimintaa. Kysyin heiltä millaista muutosta he kirkossa kaipaavat, miten Nuorten tulevaisuusseminaarin koetaan vastaavan näihin toiveisiin sekä miten seminaaria voisi tulevaisuudessa kehittää. Tiedustelin nuorilta myös heidän ajatuksiaan siitä, miten nuorten ja luottamushenkilöiden välistä yhteistyötä voitaisiin lisätä. Opinnäytetyöni liiteosasta löytyy nuorille laatimani kyselylomakkeen tarkempi versio (Liite 2).

Nuorilta kerättiin mielipiteitä kyselylomakkeille avoimilla kysymyksillä. Valmiita vastausvaihtoehtoja en heille tarjonnut. Esitin nuorille avoimia kysymyksiä, joihin heidän piti kirjoittaa vastauksensa. Kyselylomakkeen laatimisessa täytyi olla huolellinen, sillä lomakkeen kysymykset osaltaan määrittelevät kuinka hyvin tutkimus onnistuu. Kysymysten muodon ollessa epäselviä tai epämääräisiä tulokset voivat

vääristyä. Myös kyselylomakkeen pituus on merkittävää. Liian pitkään lomakkeeseen vastaaminen voi tuntua vastenmieliseltä. Viimeisiin kysymyksiin saatetaan vastata laiskasti, jolloin tutkimuksen luotettavuus kärsii. Myös liian täydet sivut voivat herättää vastaajassa negatiivisia ajatuksia. (Valli 2010, 103–106.)

Avoimet kysymykset kyselylomakkeessa mahdollistavat vastaajien mielipiteen perusteellisen selvittämisen. Vastauksista voi löytyä paljon hyviä ideoita. Voi kuitenkin myös olla, että vastaajat eivät jaksa ollenkaan vastata niihin. Vastaukset voivat olla myös epätarkkoja, jolloin niistä ei ole välttämättä mitään hyötyä tutkijalle. Avoimet kysymykset ovat myös huomattavasti työläämpiä analysoitavia kuin esimerkiksi monivalintakysymykset. (Valli 2010, 126.)

Laadullisessa tutkimuksessa tutkijalle voi tulla vastaan paljon mielenkiintoisia teemoja, joita olisi hienoa käsitellä varsinaisessa tutkimusraportissa. Tutkijan on kuitenkin tärkeää ymmärtää, mitkä ovat olennaisia asioita omassa tutkimusraportissa. Tutkijan tulee rajata kaikki epäolennainen aineisto lopullisen raporttinsa ulkopuolelle. Tällä tavalla runsastakin aineistoa on helpompaa tarkastella. (Kiviniemi 2010, 73–80.) Tätä ajatusta pyrin tutkimuksen analyysissäni vaalimaan.

Seminaarinuorten vastausten pohjalta pyrin ensisijaisesti selvittämään, mitkä ovat seminaaripäivän vahvuudet ja heikkoudet. Työntekijöiltä sain vastauksia määrällisesti paljon vähemmän, mutta heiltä sain kuitenkin laajempia ja kokonaisvaltaisempia ajatuksia Nuorten tulevaisuusseminaarin vahvuuksiin ja kehittämis-kohteisiin liittyen. Esittämieni tutkimusmenetelmien avulla uskon saaneeni kokonaisvaltaisen kuvan Nuorten tulevaisuusseminaarin vahvuuksista ja heikkouksista.

7.5 Teemoittelu aineiston analysointimenetelmänä

Hyödynsin aineiston analysoinnissa teemoittelua. Teemoittelun alkuvaiheessa kyselylomakkeiden tai haastatteluiden vastauksia ei karsita, vaan niitä ryhmitellään erilaisten teemojen alle. Tämä helpottaa tutkijaa havainnoimaan, millaiset

asiat nousevat aineistosta esiin ja ovat tutkimuksen kannalta merkittäviä. Tulosten raportoinnissa on hyvä lähteä liikkeelle niistä teemoista, jotka nousevat aineistosta vahvimmin esiin. Näin lopulliseen raporttiin onnistutaan löytämään tutkimuksen olennaisimmat näkökulmat. (Eskola 2010, 189–194, Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Teemoitetun aineiston raportoinnissa kannattaa hyödyntää suoria sitaatteja. Tutkittavien suorat sitaatit havainnollistavat ja todistavat lukijalle, että esiteltävät tulokset perustuvat todelliseen aineistoon. Sitaattien käytössä tulee kuitenkin käyttää harkintaa ja pohtia ovatko kaikki esitetyt sitaatit tarpeellisia raportissa. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Aineistoa voi teemoittaa joko tutkittavien esiin nostamien teemojen tai tutkijan etukäteen asettamien kysymysten kautta (Moilanen & Räihä 2010, 55). Teemoittelu yhdistetään monesti teemahaastatteluun (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006). Tällöin teemoittelua voidaan helposti toteuttaa haastatteluissa esiin nousseiden teemojen kautta. Opinnäytetyöni haastattelu- ja kyselylomakerungot olivat kuitenkin teemahaastattelua strukturoidumpia, minkä takia teemoittelin nuorten ja työntekijöiden vastauksia jälkimmäisen tavan mukaisesti. Teemoittelin tuloksia opinnäytetyölle asettamieni tutkimuskysymysten sekä kyselylomakkeen ja haastattelurungon kysymysten valossa.

8 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Nuorten tulevaisuusseminaari pyrkii tukemaan nuorten osallisuutta seurakuntien toiminnassa. Tapahtumaan on järjestetty vuodesta 2004 alkaen, mutta vielä ei ole tutkittu, miten se edistää nuorten osallisuuden toteutumista ja vaikutusmahdollisuuksia suomalaisissa seurakunnissa. Opinnäytetyössäni tutkin näitä asioita. Tavoitteena on myös selvittää, miten Nuorten tulevaisuusseminaari vahvistaa seurakuntien nuorten ja luottamushenkilöiden välistä yhteistyötä, millaisia aineksia Nuorten tulevaisuusseminaari tarjoaa seurakunnille nuorten parissa tehtävään työhön sekä mitä vahvuuksia ja kehittämiskohteita tapahtumassa on.

8.1 Nuorten muutostoiveita seurakunnissa ja kirkossa

Nuorten tulevaisuusseminaarin seminaaripäivään osallistuvat nuoret ovat lähtökohtaisesti halukkaita kehittämään kirkon toimintaa. Halusin selvittää, millaista muutosta nuoret kaipaavat seurakunnissa ja koko kirkossa. Kyselylomakkeen ensimmäisessä kysymyksessä tiedustelin nuorten muutostoiveita. Nuoret esittivät suurelta osin samoja muutostoiveita oman kotiseurakuntansa ja koko kirkon kohdalla. Seuraavissa alaluvuissa esittelen tarkemmin nuorten muutostoiveita seurakunnissa ja kirkossa.

8.1.1 Nuorten muutostoiveita seurakunnissa

Nuorten halu yhteistyöhön eri toimijoiden kanssa nousee 21 vastauksessa esille. 45 vastaajasta 12 haluaa seurakuntansa tekevän enemmän yhteistyötä naapuriseurakuntien kanssa. Yhdeksässä vastauksessa mainitaan toivomus, että seurakunta tarjoaisi nuorille enemmän mahdollisuuksia yhteistyön tekemiseen eri-ikäisten ja eri elämäntilanteessa olevien toimijoiden kanssa.

Kaipaisin enemmän toimintaa kaikenikäisille ja yhteistyötä esimerkiksi vanhainkotien, kehitysvammaisasuntoloiden ja maahanmuuttajien kanssa.

Kymmenen seminaarinuorta esittää kyselylomakkeessa toiveen, että kotiseurakunta tarjoaisi nuorille enemmän mahdollisuuksia olla mukana erilaisten tapahtumien ja asioiden suunnittelemisessa ja järjestämisessä sekä päätöksenteossa yleensäkin. Yksi nuori toivoo seurakuntaansa omaa nuorisovaltuustoa.

Kuudessa vastauksessa seurakuntien toivotaan pysyvän ajan hermolla aiempaa paremmin. Esimerkiksi sosiaalisen median käytössä seurakuntien pitää olla jatkuvasti valmiita uudistumaan ja laajentaa näkyvyyttään mahdollisimman moneen sosiaalisen median palveluun. Paikallisseurakuntien toivotaan myös tiedottavan erilaisista tapahtumista ja toiminnoista nykyistä paremmin.

Lopuissa vastauksissa seurakunnan toivotaan päivittävän toimintaansa jatkuvasti nuorille sopivammaksi eli tarjoavan nuorille enemmän leirejä ja monipuolisempaa viikkotoimintaa. Seurakunnan muilta nuorilta kaivataan enemmän innokkuutta ja avoimempaa suhtautumista uskonasioihin sekä seurakunnalta enemmän hengellistä toimintaa. Lisäksi seurakunnan toiminnan halutaan tavoittavan muitakin nuoria kuin niin sanottuja perusisosisia.

8.1.2 Nuorten muutostoiveita kirkossa

Nuorten pohtiessa muutostoiveitaan koko kirkon tasolla esiin nousevat pitkälti samat teemat kuin seurakuntienkin kohdalla. 11 nuorta toivoo, että seurakunnat tekisivät vahvempaa yhteistyötä keskenään koko kirkon tasolla. Suomalaisen evankelis-luterilaisen kirkon toivotaan tekevän enemmän yhteistyötä myös vapaiden kristillisten suuntien kanssa.

Ihmisten tavoittaminen kirkon toiminnan piiriin nousee vastauksissa esille. Kahdeksan nuorta esittää toiveen, että kirkko tavoittaisi ja kiinnostaisi mahdollisimman erilaisia ihmisiä. Kirkon halutaan osoittavan avoimuutta, hyväksyntää ja

tasa-arvoa erilaisia ihmisiä ja ihmisryhmiä kohtaan koko kirkon tasolla. Kirkon tulee toivottaa vähemmistöihinkin kuuluvat ihmiset tervetulleiksi toimintaansa.

Kaipaisin avoimuutta, hyväksyntää ja yhteishenkeä erilaisten ihmisten ja ihmisryhmien välille. Toivoisin, että maahanmuuttajat, seksuaalivähemmistöt ja sukupuolivähemmistöt olisivat tervetulleita kirkon toimintaan.

Seitsemän vastaajaa esittää, että kirkon pitää seurata aikaansa ja kehittää esimerkiksi sosiaalisen median käyttöä jatkuvasti paremmaksi. Kirkon toivotaan toki käyttävän harkintaa toiminnan uudistamisessa, sillä joistakin asioista tulee pitää kiinni. Seurakuntalaisten mielipiteitä täytyy kunnioittaa, mutta kirkon ei pidä muuttua liikaa jokaisen erilaisen mielipiteen tullessa ilmi.

Kaipaam kirkolta tiettyä pysyvyyttä ja jatkuvuutta. Perinteiden ohella pientä uudistusta, ajan hermoilla olemista

Viisi nuorta kaipaa nuorille enemmän vaikuttamismahdollisuuksia koko kirkon tasolla. He toivovat, että nuoria ja nuoria aikuisia kuunneltaisiin ja huomioitaisiin kirkossa paremmin. Nuoret kaipaavat myös nuorempia päättäjiä koko maahan erilaisiin päätöksentekokoelimiin. He uskovat, että näin nuoret ja nuoret aikuiset otettaisiin kirkon toiminnassa paremmin huomioon.

Kirkon halutaan tarjoavan monipuolisempaa toimintaa nuorille. Esimerkiksi hengellisen toiminnan toivotaan uudistuvan nuorille sopivammaksi. Esimerkkeinä nousevat erityisesti nuorille suunnatut iltamessut perinteisten sunnuntaiaamun messujen sijaan. Lisäksi kirkon toiminnalle halutaan enemmän näkyvyyttä ja positiivisen huomion kiinnittämistä Suomen valtakunnallisessa mediassa.

Taulukko 1 kuvaa kootusti, millaista muutosta nuoret kaipaavat omassa seurakunnassaan ja koko kirkossa. Taulukko osoittaa, ettei muutostoiveissa ole suuressi eroja paikallisseurakuntien ja koko kirkon välillä. Tämä voi viitata siihen, että seurakunnan ja kirkon käsitteet ovat hankala erottaa toisistaan, vaikka kyselylomakkeessa selitettiin mitkä eroa niillä on. Toisaalta on loogista toivoa samoja asioita seurakunnalta ja koko kirkolta.

TAULUKKO 1. Nuorten esittämät muutostoiveet seurakunnissa ja kirkossa.

Muutostoiveita	Omassa Seura- kunnassa	Koko kirkossa
Enemmän seurakuntien välistä yhteistyötä	X	X
Enemmän yhteistyötä esimerkiksi vanhusten kanssa	X	
Enemmän vaikuttamisen mahdollisuuksia nuorille	X	X
Enemmän hyväksyntää vähemmistöjä kohtaan		X
Ajan hermoilla pysyminen (esimerkiksi sosiaalisen median hyödyntäminen)	X	X
Nuorempia päättäjiä		X
Monipuolisempaa toimintaa nuorille	X	X

8.2 Nuorten mielteitä vaikutusmahdollisuuksista ja kuulluksi tulemisesta

Halusin kuulla nuorten mielteitä omista vaikutusmahdollisuuksistaan ja kuulluksi tulemisestaan Nuorten tulevaisuusseminaarissa sekä omassa kotiseurakunnassa. Kyselylomakkeen toinen ja kolmas kysymys tarjosivat pääasiassa aineistoa näihin kysymyksiin. Lomakkeen toisessa kysymyksessä kysyin nuorilta, millaisen vaikuttamisen mahdollisuuden he kokevat Nuorten tulevaisuusseminaarille antavan. Kolmannessa kysymyksessä tiedustelin, miten he kokevat tulevansa kuulluksi omassa kotiseurakunnassaan ja Nuorten tulevaisuusseminaarissa. Lomakkeen neljäs kysymys, jossa kysyttiin Nuorten tulevaisuusseminaarin vahvuuksia ja kehittämiskohteita, toi myös muutamana näkökulman nuorten vaikutusmahdollisuuksiin ja kuulluksi tulemiseen liittyen.

8.2.1 Vaikuttaminen ja kuulluksi tuleminen seurakunnassa

Vaikka nuorilla riittääkin muutostoiveita eri asioihin, niin 45 vastauksesta 31:ssä heijastuu vahva kuulluksi tulemisen kokemus omassa kotiseurakunnassa. Nuorten ideoista ja mielipiteistä ollaan kiinnostuneita, niitä arvostetaan ja niitä kuunnellaan. Monista työntekijöistä näkee, että he myös pyrkivät toteuttamaan nuorten ideoita. Pari nuorta kokee tulevansa seurakunnassaan erityisen hyvin kuulluksi, koska he ovat seurakuntansa nuorten hallituksen jäseniä.

Saan vaikuttaa kerhonohjaajana omalta osaltani varhaisnuorten toimintaan. Saan myös osallistua erilaisten tapahtumien suunnitteluun ja kokouksiin.

14 vastaajaa osoittaa, että nuoria voitaisiin kuulla paikallisseurakunnissa paremmin. Neljä nuorta huomauttaa, etteivät työntekijät kysy nuorten parannusehdotuksia seurakunnan toimintaan liittyen, vaan nuorten täytyy itse uskaltaa jakaa mielipiteitään. Avattuaan suunsa nuoret saattavat tulla toki kuulluksi, mutta kuitenkin työntekijöiltä kaivataan enemmän aktiivisuutta nuoria kohtaan.

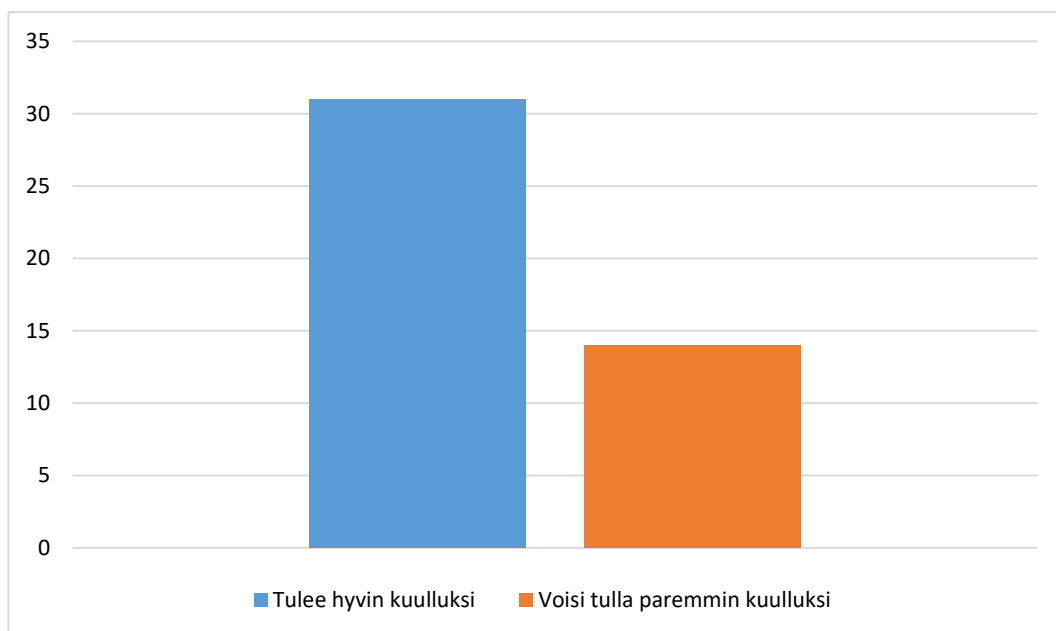
Olen päässyt kyllä lukemaan jumalanpalveluksiin tekstejä ja näin toiveeni on huomioitu. Seurakunta ei kuitenkaan aktiivisesti kerää ”käyttäjien” = seurakunnassa kävijöiden mielipiteitä

Eräs nuori kokee, että vaikka nuorisotoimi kuuntelee nuoria hyvin, niin muuten seurakunnassa kuullaan nuoria heikosti. Toinen seminaariedustaja ajattelee nuorten muodostaman hallintoelimen kuuntelevan nuoria, mutta muuten seurakunnassa kuunnellaan nuoria heikosti. Eräs vastaaja kokee, että hän pystyisi vaikuttamaan enemmän, jos hän olisi seurakuntansa nuorten hallituksen jäsen. Vastauksissa kritisoidaan nuorten ideoiden konkreettisen toteutumisen puutetta.

Nuorisotyöntekijät kuuntelevat meitä nuoria hyvin, mutta harvoin nuorten ideat silti toteutuvat.

Kuviossa 1 nähdään, miten seminaarinuoret kokevat tulevansa kuulluksi omassa seurakunnassaan. Laaja kuulluksi tulemisen kokemus viittaa siihen, että monilla

nuorilla on hyvät vaikuttamismahdollisuudet omassa seurakunnassaan. Monissa seurakunnissa nuorten kuulemisessa on kuitenkin vielä kehitettävää.

KUVIO 1. Nuorten vaikuttaminen ja kuulluksi tuleminen seurakunnissa.

8.2.2 Vaikuttaminen ja kuulluksi tuleminen Nuorten tulevaisuusseminaarissa

Vaikka kysyin nuorilta, miten he kokevat tulevansa kuulluksi ja pystyvänsä vaikuttamaan koko Nuorten tulevaisuusseminaarissa, niin vastauksissa korostuvat vahvasti seminaaripäivän kokemukset. Suurin osa nuorista koki seminaaripäivän antavan heille hyvän mahdollisuuden vaikuttaa seurakuntien ja koko kirkon toimintaan. Osa nuorista nosti kuitenkin myös kritiikkiä seminaaripäivään liittyen.

16 kyselylomakkeessa seminaaripäivänä solmittujen uusien tuttavuuksien merkitys korostuu vahvasti. Nuoret ymmärtävät, että uusien tuttavuuksien kautta toimintaideat voivat liikkua seurakunnasta toiseen. Monet nuoret kokivat myös saaneensa hyödyllisiä tietoja muiden seurakuntien toimintamalleista, joita he voivat jakaa eteenpäin omaan kotiseurakuntaan. Pari nuorta pohtii, että jos yhteydenpito muihin nuoriin jatkuu myöhemmin, niin ideoita voi jatkossakin vaihtaa.

Sai ainakin paljon tietoa muista seurakunnista ja sen toimintamalleista → tietoja voisi jollain tapaa hyödyntää myös omassa srk:ssa.

Seminaarista saan uusia ajatuksia sekä saan myös jakaa omiani. Voin kotiseurakunnassani kertoa täällä läpikäytyistä asioista, tehdä sen mukaan aloitteita ja vaikuttaa

11 vastaajaa sanoo erityisesti kirkon päättäjien läsnäolon lisäävän kuulluksi tulemisen tunnetta seminaaripäivänä. Nuoret kokevat, että päättäjiä kiinnostaa nuorten ajatukset ja he ottavat nuorten kehittämis ehdotukset vakavasti. Nuoret ymmärtävät, että kirkon johtohenkilöiden kautta seminaaripäivänä syntyneet ideat voivat edetä yllättävänkin pitkälle ja parhaassa tapauksessa vaikuttaa myös paikallisseurakuntien toimintaan positiivisesti.

Kirkon johtohenkilöt ja nuoret kohtaavat vain harvoin. Tällainen tilaisuus lisää mahdollisuuksia muokata myös omaa seurakuntaani uudempaan suuntaan.

Kymmenen vastaajaa kehuu seminaaripäivän ryhmätyöskentelypajoja. Pajoissa nuoret tulevat erityisen hyvin kuulluksi, sillä pienissä ryhmissä työskenteleminen helpottaa oman äänen kuuluviin saamista. Nuoret kokevat hienoksi sen, että ryhmätyöskentelyjen kautta kirkollisia teemoja on helppoa ideoida yhdessä muiden seurakuntanuorten kanssa. Yksi nuori kokee, ettei hän voi päivän aikana vaikuttaa muuten kuin ryhmissä.

Kertoessaan omia mielipiteitään ja ajatuksiaan rohkeasti muille nuoret tulevat seminaaripäivänä kuulluksi. Pari nuorta kokee kuitenkin, että omaa suuta on vaikeaa saada avattua, koska ihmisiä on seminaaripäivänä paikalla paljon. Eräs nuori myös kokee, ettei Nuorten tulevaisuusseminaari kokonaisuutena anna hänelle erityisempiä vaikuttamismahdollisuuksia, sillä hänellä ei ole kirkon toimintaa järjestyttäviä ehdotuksia. Samalla hän myöntää, että jos olisi, niin seminaari antaisi hänelle hyvän vaikuttamisen mahdollisuuden.

Päivän ajatusten konkreettisen toteutumisen epäillään olevan vaihtelevaa. Vaikka esimerkiksi työpajojen keskustelut koetaan mielenkiintoisiksi, niin nuoret

pelkäävät, etteivät ne etene työpajoista päättäjille asti. Kolme vastaajaa kyseenalaistaa etenevätkö nuorten ajatukset seminaaripäivästä mihinkään.

Uskon, että tekemämme päätökset kerrotaan eteenpäin ja otetaan huomioon, mutta niiden toteutuminen on todennäköisesti vaihtelevaa vaikka päätökset/ehdotukset olisivatkin hyviä ja toimivia.

Pelkään, että ajatukseni eivät leviä eteenpäin päättäjille saakka. Meillä kuitenkin olisi paljon sanottavaa

Taulukossa 2 tiivistetään, miten nuoret kokevat pystyvänsä vaikuttamaan ja tulevana kuulluksi seminaaripäivänä. Päivä tarjoaa nuorille hyvän mahdollisuuden vaikuttamiseen ja kuulluksi tulemiseen. Epätietoisuus päivän ideoiden konkreettisesta toteutumisesta kuitenkin heikentää nuorten kuulluksi tulemisen kokemusta seminaaripäivänä.

TAULUKKO 2. Nuorten vaikuttamista ja kuulluksi tulemistä edistäviä ja hankaloittavia tekijöitä seminaaripäivänä.

	+	-
Uudet tuttavuudet	X	
Kirkon päättäjät	X	
Ryhmätyöskentelypajat	X	
Ihmisten määrä		X
Epätietoisuus päivän ideoiden toteutumisesta		X

8.3 Nuorten mielteitä nuorten ja luottamushenkilöiden yhteistyöstä

Halusin tietää, kuinka moni seminaarinuori oli tavannut vähintään yhden seurakuntansa luottamushenkilön. Toivoin myös saavani ideoita nuorten ja luottamushenkilöiden välisen yhteistyön lisäämiseen. Kyselylomakkeen viimeisessä kysy-

myksessä kysyin nuorilta ovatko he tavanneet seurakuntansa luottamushenkilöitä. Lisäksi kysyin onko heillä ideoita siitä, miten nuorten ja luottamushenkilöiden välistä yhteistyötä voitaisiin lisätä.

45 vastanneesta seminaarinuoresta 23 kertoo tietävänsä tavanneensa seurakuntansa luottamushenkilön. 13 nuorta ei ole asiasta varmoja. Yhdeksän nuorta tietää sanoa, etteivät he ole ikinä tavanneet seurakuntansa luottamushenkilöitä.

Seitsemän nuorta huomauttaa, että jotta nuorten ja luottamushenkilöiden välinen yhteistyö voisi toteutua, niin heidän pitäisi ensinnäkin tuntea toisensa. Nuoret kaipaavat siis parempaa yhteyttä seurakuntansa luottamushenkilöihin. Toistaiseksi luottamushenkilöt ovat nuorille melko vieraita, mutta nuoret kokevat, että paremman tutustumisen kautta yhteistyö voisi vahvistua.

Nuoret ja luottamushenkilöt voisivat järjestää aikaa jolloin he voivat vain jutella ja vaihdella kuulumisia keskenään → josta seuraa tutustuminen ja siitä luottamus toiseen. Lopulta nuorten ja luottamushenkilöiden yhteistyö voisi vahvistua vähän kuin itsestään.

Nuorten ja luottamushenkilöiden yhteistyön lisäämiseen liittyen vastauksissa korostuu kaksi toisiaan täydentävää näkökulmaa. 11 nuorta toivoo luottamushenkilöiden vierailevan aktiivisemmin seurakunnan nuortenilloissa ja isoskoulutuksissa. 12 vastaajaa kokee, että seurakunnat voisivat erikseen järjestää nuorten ja luottamushenkilöiden yhteiseen työskentelyyn perustuvia tilaisuuksia. Tilaisuuksissa nuoret voisivat esittää luottamushenkilöiltä kysymyksiä oman seurakunnan ja koko kirkon toiminnasta.

Luottamushenkilöt voisivat tulla nuorten tapahtumiin tai erinäköisiin tapaamisiin, jotta nuorilla olisi halutessaan mahdollisuus päästä keskustelemaan luottamushenkilöiden kanssa

Seitsemän nuorta haluaa osallistua seurakunnan luottamushenkilöiden ja päätöksentekijöiden tilaisuuksiin aiempaa enemmän ja päästä siellä antamaan luottamushenkilöille palautetta sekä parannusehdotuksia seurakunnan toiminnasta. Vastauksissa mainitaan seurakunnan nuorten hallitus, jossa osa nuorista sekä

työntekijät ja luottamushenkilöt keskustelevalle ja päättävälle yhdessä joistakin seurakunnan asioista. Eräs vastaaja pohtii toimisiko tällainen toimintamuoto muissakin seurakunnissa.

Meillä on nuorten hallitus, jossa osa nuorista, työntekijät ja luottamushenkilöt päättävät yhdessä asioista. Toimisiko tällainen muualakin?

Lopuissa vastauksissa ehdotetaan, että nuoret ja luottamushenkilöt voisivat järjestää messun yhdessä. Yksi nuori pohti voisivatko nuoret ja luottamushenkilöt pitää säännöllisesti yhdessä hartauksia. Neljä nuorta ei osannut sanoa, miten yhteistyötä nuorten ja luottamushenkilöiden välillä voitaisiin lisätä.

8.4 Nuorten mielteitä Nuorten tulevaisuusseminaarissa vahvuuksista ja kehittämiskohteista

Nuorten tulevaisuusseminaarissa jatkossa on erityisen tärkeää tietää, mitkä ovat tapahtuman vahvuuksia ja mitä kehitettävää tapahtumassa on. Nuorten mielteet tapahtuman vahvuuksista ja kehittämiskohteista on koottu kyselylomakkeen neljänneestä kysymyksestä.

8.4.1 Vahvuudet

Seminaariosallistujat mainitsivat seminaaripäivän keskeisimmiksi vahvuuksiksi ennakotehtäväkokonaisuuden. Seminaaripäivänä syntyvät uudet tuttavuudet sekä Nuorten tulevaisuusseminaarissa hyödynnettävät pienryhmätyöskentelyt nousivat nuorten vastauksissa myös tapahtuman vahvuuksiksi.

Yhdeksän nuorta kehuu Nuorten tulevaisuusseminaarissa ennakotehtävää monipuolisesti. Muutama nuori kokee seminaaripäivää osallistumisen olleen helpompaa, kun he olivat kuulleet seurakuntansa muiden nuorten mielipiteitä ja paran-

nusehdotuksia kirkon toimintaan liittyen. Ennakkotehtävän ansiosta kaikkien seminaaripäivän ajatusten ei tarvinnut siis tulla omasta päästä. Vuoden 2016 ennakkotehtävässä kannustettiin seurakuntien yhteistyöhön ja muutama nuori keuhui sen olleen erinomainen idea. Yksi nuori koki ennakkotehtävän toteuttamisen olleen melko helppoa ja oli hienoa päästä suunnittelemaan seurakunnan tulevaisuutta.

Ennakkotehtävä oli hyvä, sillä siinä kuuli paljon erilaisia asioita seurakunnan asioihin liittyen. Tehtävässä tulee varmempi olo tulla itse seminaariin, kun kaikkia ajatuksia ei tarvitse tulla omasta päästä

Yhdeksän nuorta sanoo uusien tuttavuuksien luomisen olleen seminaaripäivän selkeä vahvuus. Kolme vastaajaa täsmensi, että nuoret voivat saada toisiltaan tuoreita toimintaideoita seurakunnan nuortentoimintaan liittyen. Näistä ideoista he voivat myöhemmin kertoa oman seurakunnan työntekijöille ja päättäjille.

Kahdeksan nuorta kokee pienryhmätyöskentelyt hyödylliseksi työskentelymuodoksi Nuorten tulevaisuusseminaarissa. Pari nuorta tarkentaa, että niin ennakkotehtävässä kuin seminaaripäivänäkin päästiin hyvien keskustelujen äärelle pienryhmätyöskentelyjen ansiosta. Keskustelut herättivät nuorille monia hyviä ajatuksia. Kolme nuorta sanoo seminaaripäivän alkututustumisleikin olleen toimiva, koska siten nuoret pääsivät tutustumaan toisiinsa päivän aluksi ja se taas avasi päivän pienryhmätyöskentelyjen keskusteluja. Kaksi nuorta kokee perusteellisen työskentelyajan oman työpajan aiheeseen positiivisena asiana.

Pienissä ryhmissä keskustelu herätti hyviä ajatuksia. Tämä taas synnytti vielä monipuolisempaa keskustelua.

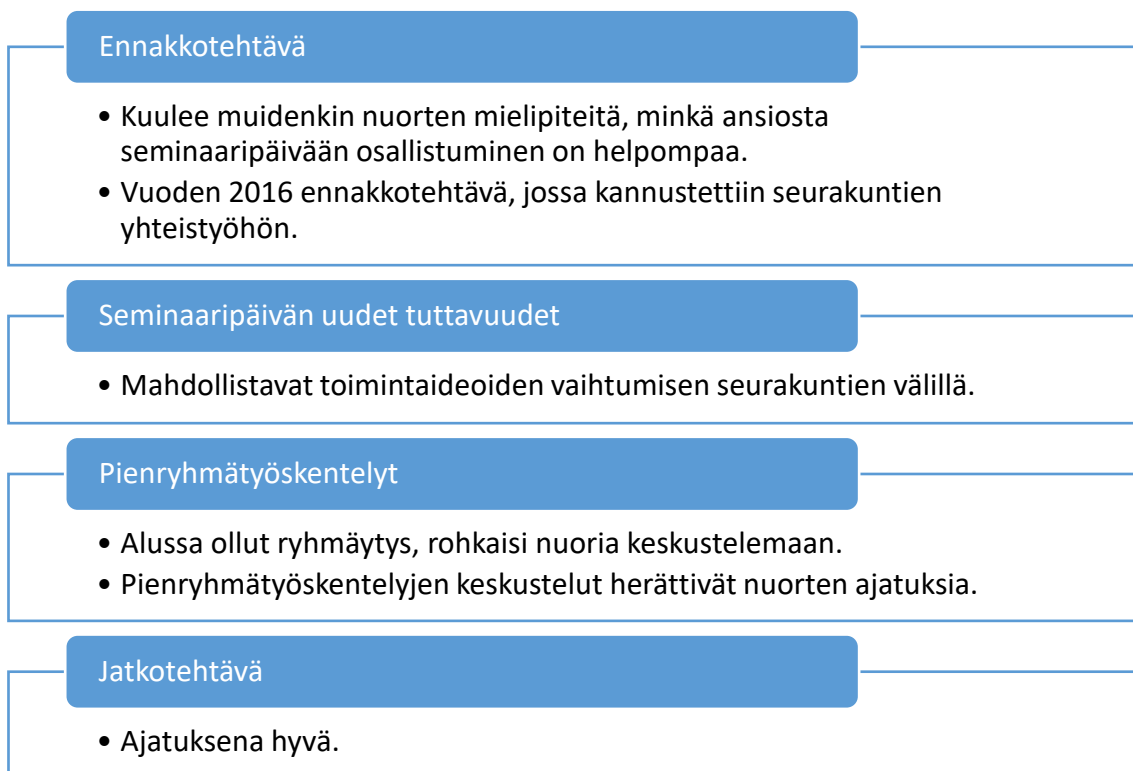
Viisi nuorta huomauttaa, että heidän on vaikea kommentoida jatkotehtävää, koska he eivät ole sitä vielä tehneet. Eräs nuori kuitenkin vastaa jatkotehtävän olevan ajatuksena hyvä, koska siinä puidaan tapahtumaa omassa seurakunnassa yhdessä luottamushenkilöiden kanssa.

Kokonaisuudessaan Nuorten tulevaisuusseminaari kerää nuorilta runsaasti kehuja. Tulevaisuusseminaari nuorille tunteen, että he voivat oikeasti vaikuttaa kirkon ja seurakuntien asioihin sekä päästä ääneen kirkon asioista. Tapahtuman tehtävät ovat mielenkiintoisia eivätkä liian haastavia. Aikataulultaan seminaaripäivä koetaan hyväksi. Lisäksi muutama nuori sanoo, ettei tapahtumasta tarvitse muuttaa mitään.

Koen Nuorten tulevaisuusseminaarin antavan hyvän mahdollisuuden ideoiden levittämiseen ja täten yksilökohtaisen seurakunnan kehittämiseen.

Ennakkotehtävässä seurakuntien yhteistyö oli erinomainen idea. Seminaaripäivässä ryhmiin jako toimii. Jatkotehtävä on hyvä tapahtuman puintiin.

Kuvioon 2 on koottu nuorten ajatuksia Nuorten tulevaisuusseminaarin keskeisimmistä vahvuuksista. Tästä luvusta löytyy laajemmat perustelut sille, miksi kyseiset osa-alueet ovat nuorten mielestä tapahtuman vahvuuksia.

KUVIO 2. Nuorten näkemyksiä Nuorten tulevaisuusseminaarin vahvuuksista.

8.4.2 Kehittämiskohteet

Vaikka ennakkotehtävässä nähtiin olevan paljon vahvuuksia, niin nuoret nostivat siitä esiin myös muutaman kehittämiskohteen. Seminaaripäivän kohdalla kehittämiskohteet liittyivät työskentelypajojen sekoittamiseen ja päivän aikataulusta. Jatkotehtävästä nuoret eivät osanneet kommentoida mitään, koska he eivät olleet sitä vielä tehneet.

Kuusi nuorta näkee seminaarin ennakkotehtävässä olevan haasteita. Kolme nuorta koki seurakuntien väliseen yhteistyöhön perustuvan ennakkotehtävän aluksi haastavana, minkä takia toivotaan helpommin lähestyttävää ennakkotehtävää. Pari nuorta sanoo saaneensa tietää ennakkotehtävästä todella myöhään. Tähän saattoi toki vaikuttaa myös seurakuntien työntekijöiden mahdollinen epäaktiivisuus tehtävän mainostamisen suhteen, sillä tehtävä oli seurakunnille netissä saatavilla jo tammikuusta alkaen.

11 nuorta haluaisi sekoittaa seminaaripäivän ryhmiä ja tutustua useampaan nuoreen päivän aikana. Kuudella nuorella on halua perehtyä myös useampaan työpajaan seminaaripäivänä, sillä nyt kaikki eivät päässeet itseään kiinnostavaan työpajaan. Samalla vastauksissa huomioidaan, että päivän aikataulun takia ryhmien sekoittaminen ja useampaan työpajaan perehtyminen voisi olla haastavaa.

Olisi kiva perehtyä vaikka kahteen eri aiheeseen, mutta silloin aika saattaisi olla liian lyhyt.

Kuusi nuorta vastaa, että seminaaripäivää vaivaa ajanpuute ja kiire, sillä nyt saadaan vain pintaraapaisu teemoihin. Pari nuorta ehdottaakin päivälle pidempää työskentelyaikaa, jolloin ryhmiä ehtisi sekoittamaan. Neljä nuorta haluaa päivästä kuitenkin vielä tiiviimmän, sillä he kokevat päivässä olevan jopa liikaa loppoaikaa.

Kaksi vastaajaa kyseenalaistaa työpajojen alkuleikin merkityksen kysymällä onko seminaaripäivään tultu vain leikkimään asioista keskustelemisen sijaan. Lisäksi yksi vastaaja esittää, että työpajoissa olisi hyvä työskennellä enemmän pienryhmissä, sillä näin hiljaisemmatkin voisivat saada ajatuksiaan paremmin sanotuksi.

Seminaarin pajassa olisi pitänyt olla enemmän kysymyksiä, joista keskustelimme pienemmissä ryhmissä. Näin hiljaisemmatkin olisivat päässeet enemmän ääneen. Sitten olisimme voineet avata keskustelumme muulle ryhmälle

Työpaja ei vastannut odotuksiani. Homma oli enemmän sellaista leikkimistä ja höpöttelyä oikeasta asiasta keskustelemisen sijaan. Mielenpitoet eivät tule leikkiessä esiin. Halutaanko ajatuksemme oikeasti kuulla?

Lopuissa vastauksissa mainitaan, että seminaaripäivänä olisi ollut mukava tietää vielä paremmin, mistä päin Suomea nuoria on Tampereelle saapunut. Yksi nuori pohtii olisiko nuoret voitu jakaa seminaaripäivänä ryhmiin hiippakunta-alueiden mukaan. Peräti kahdeksan nuorta sanoo, ettei Nuorten tulevaisuusseminaarissa ole kehitettävää.

Merkittävimmät kehittämiskohteet nuorilta liittyvät Nuorten tulevaisuusseminaarin seminaaripäivään. Kuvioon 3 on kasattu nuorten keskeisimmät huomiot seminaaripäivän kehittämiskohteista.

Ennakkotehtävä.

- Haastava.
- Tehtävän teossa tuli kiire.

Useampaan työpajaan ja nuoreen tutustuminen seminaaripäivänä.

- kaikki eivät päässeet itseään kiinnostavaan työpajaan.
- Ryhmien sekoittaminen päivän aikana?

Seminaaripäivän aikataulu.

- Osa nuorista haluaa päivälle nykyistä pidemmän työskentelyajan, osa lyhyemmän.

Seminaaripäivän alkuryhmäytykset.

- "Onko tänne tultu vaan leikkimään?"

KUVIO 3. Nuorten esittämät kehittämiskohteet ja -ideat.

8.5 Työntekijöiden näkemyksiä nuorten seminaariosallistumisen syistä

Koin tärkeäksi tietää, kuinka monta kertaa haastatteluseurakunnat ovat lähettäneet nuoria osallistumaan Nuorten tulevaisuusseminaariin ja minkä takia. Vastaukset kysymyksiin keräsin kahden ensimmäisen kysymyksen aikana.

Haastattelemistani nuorisotyönohjaajista yksi sanoi hänen seurakuntansa osallistuvan vuonna 2016 tapahtumaan kolmatta kertaa. Toinen seurakunta on osallistunut seminaariin aktiivisesti jo vuodesta 2006. Kuluvan vuoden seminaariin he eivät kuitenkaan osallistuneet loppukevään kiireiden takia. Kaksi muuta haastateltavaa eivät muistaneet tarkkaa lukua, mutta aina kun on ollut mahdollista ja nuoret ovat innostuneet, niin Nuorten tulevaisuusseminaariin on seurakunnasta osallistuttu. Useimmiten seurakuntien seminaariosallistujat vaihtuvat vuosittain.

Kaikissa haastatteluissa tulee ilmi, että nuorten on vaikeaa hahmottaa kirkon olevan omaa seurakunnan laajempi kokonaisuus. Nuorten tulevaisuusseminaarin nähdään auttavan nuoria hahmottamaan, että kristillinen kirkko kattaa paljon muutakin kuin oman kotiseurakunnan toiminnan.

Kaksi haastateltavaa kokee Nuorten tulevaisuusseminaarin vahvistavan nuorten vaikuttamismotivaatiota sekä sitouttavan heitä seurakunnan ja kirkon toimintaan. Seminaaripäivä sitouttaa seminaariedustajia merkittävästi, kun taas ennakkotehtävä sitouttaa muitakin nuoria seurakunnan toimintaan. Haastateltavat toivovat Nuorten tulevaisuusseminaarin eri vaiheiden antavan nuorille uusia ideoita seurakunnan toimintaan liittyen ja nuorten jakavan näitä ideoita oman seurakunnan työntekijöille ja päättäjille.

Eräs haastateltava kommentoi, etteivät nuoret juuri hahmota millaisista elementeistä kirkon hallinto rakentuu. Nuorten tulevaisuusseminaarin on nähty opettavan nuoria kirkon hallinnosta ja sen tarjoamista vaikuttamisväylistä. Tämän toivotaan myös levittävän vaikuttamisen intoa mahdollisimman monelle nuorelle.

Nuoret ei hahmota kirkon hallintoa ei millään tavalla. Jos oman urani aikana pystyy pari nuorta saamaan tajua siitä miten tää kirkon hallinto menee ja miten täällä voi vaikuttaa, niin jo pelkästään sen takia meiltä osallistutaan seminaariin.

Kahdessa haastattelussa nousee esille, että seurakuntien seminaariosallistuminen on pitkälti työntekijöistä riippuvaista. Nuoret eivät saisi tietoa koko seminaarista, ellei nuorisotyönohjaaja mainostaisi sitä. Vaikka nuoret tapahtumasta tietäisivätkin, niin he eivät ole kyselleet osallistumisesta. Yksi haastateltava sanoo, että myöskään seurakunnan hallinnolla ei ole ollut intressejä lähettää nuoria seminaariin. Hän kokee, että nuorten asiat ovat olleet hallinnon tärkeysjärjestyksessä viimeisten joukossa. Mikäli työntekijä ei olisi sitä mieltä, että nuoria kannattaa seminaariin lähettää, jäisi seminaariosallistuminen toteutumatta

Ne nuorten asiat ei oo päällimmäisenä eikä edes siinä keskivaiheilla pinota miten niinku seurakunnan asioissa mennään. Se riippuu ihan nuorisotyönohjaajan aktiivisuudesta ja kikkailusta et miten sinne saadaan väkeä lähtemään. Ykkösjuttu on se että se on budjetissa. Sillon sitä on niinku vaikeempaa kieltää tai torpata.

8.6 Työntekijöiden näkemyksiä Nuorten tulevaisuusseminaarin tarjoamista vaikutusmahdollisuuksista ja osallistavuudesta

Haastattelurungon kysymykset 3–6 tarjosivat aineistoa nuorten osallisuuteen ja vaikutusmahdollisuuksiin liittyen. Kysymyksissä kysyin seurakuntien työntekijöiltä millaista palautetta nuoret ovat yleensä antaneet Nuorten tulevaisuusseminaarista, miten tapahtuman tuotoksia on hyödynnetty seurakunnan toiminnassa sekä miten Nuorten tulevaisuusseminaarit ovat innostaneet nuoria vaikuttamaan seurakunnan toimintaan ja miten seminaarit ovat tukeneet nuorten osallisuutta.

8.6.1 Ennakkotehtävä

Kolme haastateltavaa korostaa kuinka hienoa on, että Nuorten tulevaisuusseminaarin ennakkotehtävässä kaikki seurakunnan nuoret saavat mahdollisuuden

osallisuuteen ja vaikuttamiseen. Parhaimmillaan ennakkotehtävät innostavat useampia nuoria vaikuttamaan seurakunnassa ja kirkossa merkittävästi.

Kyllähän se tehtävä vahvistaa osallistamista ja osallistumista siinä suhteessa, että nuoret pääsee ruohonjuuritasolla vaikuttamaan. Ja työntekijät ottaa ne tosissaan. Elikkä siinä on se vahvuus, että nuoria kuunnellaan ja ne innostuu vaikuttamaan.

Yleensä ennakkotehtävässä syntyneitä nuorten ajatuksia on kirjattu fläppipapereille. Pari haastateltavaa sanoo, että paperit on myöhemmin laitettu seurakunnan tiloihin näkyville. Muun muassa seurakunnan perhekerholaiset, mumokerholaiset, kuorolaiset ja monet muut henkilöt piispaa myöten ovat nähneet esillä olevat tuotokset. Ihmiset ovat yhden haastateltavan mukaan sanoneet yksimielisesti, että juuri näin nuorilta pitää asioista kysyä.

Yksi haastateltava sanoo ennakkotehtävän olevan tiiviissä yhteydessä nuorisotyön toimintasuunnitelman kanssa. Ennakkotehtävässä nuorilta on noussut hyviä ajatuksia seurakunnan ja kirkon toimintaan liittyen. Näitä ajatuksia työntekijät ovat siirtäneet suoraan seurakunnan seuraavaan toimintasuunnitelmaan. Tällä tavalla ennakkotehtävä tukee nuorten osallisuutta seurakunnassa merkittävästi. Toinen haastateltava kokee, että ennakkotehtävien ansiosta työntekijät ovat osanneet nostaa työssään esille nuorille tärkeitä asioita ja arvoja.

Kaksi haastateltavaa sanoo, että monesti nuoret ovat esitelleet ennakkotehtävän tuotoksia seurakuntansa päättäjille tai vähintään tuotokset on lähetetty neuvoston jäsenille tutustuttaviksi. Yksi haastateltava kritisoi seurakuntansa päättäjiä: ennakkotehtävän ajatukset eivät ole päässeet työntekijäkokousten tai neuvoston ja valtuuston kokousten asialistoille. Tämä heikentää nuorten osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien toteutumista seurakunnassa huomattavasti.

Yksi haastateltava mainitsee erityisesti ennakkotehtävän tukevan nuorten osallisuutta, sillä siinä kysytään nuorilta juuri oikeanlaisia kysymyksiä kirkon tulevaisuuteen liittyen. Seminaarin ennakkotehtävät ovat myös tuoneet nuorten tietoi-

suuteen sen, ettei seurakunnan toimintaperiaatteiden tarvitse aina pysyä samalaisina. Kysymyksenä on kuitenkin ollut, mitä se muunlainen toiminta voisi olla. Tähän kysymykseen seminaaripäivä on antanut vastauksia.

Just ennakkotehtävät on tuonu meidän koko porukan tietoisuuteen sitä, et asiat ei oo aina ollu näin eikä niiden tarvitse aina olla näin. Mut se on ehkä vierasta, et mitä se muu voisi olla. Ja siinä auttaa sit taas seminaari, et me kuullaan niitä terveisiä muilta.

8.6.2 Seminaaripäivä

Kaksi haastateltavaa sanoo nuorten olevan vaikuttuneita siitä, että piispa ja kirkolliskokousedustajat ovat olleet mukana seminaaripäivässä ja kommentoineet nuorten ajatuksia. Nuoret ovat kokeneet, että ylin johto kirkossa kuuntelee nuorten ääntä ja on kiinnostunut heidän ajatuksistaan. Joskus nuorilta on tullut harmistunutta palautetta, koska piispan ei huomattu kommentoivan heidän ryhmänsä tuotosta. Tämä osoittaa, kuinka tärkeää piispan läsnäolo nuorille on.

Toinen anti on se että, se osallisuus vahvistuu. ”Me ei olla ihan turhia, vaan et meidänkin ääntä kuunnellaan. Ja ihmisiä kiinnostaa, piispoja kiinnostaa mitä me aatellaan.” Piispa on aika kova, vaikei ne hirveesti mitään ymmärrä niin piispa on kuitenkin tyyliin presidentistä seuraava.

Yleisesti ottaen nuoret voivat kokea kirkollisista asioista puhumisen muiden nuorten kanssa haastavaksi. Yhden haastateltavan mukaan nuoret ovat tästä syystä olleet erityisen iloisia, että Nuorten tulevaisuusseminaarin seminaaripäivä mahdollistaa seurakuntanuorten tapaamisen eri puolilta Suomea. Kirkko yhdistää kaikkia seminaariedustajia, minkä takia aiheesta on ollut helppoa keskustella.

Kaikissa haastatteluissa sanotaan muiden seurakuntanuorten tapaamisen herättävän seminaariedustajat siihen, että seurakuntaelämää on oman seurakunnan ulkopuolellakin. Nuoret ovat konkreettisesti huomanneet, että oma kotiseurakunta on jokaista henkilöä myöten osa suomalaista kirkkoa. Nuoret eivät ole se-

minaaripäivän jälkeen kokeneet olevansa enää vain oman seurakuntansa jäseniä, vaan koko suomalaisen kirkon jäseniä. Kaikilla on rooli kirkossa, kaikilla on merkitystä ja kaikki voivat saada jotakin aikaan. Tämän havaitseminen on herättänyt nuorissa yhteenkuuluvuuden ja osallisuuden tunnetta koko kirkon tasolla.

Et hei meidän porukasta lähetetään joku edustamaan, et me ollaan me. Ja sit ne menee sinne seminaariin niitten muitten kanssa ja sit ne huomaa et ne kaikki muutkin on yhdessä vähän niin kuin me.

Kaikki haastateltavat kokevat nuorten innostuneen kun he ovat nähneet, että Nuorten tulevaisuusseminaarin ansiosta seurakuntien toimintaideat voivat vaihtua seurakuntien välillä. Nuoret ovat halunneet hyödyntää muilta nuorilta saatuja toimintaideoita myös oman seurakunnan toiminnassa. Uudet toimintaideat ovat siis motivoineet nuoria panostamaan oman seurakunnan toimintaan Nuorten tulevaisuusseminaarin jälkeenkin.

Yksi haastateltava sanoo nuorten tunteneen iloa siitä, että he ovat päässeet edustamaan omaa seurakuntaansa ja heihin luotetaan. Kaksi haastateltavaa sanoo nuorten tunteneen ylpeyttä, jos heidän seurakunnassaan tehdään jotain mitä muualla ei ole keksitty. Nuorista on tuntunut palkitsevalta, kun seminaaripäivänä läsnä olevat henkilöt ovat kehuneet heidän seurakuntansa työtä. Tieto siitä, että oma yhteisö tekee muiden mielestä jotain hyvää, on antanut nuorille positiivista energiaa ja intoa panostaa oman seurakunnan työhön jatkossakin.

Yksi työntekijä huomauttaa olevan täysin yksilökohtaista, miten seminaaripäivät innostavat nuoria vaikuttamaan kotiseurakunnassa. Useasti seminaariedustajat ovat valikoituneet jo valmiiksi vaikuttamisintoisista nuorista. Tällöin seminaaripäivästä saadut eväät ovat innostaneet nuoria soveltamaan ajatuksia oman seurakunnan toimintaan. Parhaimmillaan tapahtuma on ruokkinut nuorten halua luottamushenkilötoimintaan tulevaisuudessa. Kaikki nuoret eivät kuitenkaan ole aktiivisesti kertoneet seminaaripäivästä omassa seurakunnassaan.

Yhdessä haastatteluseurakunnassa seminaaripäivän on koettu olevan lähinnä nuorten juttu. Päivässä ajatellaan olevan enemmän kyse siitä, mitä nuoret saavat

yksilöinä, kuin mitä seurakunta saa. Työntekijöillä ei aina ole edes tietoa, mitä seminaaripäivissä on käsitelty. Myös toinen haastateltava myöntää, että vaikka seminaaripäivien tuotokset löytyvät helposti internetistä, niin päivien tuotoksia ei ole purettu porukalla. Syynä tähän ovat loppukevään ja alkukesän kiireet.

8.6.3 Jatkotehtävä

Jatkotehtävä jää kaikissa haastatteluseurakunnissa useimmiten tekemättä. Tästä syystä tehtävä ei tue nuorten osallisuutta tai vaikutusmahdollisuuksia millään tavalla. Eräs työntekijä kommentoi, että jotta jatkotehtävän potentiaali tulisi seurakunnassa hyödynnetyksi, niin se vaatisi sellaisen työntekijän, joka haluaa ottaa konseptin hoitaakseen. Toistaiseksi sellaista henkilöä ei ole löytynyt.

Vaikka jatkotehtävä ei nuorten osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia tällä hetkellä tuekaan, niin ennakotehtävä ja seminaaripäivä tukevat niitä sitäkin enemmän. Kuviossa 4 näkyy työntekijöiden näkemykset siitä, miten Nuorten tulevaisuusseminaari edistää nuorten osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien toteutumista. Kuvioon on kasattu vain keskeisimmät havainnot.

Ennakotehtävä	Seminaaripäivä	Jatkotehtävä
<ul style="list-style-type: none"> • Kaikki nuoret saavat kokea osallisuutta. • Yhteys seurakunnan toimintasuunnitelmaan. 	<ul style="list-style-type: none"> • Uusien tuttavuuksien ansiosta toimintaideat voivat vaihtua seurakunnalta toiselle • Yksillökohtaista, miten päivä innostaa nuoria vaikuttamaan. • Seminaaripäivää ei pureta kaikissa seurakunnissa. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tehtävää ei tehdä seurakunnissa, minkä takia tehtävä ei tue nuorten osallisuutta

KUVIO 4. Työntekijöiden mielipiteitä nuorten osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien vahvistumisesta Nuorten tulevaisuusseminaarissa.

8.7 Työntekijöiden näkemyksiä nuorten ja luottamushenkilöiden välisestä yhteistyöstä

Tämän luvun tulokset ovat pääasiassa rakentuneet haastattelurungon kahdeksannen kysymyksen pohjalta. Lisäksi yhdeksäs kysymys tarjosi hieman aineistoa tätä lukua varten. Kysymyksissä kysyin, miten Nuorten tulevaisuusseminaarit ovat rakentaneet yhteyttä nuorten ja luottamushenkilöiden välille sekä miten yhteyttä voitaisiin rakentaa tapahtumassa paremmin.

Kahdessa haastatteluseurakunnassa nuoret ovat aktiivisesti vierailleet seurakuntansa hallinnossa puhumassa seminaarin eri vaiheissa nousseista ajatuksista. Luottamushenkilöt ovat kuunnelleet mielenkiinnolla nuorten seminaariterveisiä. Luottamushenkilöiden kiinnostus on herättänyt nuorissa tunnetta, että heidän ajatuksillaan on oikeasti merkitystä. Toinen haastateltavista kokee, että neuvostovierailu on innostanut nuoria miettimään jatkossakin kehittämisideoita toiminnalle. Samalla hän toteaa, ettei hän kuitenkaan tiedä, miten asioiden käsittelyä on hallinnossa myöhemmin jatkettu.

Kolmas haastateltava sanoo seurakuntansa hallinnolla olevan niin paljon asioita käsiteltävänä, että nuorten hallintovierailu on vaikeaa saada järjestymään. Viimeinen haastateltava kritisoi hallinnon toimia seminaariasioiden käsittelyssä vahvemmin. Nuorten ajatuksia ei ole edes haluttu kuulla johdon ja luottamushenkilöiden keskuudessa. Työntekijän muistikuvan mukaan nuoret ovat kerran esitelleet seminaarin ajatuksia neuvostossa, mikä ei ole alkuunkaan riittävästi. Hänelle on syntynyt kuva, että nuoret olisivat ikään kuin toisen luokan kansalaisia.

Viime vuonna kun tuli se tosi hyvä matsku nuorten keskukselta se koonti, niin syksyllä mä yritin joka ikiseen kokoukseen saada sitä neuvostoon ja valtuustoon asialistalle. Aina tuli jotain tärkeempää, aina se poistettiin sieltä. Sit se oli kirkkoherran ilmoitustaululla se nivaska. Ja talouspäällikölle tiedoksi annettuna se nivaska. ”Tämä on tärkeää, tämä kuuluu meidän neuvostoon.” Ei menny keväällä läpi. Viime vuoden tuotokset eivät ole edes käyneet neuvostossa.

Kaikki haastateltavat kokevat, että nuorille tulee luoda monipuolisesti mahdollisuuksia antaa luottamushenkilöille seurakunnan toiminnasta rakentavaa palautetta. Haastatteluissa pohdintaa herättääkin ajatus voisiko nuorten ja luottamushenkilöiden välistä yhteistyötä toteuttaa muullakin tavalla kuin nuorten hallintovierailun muodossa. Tämän jälkeen yksi haastateltava muisti, että yleensä seurakunnassa tekemättä jäänyt jatkotehtävä panostaa juuri tähän näkökulmaan

Parissa haastateltavassa pohdintaa herättää se, milloin jatkotehtävän ehtii toteuttaa. Tehtävän pikainen toteuttaminen seminaaripäivän jälkeen koetaan hankalaksi. Kesän kiireiden keskellä nuorten ja luottamushenkilöiden tapaamisen järjestäminen on myös hankalaa. Syksyllä seminaariin liittyvät asiat ovat saattaneet jo unohtua eikä tehtävän tekemiseen löydy enää jaksamista tai motivaatiota niin nuorilta kuin työntekijöiltäkään. Yksi työntekijä lisää, että nuoret ja työntekijät kokevat seminaaripäivän Nuorten tulevaisuusseminaarin huipennukseksi, minkä jälkeen ei ole enää jaksettu motivoitua jatkotehtävän tekemiseen.

Kun mä luulen et mekin kutsutaan heitä siihen seminaariin. Me ei ehkä kutsuta heitä niinku prosessiin. Et me kysytään et me lähetettäs sut tämmöseen seminaariin, niin niitä voi yllättää että tässä pitää tehdä vähän eestä ja takaa ja vähän keskeltä ja sivulta. Et ehkä sitä ei oo osannu itekään oikein markkinoida tälläsenä prosessina.

Seminaarijärjestäjien ajatus on, että syksyllä jatkotehtävän avulla palattaisiin seminaariajatuksiin tarkemmin paikallistasolla. Suurena ongelmana jatkotehtävän syksyisen ajankohdan suhteen on kuitenkin uuden toimintakauden alku. Seminaariedustajat tulevat luultavasti olemaan mukana toiminnassa syksylläkin, mutta silloin mukana on myös valtava määrä uusia nuoria, joilla ei ole menneestä keväästä mitään käsitystä. Yksi haastateltava sanoo tämän luovan vaaran ulkopuoliseksi joutumisesta, minkä takia he eivät ole halunneet nuorten kanssa enää palata menneen toimintakauden asioihin.

Mut sit siis me ei haluta ottaa syksyyn mitään semmosta et että ne uudet tuntis olevansa mitenkään erityisesti pihalla. Kun ideana on se että kynnystä madalletaan ja mennään sillä tasolla että nää uudet kokee pääsevänsä porukkaan.

8.8 Työntekijöiden näkemyksiä Nuorten tulevaisuusseminaarin vahvuuksista ja kehittämiskohteista

8.8.1 Vahvuudet

Kasasin Nuorten tulevaisuusseminaarin vahvuudet haastattelurungon toisen ja kymmenennen kysymyksen pohjalta. Toisessa kysymyksessä kysyin, miksi seurakunnista osallistutaan Nuorten tulevaisuusseminariin ja kymmenennessä kysymyksessä kysyin Nuorten tulevaisuusseminaarin yleisestä annista seurakunnille. Vastauksissa näkyi, että Nuorten tulevaisuusseminaarin suurimmat vahvuudet löytyvät ennakotehtävästä ja seminaaripäivästä.

Haastatteluissa korostetaan, että Nuorten tulevaisuusseminaarin ennakotehtävät ovat olleet parhaita suhteessa seurakuntaan, koska ne keräävät seurakunnan nuoret yhteen pohtimaan seurakunnan ja koko kirkon asioita. Yksi haastateltava mainitsi, että seminaariedustajat ovat kokeneet seminaaripäivään lähtemisen helpommaksi, kun heillä on muidenkin nuorten ajatuksia varastoituna mukaansa. Kaikki haastateltavat sanovat muiden seurakuntanuorten tapaamisen olevan seminaaripäivän ehdoton vahvuus. Nuoret ovat toisinaan pitäneet yhteyttä toisiinsa seminaaripäivän jälkeenkin. Esimerkiksi vuoden 2015 seminaaripäivänä nuoret aloittivat Whatsapp-keskustelun, jossa he vaihtavat edelleen kuulumisia ja ajatuksia seurakuntiansa toimintaan liittyen. Lähialueen seurakunnista nuoret ovat myös vierailleet toistensa nuortenilloissa. Parhaimmillaan seminaaripäivät ovat siis rakentaneet pysyvämpääkin siltaa nuorten välille.

Mun mielestä se on semmosta nuorisokulttuuriakin mitä tää seminaari tässä rakentaa. Ja mun mielestä se on ihanaa, et se on sellaista kristillistä nuorisokulttuuria.

Eräs haastateltava kokee hienoksi sen, että Nuorten tulevaisuusseminari kannustaa nuoria kyseenalaistamaan seurakuntien ja koko kirkon toimintaperiaatteita. Nuorten tuoreiden näkökulmien kautta seurakunnissa nähdään ollaanko omassa toiminnassa oikealla tiellä. Näin Nuorten tulevaisuusseminaarin koetaan

vahvistavan oman paikallisseurakunnan ja koko kirkon nuorisotyön visioita ja linjauksia.

Seminaari vahvistaa niitä nuorisotyön visioita ja antaa nuoren näkökulman kirkkoon. Niinku linjauksia, painopisteitä ollaanko omassa toiminnassa oikealla tiellä.

Kaksi haastateltavaa sanoo nuorten kokeneen itsensä merkitykselliseksi, kun omassa seurakunnassa työntekijät sekä mahdollisesti luottamushenkilöt kuuntelevat heidän ajatuksiaan ja seminaaripäivänä nuorten ajatukset kiinnostavat piispaa myöten. Tällainen kiinnostus on rohkaissut nuoria jakamaan kehittämisideoita seurakunnan työntekijöille ja päättäjille jatkossakin. Pari haastateltavaa lisää, että nuorilta saadut innokkaat palautteet muistuttavat myös työntekijöitä nuorten vaikutusmahdollisuuksien ja osallisuuden kokemusten tärkeydestä.

Haastateltavien mielestä Nuorten tulevaisuusseminaarin keskeisimmät vahvuudet löytyvät siis ennakotehtävästä ja seminaaripäivästä. Näiden ajatusten keskeisimmät huomiot löytyvät kuviosta 5.

Ennakotehtävä	Seminaaripäivä	Tapahtuma voi olla toiminnan suunnittelun apuväline
<ul style="list-style-type: none"> • Kerää kaikki seurakunnan nuoret yhteen pohtimaan kirkon tulevaisuutta. • Seminaariedustajien helpompi osallistua seminaaripäivään. 	<ul style="list-style-type: none"> • Uudet tuttavuudet rakentanut siltoja seurakuntien välille. Näin toimintaideoita on voitu vaihtaa seminaaripäivän jälkeenkin. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nuorten tulevaisuusseminari auttaa näkemään ollaanko oman seurakunnan toiminnassa oikealla tiellä.

KUVIO 5. Työntekijöiden näkemyksiä Nuorten tulevaisuusseminaarin keskeisimmistä vahvuuksista.

8.8.2 Kehittämiskohteet

Nuorten tulevaisuusseminaarin kehittämiskohteet nousivat seitsemänneistä, yhdeksänneistä, yhdenneistätoista ja kahdenneistätoista kysymyksestä. Kysymyksissä kysyin, miten nuorten osallisuutta voitaisiin tukea Nuorten tulevaisuusseminareissa paremmin, miten nuorten ja luottamushenkilöiden välistä yhteyttä voitaisiin rakentaa Nuorten tulevaisuusseminareissa paremmin sekä millä tavalla Nuorten tulevaisuusseminaria voitaisiin tulevaisuudessa kehittää. Haastattelun viimeinen, eli kahdestoista, kysymys oli niin sanottu vapaan sanan kysymys eli haastateltavat saivat sanoa vielä jotain, mikä oli mahdollisesti jäänyt sanomatta.

Haastateltavien esittämät kehittämiskohteet liittyvät vahvasti seurakuntien työntekijöiden ja erityisesti luottamushenkilöiden sitouttamiseen Nuorten tulevaisuusseminariin. Seurakuntien työntekijöiden, luottamushenkilöiden ja muiden päättäjien on sitouduttava tapahtumaa, jotta siitä olisi oikeasti hyötyä paikallisseurakunnille. Myös ennakotehtävä ja seminaaripäivä keräsivät haastateltavilta kehittämisideoita, vaikka ne koetaankin pääasiassa tapahtuman toimivina osa-alueina

Yksi haastateltava kokee, että ennakotehtävän kanssa on yleensä tullut kiire, koska tehtävän tekemiselle on hankalaa löytää hyvää ajankohtaa. Toisessa haastatteluseurakunnassa tämä on ratkaistu sisällyttämällä ennakotehtävät osaksi nuortenleirin ohjelmaa. Leirillä tehtävien tekoon on voitu käyttää hyvin aikaa ja nuoret ovat innoissaan pohtineet kirkon tulevaisuuden teemoja.

Yksi haastateltava toivoo, että ennakko- ja jatkotehtävässä panostetaan enemmän lähialueen seurakuntien väliseen yhteistyöhön. Nuoret voisivat käydä tekemässä tutustumiskäynnin toisen seurakunnan nuorteniltaan. Tehtävissä voitaisiin myös keskittyä tuomaan oman seurakunnan kokonaistyötä nuorille tutummaksi. Tehtävissä voitaisiin rakentaa siltoja seurakunnan eri työalojen välille ja pohtia, miten nuori voisi olla mukana toiminnassa. Näin nuori oppisi ymmärtämään monipuolisemmin omasta seurakunnastaan ja siitä miten hän voi siellä auttaa ja toimia. Kaikki seurakuntalaisten yhteistyöhön eri tavoin keskittyvät tehtävät voisivat tuoda nuorelle seurakuntalaisuuteen ja osallisuuteen vähän enemmän väriä.

Nuoret ovat pitäneet ennakkotehtävien tyylistä, mutta yksi työntekijä korostaa, ettei aina voida palata samaan asiaan. Seurakunnan nuoret kokivat esimerkiksi vuoden 2016 ennakkotehtävää tehdessään, että he pohtivat edellisen vuoden tehtävässä samoja teemoja. Aiheiden tulee käsitellä ajankohtaisia ja nuoria kiinnostavia teemoja, mutta samalla aiheissa toivotaan olevan myös muuttuvuutta.

Kaksi haastateltavaa pohtii pitäisikö ennakkotehtävän materiaalit kerätä välillä muiltakin kuin aktiivisilta seurakuntanuorilta. Voisiko seminaarin aiheet hakea esimerkiksi kouluista, vaikka rippikouluun pian meneviltä tai rippikoulun juuri käyneiltä nuorilta? Myös lukiolaisille voitaisiin teettää jokin työskentely tai kysely. Näin voitaisiin saada muiltakin kuin ”aktiiviseurakuntalaisilta” ajatuksia kirkon toiminnasta. Muuttuisivatko seminaaripäivän aiheet, jos aineisto kerättäisiin tätä kautta? Yksi haastateltava myös pohti miten seminaaripäivään saataisiin mukaan isosikäisiä nuoria, jotka eivät seurakunnan palveluja juuri käytä.

Ettei tuudittauduta siihen että nää nuoret on tässä, ne tykkää, ne on leimautunu kirkkoon tällä tavalla myönteisesti että tää niinku riittää. Vaan se että miten sinne saatas kirkkoon kuulumattomia, et miks ne ei kuulu kirkkoon. Että, ”mitä te haluatte, et mitä me voitais vielä enemmän tehdä, mikä teidän arjessa on semmonen juttu et miten me kirkkona voitais tehdä enemmän?

Eräs työntekijä toivoo, että Tampereen seminaaripäivänä tapahtuisi enemmän. Tällä hetkellä nuorten seminaariosallistuminen on seurakunnan nuorisotyönohjaajasta kiinni. Haastateltava ajattelee, että Nuorten tulevaisuusseminaariin liittyvien viestien pitäisi kulkea tehokkaammin nuorilta nuorille. Seminaarinuoria pitäisi muistuttaa, että seminaari järjestetään ensi vuonna uudestaan ja rohkaista heitä mainostamaan tapahtumaa muille nuorille seuraavaa vuotta ajatellen. Tällöin seminaarin mainostaminen voisi olla nykyistä tehokkaampaa.

Oisko siellä niinku sellasta kapulanvaihtoo, siis sillä tavalla että niitä pitäis niinku motivoida ja sparrata siihen että ens vuonna uudestaan ja kertokaa eteenpäin. Että vaikka et ole, vaikka lähdet opiskelemaan toiselle paikkakunnalle, niin jätä ikään kuin jälkees perintö tästä.

Yksi haastattelusta kieltäytyneistä nuorisotyönohjaajista sanoi seurakunnan osallistuvan melko satunnaisesti seminaariin. Seminaari on seurakunnassa lähinnä nuorten juttu, josta työntekijöiden tietous melko vähäinen. Osaksi tämän takia työntekijä koki, ettei seminaari ole antanut seurakunnalle paljoa eikä hän osaisi vastata kysymyksiini. Yksi haastateltavista kokee, että juuri tällaisten tilanteiden takia seurakunnan pitäisikin hallinnon tasoa myöten lähteä vuosirutiiniin, jossa seminaari kuuluu säännöllisesti seurakunnan vuosiohjelmaan.

Pari haastateltavaa esittää selkeän toiveen siitä, että Nuorten tulevaisuusseminaarin tulisi päättyä toukokuun seminaaripäivään. Toinen haastateltavista lisää, ettei jatkotehtävän ajatusta nuorten ja luottamushenkilöiden välisestä yhteistyöstä tule kuitenkaan jättää pois, mutta sitä pitäisi kehittää. Yksi haastateltava sanoo, että he ovat toisinaan kutsuneet luottamushenkilöitä mukaan jo ennakko-tehtävävaiheeseen ja hän kokee sen olleen jatkotehtävä-ajatusta toimivampaa. Hän pohtii toimisiko paremmin, jos jatkotehtävän sijaan luottamushenkilöitä kutsuttaisiin vahvemmin jo ennakko-tehtävävaiheeseen mukaan.

Kahdessa haastattelussa esiin nousee ajatus seminaarikummista. Haastateltavat näkevät, että seurakuntien tulisi valita yksi luottamushenkilö, esimerkiksi lapsivaikutusten arvioinnista vastaava LAVA-henkilö, joka toimisi seurakunnan seminaarikummina. Mikäli seminaarikummi olisi kannustamassa seurakuntaa osallistumaan tapahtumaan, niin tapahtuma voisi saada uusia osallistujaseurakuntia. Kummi myös tietäisi osallistua esimerkiksi ennakko- ja jatkotehtävien tekemiseen yhdessä nuorten kanssa. Tämä voisi rakentaa siltaa nuorten ja luottamushenkilöiden välille ja luottamushenkilötkin voisivat saada uudenlaisia näkökulmia seurakuntatyöhön liittyen. Toinen haastateltava lisää, että nimenomaan Nuorten Keskukselta pitäisi tulla kannustus seminaarikummien valitsemiseen, sillä seurakunnan työntekijöiden kautta asia ei välttämättä tule etenemään.

Se vois olla sellainen henkilö jolle menee kaikki seminaariposti ja joka kutsutaan mukaan silloin, kun tehdään ennakko-tehtävää. Joku tällainen tuki ja sponsori joka ois mukana prosessissa ja tietäis mitä nuoret ovat tehneet. Ja sitten kun mennään neuvostoon tai valtuustoon, niin sit se osais tukea niitä ja kysyä ja tuoda niitä neuvoston kannalta mielenkiintoisia asioita esille. Varsinkin jos nää kolme isoo

järjestöö nyt täs yhdistyy, niin vois vielä suuremmalla sykkeellä täl-
lästä kummihommaa järjestää. Niin ja voisko NAVIn kautta jotenki
hoitaa tai pyörittää tällästä?

Yksi haastateltava pohtii voisiko Nuorten Keskus laittaa liikkeelle lakialoitteen, että seminaarin asiat olisi pakko käsitellä seurakuntien hallinnoissa. Nuorten Keskus voisi lähettää seurakunnille lyhyen esityksen siitä, mitä Nuorten tulevaisuus-seminaarissa on käsitelty ja kannustaa katsomaan myös seminaarivideo, mikäli sellainen on tapahtumassa tehty. Lisäksi nuoret voisivat käydä kokouksessa puhumassa seminaariasioista. Näiden pohjalta seurakunnan hallinnossa pohdittaisiin, miten seminaarin asiat saadaan sisällytettyä seurakunnan toimintaan. Tällöin seurakunnan päättäjät oikeasti kuuntelisivat nuoria ja tämä tukisi myös nuorten osallisuutta. Seminaariasioden pitäisi olla käsiteltynä syyslomaan mennessä, koska ilman selkeää aikataulua asiat eivät tule käsitellyiksi.

Nuorten hallintovierailujen ollessa haastavia järjestää, yksi haastateltava kommentoi pitäisikö tapaamisia järjestää vain kirkkoherran, talouspäällikön ja yhden luottamushenkilön kanssa. Luottamushenkilö voisi olla LAVA-edustaja. Heiltä nuoret voisivat kysyä, miten seminaarin teemoja voitaisiin saada sisällytettyä seurakunnan toimintaan. Yksi haastateltava myös pohtii, kuinka hienoa olisi jos esimerkiksi seurakuntayhtymän kirkkoherrojen kokous kutsuisi nuoria vaikuttajia esittelemään heille seminaarituotoksia.

Parissa haastattelussa nousi esille olevan täysin työntekijöistä kiinni, miten seminaarissa syntyneitä tuotoksia hyödynnetään paikallisseurakunnissa. Haastateltavat toivoivat, että Nuorten Keskus alkaisi heti kevään mainostusvaiheessa ohjeistamaan seurakuntia, miten seminaarista saadaan mahdollisimman suuri hyöty irti. Yksi haastateltava esittää, että seurakuntia tulee kannustaa pohtimaan, miten tapahtumassa nousseet nuorten ajatukset saadaan siirrettyä seurakunnan seuraavaan toimintasuunnitelmaan. Tällöin seminaari ei olisi irrallinen juttu seurakunnasta, vaan sillä olisi konkreettinen merkitys toiminnan suunnittelussa.

Tarvekartoitustahan se on tuolla Tampereella. Ja sitten voi lähettää vaikka kirkkoherralle tai seurakuntaneuvostolle tietoa, että miten ne voi liittää sen siihen seurakunnan organisaatioon tän seminaarin, niin

että seminaari olisi yhtenä osana seurakuntien toimintaa. Tää ei oo mikään irrallinen juttu. Sillon se lähtis sitä kautta menemään, että ikään kuin Nuorten Keskus tukee paikallisseurakuntien toimintaa.

Työntekijöiltä tuli monipuolisesti kehitysideoita Nuorten tulevaisuusseminaariin liittyen. Näiden kommenttien pohjalta rakentuu kuvio 6. Kuviossa on huomioitu haastateltavien keskeisimmät huomioid.

Ennakkotehtävä	Seminaaripäivä	Seurakuntien sitouttaminen tapahtumaan
<ul style="list-style-type: none"> •Voisiko kannustaa seurakuntien yhteistyöhön jatkossakin? •Voisiko kannustaa nuoria tutustumaan oman seurakunnan kokonaistyöhön? •Luottamushenkilöt tehtävään mukaan? •Tehtävän toteuttaminen kouluissa? 	<ul style="list-style-type: none"> •Tapahtuman mainostus työntekijöistä riippuvaista. Voitaisiin vastuuttaa seminaarinuoria kertomaan tapahtumasta seuraavana vuonna eteenpäin •Tulisiko Nuorten tulevaisuusseminaarin päättyä seminaaripäivään? 	<ul style="list-style-type: none"> •Seminaariasioita tulee käsitellä ja hyödyntää seurakunnan toiminnassa •Luottamushenkilö seminaarikummina varmistaisi asioiden käsittelyn seurakunnassa sekä nuorten ja luottamushenkilöiden aiempaa vahvemman yhteistyön.

KUVIO 6. Haastateltavien nostamat kehittämiskohteet ja -ideat

9 TUTKIMUKSEN JOHTOPÄÄTÖKSET

9.1 Osallisuus ja vaikuttaminen

Opinnäytetyöni ensimmäisenä tutkimuskysymyksenä kysyin, millä tavalla Nuorten tulevaisuusseminaari edistää nuorten osallisuuden toteutumista ja vaikutusmahdollisuuksia seurakunnissa. Tutkimustuloksista selviää, että Nuorten tulevaisuusseminaarin ennakotehtävällä ja seminaaripäivällä on eniten potentiaalia edistää nuorten osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia paikallisseurakuntien työssä. Nuorten tulevaisuusseminaarin viimeinen vaihe eli jatkotehtävä ei sen sijaan edistä nuorten oloja seurakunnissa ollenkaan. Koska seurakunnissa jatkotehtävää ei ole tehty, niin ei voida nähdä sen tukevan seurakuntien nuoriakaan millään tavalla.

Yksi osallisuuden muodoista on ideointiosallisuus, jossa nuoret voivat ideoida vapaasti, millaista toimintaa he itsellensä kaipaavat (Rantala 2011, 150). Tutkimustuloksista selviää, että Nuorten tulevaisuusseminaarin ennakotehtävässä nuoret pääsevätkin ideoimaan seurakunnalleen uudenlaisia toimintamuotoja, mikä tukee kaikkien nuorten osallisuutta laadukkaasti. Ennakotehtävä on yksi Nuorten tulevaisuusseminaarin vahvimmista osa-alueista, koska se edistää muidenkin kuin seminaarinuorten osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksien toteutumista.

Myllyniemi (2013, 23) sanoo, että nuoret kokevat asioihin vaikuttamisen helpommaksi yhdessä kaverin kanssa. Seminaaripäivään osallistuvat nuoret ovat kuitenkin pääasiassa toisilleen ennalta tuntemattomia, minkä takia ryhmäytykset ovat tärkeä osa päivää. Ryhmäytysten ansiosta nuoret voivat ystävystyä, mikä Myllyniemen havainnon perusteella voi rohkaista heitä keskustelemaan kirkon toiminnasta keskenään päivän aikana. Ryhmäytysleikeistä syntyvät orastavat ystävyys-suhteet voivat lopulta johtaa siltojen syntymiseen seurakuntien välille. Nämä sillat mahdollistavat toimintaideoiden vaihtumisen seurakuntien välillä myöhemminkin. Parhaimmillaan seminaaripäivä siis motivoi nuoria vaikuttamaan oman seurakunnan toimintaan seminaaripäivän jälkeenkin.

Pieni osa nuorista koki työpajan olevan pelkkää leikkimistä ilman kunnollista keskustelua ja vaikuttavuutta. Useammat nuoret kuitenkin korostivat, että ryhmäytyksen ansiosta hiljaisemmat rohkaistuivat käyttämään ääntään, joka osoittaa ryhmäytyksen olevan tärkeä osa seminaaripäivää. Pieni kritiikki kuitenkin muistuttaa järjestäjiä varmistamaan jatkossakin, ettei alkuryhmäytys vie liian suurta osaa seminaaripäivän työskentelyistä.

Vaikka Nuorten tulevaisuusseminaari tarjoaa nuorille paljon hyviä ideoita seurakunnan toimintaan liittyen, niin se ei yksistään riitä. Nuorisolaki (2006/72) määrää, että nuoria on kuultava heitä koskevissa asioissa. Nurmi (2011, 6) lisää, ettei pelkkä kuuleminen riitä. Muiden ihmisten on sitouduttava nuoreen ja hänen ajatuksiinsa, jotta nuoren osallisuus ja vaikutusmahdollisuudet voivat toteutua. Seurakuntien työntekijöiden ja päättäjien pitää siis huomioida nuorten seminaariterveisissä päätöstenteossa, jotta tapahtuma voi edistää nuorten osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia paikallisseurakunnissa. Suurin osa seminaarinuorista kokee tulevansa hyvin kuulluksi seurakunnassaan, mutta monet myös toivovat tulevansa kuulluksi nykyistä paremmin. Mikäli seurakuntien työntekijät ja päättäjät eivät halua kuulla nuorten ideoita, niin voidaan kyseenalaistaa edistääkö Nuorten tulevaisuusseminaari nuorten osallisuuden toteutumista ja vaikutusmahdollisuuksia seurakunnassa ollenkaan.

Kokonaisuutena tapahtuma muistuttaa työntekijöitä nuorten osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien toteutumisen tärkeydestä. Mikäli seurakuntien työntekijät ja päättäjät kuuntelevat ja ottavat huomioon nuorten seminaari-ideat, niin Nuorten tulevaisuusseminaari edistää nuorten osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien toteutumista paikallisseurakunnissa oikein hyvin.

9.2 Nuoret ja luottamushenkilöt

Opinnäytetyön toisessa tutkimuskysymyksessä kysyin, miten Nuorten tulevaisuusseminaari vahvistaa nuorten ja luottamushenkilöiden välistä yhteistyötä. Tu-

loksissa selvisi, että luottamushenkilöt ja muut päättäjät kuuntelevat nuorten seminaariterveisistä eri seurakunnissa vaihtelevasti. Nuorten ja luottamushenkilöiden välisen yhteistyön vahvistuminen tapahtumassa on siis epävarmaa.

Kahdessa haastatteluseurakunnassa seurakunnan luottamushenkilöt ja muut päättäjät ovat mielellään ottaneet nuoria hallinnon kokouksiin jakamaan seminaariterveisistä. Allianssin (2014, 58) Nuorista Suomessa -julkaisun ja Anderssonin (2007, 173) mukaan nuorten vaikuttamismotivaation ja osallisuuden kannalta on tärkeää, että päättäjät kuuntelevat nuoria ja ovat valmiita toteuttamaan heidän ideoitaan. Myös nuorten innostus hallintovierailun jälkeen osoittaa, kuinka tärkeää luottamushenkilöiden ja muiden päättäjien kiinnostus nuorten ajatuksia kohtaan on. Kahdessa haastatteluseurakunnassa nuorten hallintovierailuja on kuitenkin todella hankalaa järjestää. Hallintovierailujen osalta Nuorten tulevaisuusseminaari vahvistaa nuorten ja luottamushenkilöiden yhteistyötä vaihtelevasti.

Hiilamo ym. (2011, 9) huomauttavat luottamushenkilöiden olevan seurakuntalaisten edustajia seurakunnan hallinnossa. Tästä syystä luottamushenkilöiden on tärkeää tietää, mitä esimerkiksi nuoret kaipaavat seurakunnan toiminnalta. Nuorten tulevaisuusseminaarin jatkotehtävä tarjoaa konkreettisia toimintatapoja nuorten ja luottamushenkilöiden kohtaamiseen sekä seminaariterveisten jakamiseen, mutta tätä mahdollisuutta ei ole seurakunnissa hyödynnetty. Jatkotehtävä ei siis ole tukenut nuorten ja luottamushenkilöiden yhteyttä, koska sitä ei ole seurakunnissa tehty. Tutkimustulosten perusteella on kuitenkin selvää, että nuoret toivovat yhteyttä seurakuntansa luottamushenkilöihin ja jatkotehtävän idealle on kysyntää. Tapahtuman järjestäjien on syytä pohtia, miten kannustaa seurakuntia jatkotehtävän toteuttamiseen tulevaisuudessa entistä monipuolisemmin.

9.3 Nuorten tulevaisuusseminaarin anti seurakunnalle

Kolmannessa tutkimuskysymyksessä pohdin, millaisia aineksia Nuorten tulevaisuusseminaari tarjoaa seurakunnille nuorten parissa tehtävään työhön. Kolman-

nen tutkimuskysymyksen keskeisin johtopäätös löytyy myös ensimmäisen tutkimuskysymyksen johtopäätöksistä. Seurakuntien työntekijöiden pitää sitoutua Nuorten tulevaisuusseminaariin, jotta tapahtumasta on hyötyä seurakuntien toiminnalle. Tällä hetkellä tapahtumaa hyödynnetään seurakunnissa vaihtelevasti.

Nuorten tulevaisuusseminaarin ennakotehtävä tukee paikallisseurakuntien toimintaa mahdollisesti eniten. Työntekijöiden on kohtuullisen helppoa huomioda ennakotehtävän tulokset omassa työskentelyssään, koska tehtävät toteutetaan paikallisseurakunnassa. Esimerkiksi ajatus ennakotehtävässä nousseiden teemojen siirtämisestä seurakunnan seuraavaan toimintasuunnitelmaan on erittäin toimiva, sillä näin seurakunnan toimintaa pystytään luontevasti muokkaamaan nuorten toiveiden mukaiseksi. Tässä toteutuu Nurmen (2011, 6) toive siitä, että toiminnassa näkyy ja kuuluu häivähdys nuorten äänestä.

Laadukkaan nuorisotoiminnan takaamiseksi nuorisotyönohjaajien tulee pysyä muuttuvista nuorisokulttuureista jatkuvasti ajan tasalla (Kirkkohallitus 2012, 27). Seminaaripäivän tuotokset tarjoavatkin seurakunnille hyvän mahdollisuuden kehittää toimintaansa nuorille sopivammaksi. Jotta paikallisseurakunnat saisivat mahdollisimman paljon irti seminaaripäivästä, niin päivän tuotosten purkaminen seurakunnan työntekijöiden ja päättäjien keskuudessa on tärkeää. Kahdessa haastatteluseurakunnassa työntekijät ja päättäjät ovat olleet kiinnostuneita nuorten seminaariterveisistä. Kaksi muuta haastateltavaa kuitenkin myönsi, ettei seurakunnassa juuri pureta seminaaripäivän tapahtumia. Tukeeko seminaaripäivä tällaisten seurakuntien nuorisotyötä juuri lainkaan?

Nykyisessä muodossaan seminaarin jatkotehtävä ei anna minkäänlaisia aineksia seurakuntien nuorisotyölle. Kokonaisuutena Nuorten tulevaisuusseminaari antaa seurakunnille kuitenkin paljon aineksia oman toimintansa jatkuvaan kehittämiseen ja päivittämiseen.

9.4 Nuorten tulevaisuusseminaarin vahvuudet ja kehittämisideat

Opinnäytetyön viimeisenä tutkimuskysymyksenä kysyin, mitä vahvuuksia ja kehittämiskohteita Nuorten tulevaisuusseminaarissa on. Tapahtuman vahvuudet löytyvät ennakkotehtävästä ja seminaaripäivästä. Ennakkotehtävään ja seminaaripäivään löytyy myös kehittämiskohteita ja -ideoita, mutta suurimmat kehittämis-kohteet löytyvät seminaaripäivän jälkeisestä ajasta.

9.4.1 Nuorten tulevaisuusseminaarin vahvuudet

Nuorten tulevaisuusseminaarin ennakkotehtävän suurena vahvuutena on, että se tukee koko seurakuntayhteisöä eikä tunnu vain parin nuoren projektilta. Ennakkotehtävän yhtenä tarkoituksena on ollut alusta alkaen valmistaa seurakuntien seminaariedustajia seminaaripäivään varten (Karvonen & Liljendahl 2005, 313). Nuorten ja työntekijöiden vastauksista varmistui, että seminaariedustajat saavatkin ennakkotehtävästä paljon tukea seminaaripäivää silmällä pitäen. Ilman ennakkotehtävän tarjoamaa tukea seminaaripäivän työskentelyt eivät varmasti olisi yhtä laadukkaita, eivätkä näin ollen tarjoaisi yhtä laadukasta materiaalia seurakuntien käyttöön.

Konkreettinen vaikuttamisen mahdollisuus, kirkon päättäjien tapaaminen ja kuuluksi tuleminen ovat seminaaripäivän tärkeitä osa-alueita. Sekä nuorten että työntekijöiden vastauksissa vahvimmin esiin nousi kuitenkin toisten seurakuntanuorten tapaamisen merkitys. Uusien tuttavuuksien luomisen voidaan nähdä olevan yksi koko Nuorten tulevaisuusseminaarin suurimmista vahvuuksista. Kuten Myllyniemi (2013, 23) sanoo, niin nuoret motivoituvat vaikuttamaan, kun he saavat toimia yhdessä kaverin kanssa. Seminaaripäivänä syntyvien uusien tuttavuuksien merkitystä ei sovi siis aliarvioida. Niin nuoret kuin seurakunnatkin voivat saada näiden tuttavuuksien kautta paljon.

Malkavaara (2011, 131) sanoo, että sosiaalisesti lahjakkaat nuoret voivat helposti saada seurakunnassa enemmän vastuuta kuin hiljaisemmat nuoret. Seurakunnan pitää kuitenkin tarjota hiljaisemmillekin nuorille mahdollisuutta toimia ja vaikuttaa seurakunnassa. Tämän takia on erityisen hyvä, että Nuorten tulevaisuusseminaarin eri vaiheissa pienryhmätyöskentelyä hyödynnetään monipuolisesti ja laadukkaasti. Pienryhmätyöskentelyissä hiljaisemmatkin nuoret saavat hyvän mahdollisuuden päästä ääneen, kokea ajatuksensa merkittäviksi ja rohkaistua vaikuttajana.

Parhaimmillaan Nuorten tulevaisuusseminari saa nuoret kokemaan itsensä merkityksellisiksi ja arvokkaita mielipiteitä omaaviksi yksilöiksi, jotka voivat vaikuttaa seurakunnan ja kirkon asioihin. Nämä kokemukset kasvattavat nuoria hyvin kokonaisvaltaisella tavalla kohti ehyempää yksilöä.

9.4.2 Nuorten tulevaisuusseminaarin kehittämisideat

Nuorten tulevaisuusseminaarin ennakkotehtävässä on paljon vahvuuksia, mutta tehtävään löytyy myös monipuolisesti kehittämisideoita. Erään haastateltavan idea tehtävän tekemisestä nuorten leirillä on hyvä, sillä leirillä tehtävän tekemisessä ei välttämättä ole suurta kiirettä. Ennakkotehtävien toteuttaminen koulumaailmassa kuulosti myös mielenkiintoiselta. Malkavaara (2011, 131) mainitsee, että 15–29-vuotiaista nuorista vähintään puolet kokevat, ettei kirkko tarjoa heille mitään. Jalkautumalla koulumaailmaan seurakunnat voisivat tavoittaa näitäkin nuoria. Jos ennakkotehtävä toteutetaan kouluissa, niin saadaanko näin vähemmän aktiivisten seurakuntanuorten näkökulmia kirkon toiminnasta?

Kirkkohallituksen (2012, 6) Nuoret seurakuntalaisina -asiakirjan mukaan nuoret haluavat toimia seurakunnan vapaaehtoisena ja auttaa erilaisissa elämäntilanteissa olevia ihmisiä. Opinnäytetyön tutkimustuloksissa näkyy nuorten halu yhteistyöhön seurakunnan eri toimijoiden, esimerkiksi vanhusten, kanssa. Thitz (2013, 29–30) osoittaa, että tällainen yhteistyö saattaa vahvistaa nuorten kuulu-

vuuden tunnetta omaan seurakuntayhteisöönsä sekä osallisuuttaan siellä. Näiden perusteella on selvää, että nuorten yhteistyö seurakunnan eri toimijoiden kanssa kannattaa sisällyttää ennakko- ja jatkotehtäviin. Esimerkiksi seurakunnan luottamushenkilöitä voitaisiin kutsua jo ennakotehtävään aiempaa vahvemmin mukaan. Uskon, että luottamushenkilöiden läsnäolo ennakotehtävässä vahvistaa nuorten ja luottamushenkilöiden välistä yhteistyötä nykyistä paremmin.

Osa nuorista toivoi, että olisi seminaaripäivänä päässyt tutustumaan useampaan työpajaan, sillä kaikki nuoret eivät mahtuneet haluamaansa työpajaan. Myllyniemi (2013, 24) esittää, että yksi nuorten vaikuttamismotivaatioon negatiivisesti vaikuttavista asioista on se, että nuoret eivät löydä asiaa, jonka puolesta he haluaisivat vaikuttaa. Tämä huomioiden on harmillista, mikäli nuoret ovat seminaaripäivänä itsellensä epämieluisassa työpajassa. Yhden päivän työskentelyjen rajallisuus ei kuitenkaan anna ryhmien sekoittamiseen kovin suuria mahdollisuuksia, sillä päivän aikataulu on rajallinen. Jos nuoret tutustuisivat useampaan aiheeseen, niin ryhmätuotosten laadut jäisivät suurella todennäköisyydellä nykyistä vajavaisemmiksi. Tällöin myös päivän tuotosten vaikuttavuus seurakuntien toimintaan voisi heikentyä entisestään. Toisaalta ryhmiä sekoittamalla voitaisiin saada laajempaa näkemystä yhteen aiheeseen, joten onko tässä tapauksessa tärkeämpää määrä vai laatu?

Nuoret toivovat tutustuvansa useampaan henkilöön seminaaripäivän aikana. Onko ryhmiä siis tarvetta sekoittaa? Mikäli työskentelyryhmiä sekoitettaisiin päivän aikana, niin nuoret ehtisivät tutustumaan useampaan nuoreen, mutta tutustuminen saattaisi jäädä nykyistä pintapuolisemmaksi. Toki päivän pituuden lisääminen voisi ratkaista tämän haasteen, mutta jaksaisivatko nuoret työskennellä koko päivää ahkerasti? Kuten Kirkkohallituksen (2012, 11) Nuoret seurakuntalaisina -asiakirjassa sanotaan, niin nykynuoret turhautuvat helposti, mikäli asiat eivät tapahdu riittävän nopeasti. Lisäksi osa nuorista kokee päivän olevan nykyisessäkin muodossaan liian pitkä. Nämä näkökulmat huomioiden seminaaripäivän nykyinen rakenne tuntuu toimivalta. Seminaaripäivän aikana luodut tuttavuudet voivat nykyisessä muodossaan rakentaa vahvoja siltoja seurakuntien välille

ja lopulta myös edistää nuorten osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien toteutumista paikallisseurakunnissa. Toki tässäkin tilanteessa järjestäjät voivat koella, mitä ryhmien sekoittaminen päivän aikana saa aikaan.

Myllyniemen (2013, 23) mukaan yksi suurimmista esteistä nuorten vaikuttamistoimintaan osallistumiselle on se, ettei heitä ole kannustettu tai pyydetty siihen mukaan. Tästä näkökulmasta Nuorten tulevaisuusseminaarin mainostus kaipa selvästi muutosta. Tällä hetkellä monet nuoret eivät edes kuule tapahtumasta, mikäli seurakuntien työntekijät eivät kiinnostu tapahtumasta ja mainosta sitä nuorille. Yhtenä vaihtoehtona on edellisen vuoden seminaarinuorten aktivoiminen ja rohkaiseminen mainostamaan tapahtumaa omassa seurakunnassaan seuraavan kevään aikana. Tällöin nuorten osallistuminen ei ole ainoastaan työntekijöistä riippuvaista.

Tällä hetkellä Nuorten tulevaisuusseminaarin jatkotehtävä kuluttaa Nuorten Keskuksen resursseja turhaan, sillä järjestö suunnittelee joka vuosi tehtävän, jota ei seurakunnissa tehdä. Syksyllä seurakunnan toimintaan astuneiden nuorten kanssa ei haluta käsitellä edellisen toimintakauden asioita, koska he voivat tuntea olonsa ulkopuolisiksi. Anu Gretscher (2008, 244–245.) kuitenkin muistuttaa nuorista, jotka ovat olleet suunnittelussa ja ideoinnissa pidempään mukana. Pidempään mukana olleet nuoret eivät välttämättä halua luovuttaa omia ideoitaan seurakunnan päättäjien vietäväksi, vaan haluavat pysyä prosessissa mahdollisimman pitkään mukana. Jatkotehtävän ansiosta nuoret voivat pysyä seminaariprosessissa mukana seminaaripäivän jälkeenkin. Samanaikaisesti on totta, että syksyllä toimintaan astuneet nuoret tulee myös huomioida jatkotehtävässä. Voisiko näiden nuorten kohdalla hyödyntää Rantalan (2011, 150) esittämää tieto-osallisuutta? Tieto-osallisuudessa huomioidaan työntekijöiden vastuu jakaa tietoa nuorille. Voisivatko työntekijät, tai vaikka seminaaripäivään osallistuneet vanhemmat nuoret, kertoa nuorimmille edellisen kevään seminaarista ennen jatkotehtävän toteuttamista? Tällöin syksyllä toimintaan astuneet nuoret voisivat ymmärtää, miksi jatkotehtävä tehdään ilman että kynnys olisi heille liian korkea.

Jatkotehtävästä ei kannata ainakaan vielä luopua, sillä tehtävän idealle on kysyntää nuorten ja työntekijöiden keskuudessa sen haasteista huolimatta. Jatkotehtävän merkitystä tulee avata seurakuntien työntekijöille nykyistä paremmin ja motivoida heitä sen toteuttamiseen. Jatkotehtävän tyyliä voidaan myös jollain tapaa muokata. Mikäli jatkotehtävän haasteille ei löydetä ratkaisua seuraavien vuosien aikana, niin sitten harkitsisin Nuorten tulevaisuusseminaarin lopettamista seminaaripäivään.

Seurakunnan luottamushenkilöiden on tarkoitus huolehtia, että seurakuntalaisten, myös nuorten, ääni kuuluu seurakunnan hallinnossa (Pietilä & Ranta 2014, 7). Todellisuudessa nuorten ääni kuuluu seurakuntien hallinnoissa vaihtelevasti, sillä nuorten ajatuksista ei tunnu aina olevan edes kiinnostuneita. Henkilökohtaisesti ihastuin seminaarikummi-ideaan, sillä näin varmistetaan, että seminaariasiat tulevat käsitellyiksi ja nuorten ääni pääsee kuuluviin seurakuntien hallinnoissa. Seminaarikummi voisi myös motivoida seurakuntaa tekemään ennakkoja jatkotehtävän sekä osallistua tehtävien tekoon yhdessä nuorten kanssa. Näin nuoret saisivat kontaktia vähintään yhteen luottamushenkilöön. Lisäksi kummit voisivat kasvattaa Nuorten tulevaisuusseminaarin osallistujien määrää, kun seurakuntien osallistuminen tapahtumaan ei olisi ainoastaan työntekijöistä riippuvaista. Mitä useampi seurakunta siis omaksuu seminaarikummi-idean osaksi seurakuntansa työtä, niin sen parempi.

Seurakuntakohtaisesti voidaan myös harkita saadaanko nuorten hallintovierailuja toteutettua pienemmässä mittakaavassa. Tapaamiset voisivat toteutua erään haastateltavan idean mukaan seminaariedustajien, kirkkoherran, talouspäällikön ja yhden luottamushenkilön kesken. Mikäli seurakunnan nuorilta löytyy intoa nuorten hallituksen kaltaiseen toimintamuotoon, niin seminaarin tuotoksista voidaan keskustella myös seurakunnan nuorten hallituksen sekä työntekijöiden ja luottamushenkilöiden kesken. Näin nuoret voisivat kokea tulevansa kuulluksi, nuorten ja luottamushenkilöiden välinen yhteistyö toteutuisi eikä seurakunnan hallinnolta vaadittaisi kuitenkaan liian paljoa.

Eräs haastateltava tiivistä Nuorten tulevaisuusseminaarin kehittämiskohteet loistavasti sanoessaan, että tapahtuman pitää olla säännöllinen osa seurakuntien vuositöimintää, jotta siitä on oikeasti seurakunnille hyötyä. Seurakuntia pitääkin kannustaa hyödyntämään Nuorten tulevaisuusseminaarin tuotoksia seurakunnan toiminnassa riippumatta siitä osallistuttiinko heiltä tapahtumaan kuluva vuonna. Näin nuorten toiveet tulevat oikeasti hyödynnetyksi seurakuntien toiminnassa ympäri Suomea. Nuorten Keskus lähettää erityisesti syksyllä kaikkiin seurakuntiin postia ja kannustaa hyödyntämään Nuorten tulevaisuusseminaria seurakuntansa toiminnassa. Tässä kohtaa siirtyy seurakuntien vastuulle huolehtia, että seminaariasiat käsitellään omassa toiminnassa.

9.5 Yhteenveto ja mahdolliset jatkotoimenpiteet

9.5.1 Yhteenveto

Nuorten tulevaisuusseminaarin ennakotehtävä ja seminaaripäivä edistävät selkeästi parhaiten nuorten osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien toteutumista paikallisseurakuntien toiminnassa sekä paikallisseurakuntien toimintaa muutenkin. On kuitenkin positiivista myös huomata, että näitäkin vaiheita voidaan jatkuvasti parantaa ja kehittää yhä parempaan suuntaan. Jatkotehtävä ei tue nuoria tai seurakuntia toistaiseksi juuri ollenkaan. Varsinkin nuorten ja luottamushenkilöiden välistä yhteistyötä voidaan parantaa tapahtumassa merkittävästi.

Vaikka kyseessä onkin nuorille suunnattu tapahtuma, niin myös seurakuntien työntekijöiden ja päättäjien on tärkeää sitoutua Nuorten tulevaisuusseminariin. Ilman heidän sitoutumistaan Nuorten tulevaisuusseminarien positiiviset tulokset jäävät huomattavasti potentiaaliaan vähäisemmiksi. Varsinkin seminaaripäivän ideat toteutuvat paikallisseurakuntien toiminnassa paljon hitaammin, mikäli nuorilta ei haluta kuulla päivän kuulumisista. Osa nuorista voi olla oma-aloitteisempia, mutta monet nuoret kaipaavat työntekijöiden ja päättäjien kiinnostusta rohkaistua kertomaan päivän kuulumisista.

Haastateltavistani kaksi oli isomman ja kaksi pienemmän seurakunnan edustajaa. Haastatteluaineistoa kerätessäni ja analysoidessani huomasin, että oli kyseessä sitten isompi tai pienempi seurakunta, niin samat haasteet ja vahvuudet tulivat esille seurakunnan koosta riippumatta. Seurakunnan suuruudella ei siis ole aineistojeni perusteella juuri merkitystä Nuorten tulevaisuusseminaarin hyödyttävyyteen liittyen.

9.5.2 Nuorten Keskuksen kommentit opinnäytetyöstä ja mahdolliset jatkotoimenpiteet

Nuorten Keskus jakoi hyviä näkökulmia opinnäytetyöstäni. Etenkin opinnäytetyöprosessin loppuvaiheessa saamani kommentit Nuorten Keskukselta helpottivat opinnäytetyön loppuun kirjoittamista. Kommenttien ansiosta onnistuin luomaan opinnäytetyöstä selkeämmän näköisen.

Nuorten Keskus on tyytyväinen tekemääni opinnäytetyöhön ja johtopäätöksiin. Erityisesti yhden haastateltavan mainitsema tapa ennakotehtävän tuotosten siirtämisestä toimintasuunnitelmaan herätti iloa. Jatkotehtävästä ei olla vielä luopumassa, mutta sen markkinoinnissa nähdään olevan paljon huomioitavaa. Kaikki työntekijät eivät välttämättä osaa kutsua nuoria laajempaan seminaariprosessiin. Nuorten Keskus ymmärtääkin, että seurakuntien työntekijöille tulee avata prosessiajattelua jatkossa vahvemmin, jotta Nuorten tulevaisuusseminaarin eri vaiheet tulevat seurakunnissa hyödynnetyiksi.

Nuorten Keskukselta huomautetaan, että he toteuttavat jo paljon tutkimustuloksissa nousseita asioita. Nuorten tulevaisuusseminaarista on lähetetty sähköpostiviesti kaikille kirkolliskokousedustajille ja heitä kannustettiin toteuttamaan jatkotehtävä omissa paikallisseurakunnissaan. Seminaariasioiden koontia lähetetään myös seurakuntien nuorisotyölle sekä loppukeväästä että alkusyksystä. Seurakuntia pyydetään tutustumaan aineistoon ja hyödyntämään sitä omassa työssään. Jatkossa seminaarituotoksia lähetetään mahdollisesti vahvemmin myös seurakuntien hallinnolle.

Tämä oli ensimmäinen opinnäytetyö joka tehtiin Nuorten tulevaisuusseminaariin liittyen. Opinnäytetyötä aloittaessani puhuin Nuorten Keskuksen nuorisosihteerin Tarja Liljendahlin kanssa mahdollisuudesta, että joku myöhemmin jatkaisi opinnäytetyön tekemistä Nuorten tulevaisuusseminaarista kehittämishankkeen tai eri näkökulmasta toteutettavan tutkimuksen muodossa.

Nuorten tulevaisuusseminaari järjestetään Yhden hinnalla -tapahtuman, eli kirkon nuorisopäivien, yhteydessä. Opinnäytetyöhön olisin voinut sisällyttää myös sellaisten seurakuntien haastatteluja, jotka osallistuvat Yhden hinnalla -tapahtumaan, mutta eivät Nuorten tulevaisuusseminaariin. Heiltä olisin voinut kysyä, miksi heidän seurakunnaltaan ei ollut seminaariedustajia. Tämä näkökulma rajattiin kuitenkin opinnäytetyöstäni pois. Nuorten Keskuselta kuitenkin esitetään, että tästä voisi löytyä opinnäytetyön aihetta tulevaisuudessa jollekulle. Tapahtumasta löytyy varmasti opinnäytetyön aiheita halukkaille vielä tulevaisuudessakin.

9.6 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Ottaessani yhteyttä haastateltaviini tiedustelin kaikilta tarvetta tutkimuslupan hankkimiselle. Kahden haastateltavan kohdalla tutkimuslupan hankkiminen seurakunnan kirkkoherralta oli tarpeellista. Diakonia-ammattikorkeakoulun (2016) ohjeistusten mukaan tutkimuslupahakemuksessa tulee ilmetä ketkä kuuluvat opinnäytetyön kohderyhmään, mitkä ovat työn tavoitteet ja tutkimusongelmat sekä miten aineisto kerätään ja analysoidaan. Lisäksi tutkimuksen kyselylomake ja haastattelurunko tulee sisällyttää lupahakemukseen. Sisällytin kaiken tämän omaan tutkimuslupahakemukseeni. Hakemuksesta kävi ilmi, että käsittelen nuoria, työntekijöitä ja koko seurakuntaa täysin anonymisti. Lupahakemuksen liitteeksi laitoin myös opinnäytetyösuunnitelmani, josta kirkkoherrat näkivät laatimani haastattelu- sekä kyselylomakerunгон. Sain luvat tutkimuksen tekemiselle keväällä 2016 ja sitouduin täysin hakemuksissa esittämiini tutkimusperiaatteisiin koko opinnäytetyöprojektini ajan.

Opinnäytetyön tutkimukseen osallistuvilla tulee kertoa, mistä työssä on kyse ja mihin sitä käytetään. Osallistumisen täytyy olla täysin vapaaehtoista (Diakonia-ammattikorkeakoulu 2016.) Tein kaikille opinnäytetyöhöni osallistuneille selväksi, mistä opinnäytetyössäni on tarkalleen ottaen kyse ja että kysymyksiini vastaaminen on täysin vapaaehtoista. Mahdollisia haastateltavia kartoittaessani kaksi nuorisotyönohjaajaa kieltäytyivätkin haastattelusta, jolloin otin yhteyttä muihin henkilöihin. Seminaaripäivän aluksi kerroin nuorille lyhyesti opinnäytetyöstäni ja siitä, että heidän vastaamisensa perustuu vapaaehtoisuuteen ja täyteen anonymiteettiin.

Opinnäytetyön tekijän tulee varmistaa, etteivät haastattelu- tai kyselylomakeaineistot joudu ulkopuolisten käsiin. Osallistujille tulee myös ilmoittaa, miten opinnäytetyön tekijä tai opinnäytetyön yhteistyötaho säilyttää kerätyn aineiston. (Diakonia-ammattikorkeakoulu 2016.) Ilmoitin kaikille tutkimukseen osallistuneille, että säilytän aineiston itselläni opinnäytetyöprojektini ajan, jonka jälkeen hävitän sen. Tutkimukseen osallistuneet tiesivät, että jaan kuitenkin aineistosta nousevat tiedot Nuorten Keskuksen kanssa, jotta tapahtumaa voidaan tulevaisuudessa kehittää. Samalla tiedustelin haluavatko nuoret ja työntekijät anonymiä käsittelyä lopullisessa raportissani, sillä Diakonia-ammattikorkeakoulun ohjeistuksen mukaan monien osallistumisen ehtona on täysi anonymiteetti. Lopulta päädyinkin täyteen anonymiteettiin kaikkien haastateltavien kohdalla varmistaen sen, ettei opinnäytetyöstäni koidu hankaluuksia haastateltavilleni.

Olen ollut kaksi kertaa mukana järjestämässä Nuorten tulevaisuusseminaaria sekä työharjoittelussa Nuorten Keskuksella. Tästä syystä minun oli erityisen tärkeää muistaa käsitellä ja analysoida tuloksia puolueettomasti. Diakonia-ammattikorkeakoulun (2016) ohjeistuksissa korostetaan, että opinnäytetyön tekijän on jatkuvasti reflektoitava omaa rooliaan suhteessa opinnäytetyöhön. Muistutinkin itselleni jatkuvasti, että analysoin tuloksia saadun aineiston pohjalta, enkä anna aiemman kokemukseni vaikuttaa tutkimuksen tekemiseen millään tavalla. Koen onnistuneeni tässä hyvin ja nostaneeni raportissa seminaarin vahvuuksia ja kehittämiskohteita tasapuolisesti esille.

Nuorten tulevaisuusseminaariin kutsutaan osallistujia kaikista Suomen seurakunnista. Opinnäytetyöni kohdalla tulee kuitenkin ottaa huomioon, että minun olisi ollut työlästä haastatella useampaa kuin neljää nuorisotyönohjaajaa. Opinnäytetyössäni on mahdotonta saada selville absoluuttista totuutta siitä, kuinka hyvin Nuorten tulevaisuusseminaari on tukenut kaikkien suomalaisten seurakuntien nuorisotyötä. Yhteistyökumppanini voivat kuitenkin saada arvokkaita näkökulmia seminaarin vahvuuksista ja kehittämiskohteista.

Pohdin pitkään minkälaisilla haastatteluilla saisin kerättyä mahdollisimman luotettavaa tutkimustietoa. Valitsenko työntekijähaastateltavat seurakunnista, jotka ovat osallistuneet seminaariprosessiin useammin, harvemmin vai sekä että? Näin satunnaisesti osallistuneiden haastattelemisen riskinä, sillä on mahdotonta tietää, kuinka konkreettista palautetta heiltä saisin. Eräs haastattelusta kieltäytynyt nuorisotyönohjaaja sanoi, ettei hän osaisi vastata kysymyksiini, koska hän ei ole sitoutunut seminaariin niin hyvin kuin ehkä pitäisi. Uskon, että aktiivisempien osallistujien kautta onnistuin saamaan konkreettisempaa ja laajempaa tietoa Nuorten tulevaisuusseminaarin vahvuuksista ja kehittämiskohteista.

Haastattelujen ja kyselyn toteutusvaiheisiin tuli panostaa, jotta ne voitaisiin kokea mahdollisimman luotettavina. Varsinkin nuorten osalta kysymysasettelujen tuli olla kohdallaan, sillä heidän kohdallaan minulla ei ollut tarkentavien kysymysten mahdollisuutta. Olen tyytyväinen kyselyn lopulliseen muotoon ja koen saaneeni nuorilta hyödyllistä tietoa seminaarin tulevaisuutta silmällä pitäen.

Kyselylomakkeet olisivat voineet olla luotettavampia, mikäli kaikki nuoret olisivat vastanneet kyselyyn seminaaripäivän jälkeen. Aikataulusyistä tämä ei kuitenkaan ollut kaikkien kohdalla mitenkään mahdollista. Harkitsin myös internetkyselyn laatimista, mutta koin nuorten vastaamisen sellaiseen olevan aivan liian epävarmaa. Uskon, että seminaaripäivän aikana vastaaminen lisäsi kyselyyn vastanneiden määrää. Vaikka moni nuori joutuikin vastaamaan kesken päivän, niin koen heidän osanneen vastata kyselyyn riittävän hyvin.

Käytin aineiston analysointimenetelmänä teemoittelua. Teemoittelussa opinnäytetyön tekijän tulee pysyä aineistolleen uskollisena sekä varoa, ettei hän tulkitse aineistoa väärin ja luo työlleen valheellisia teemoja. Aineisto kannattaa käydä useaan kertaan läpi tämän välttämiseksi. (Moilanen & Räihä 2010, 56.) Koen opinnäytetyöni olevan luotettava analysoinnin osalta, sillä kävin aineiston huolellisesti moneen otteeseen läpi.

9.7 Ammatillisen kasvun pohdintaa

Aloittaessani opiskeluni vuonna 2013 Nuorten tulevaisuusseminaari oli minulle vielä kohtuullisen uusi tapahtuma. Olin innoissani päästessäni tutustumaan tapahtumaan osana seminaarin työryhmää. Kun päätin aloittaa tekemään opinnäytetyötä Nuorten tulevaisuusseminaariin liittyen, niin uskoin sen kehittävän ammatillista osaamistani sekä avartavan näköalaani kirkon nuorisotyöhön liittyen.

Opinnäytetyössäni parasta oli saada kommentteja evankelis-luterilaisen kirkon nuorilta ja työntekijöiltä laajalla otannalla. Haastattelujen ja kyselylomakkeiden ansiosta pääsin konkreettisesti tutustumaan erilaisten ja erikokoisten seurakuntien toimintaan. Erilaisiin seurakuntiin ja toimintakulttuureihin tutustuminen sai minut vakavasti pohtimaan omaa tulevaa uraani kirkon nuorisotyönohjaajana.

Vaikka seurakunnan nuorisotyönohjaajan ura on ollut jo pidempään haaveenani, niin huomaa ettei minulla ole ollut kovinkaan laadukasta käsitystä yksittäisen seurakunnan hallintojärjestelmästä. Luulen, että ilman opinnäytetyötäni käsitykseni seurakuntien hallinnosta olisi edelleen melko suppea. Uskon, että minun on tulevaisuudessa helpompaa suunnitella työnteokoani, kun tiedän mikä on seurakunnan hallinnon rooli suhteessa nuorisotyöhön.

Koen opinnäytetyön tukeneen sosionomin ammattipätevyyttäni. Sosiaalialan eettisen osaamisen kompetensseihin sisältyy taito tukea yksilöiden kasvua ja tasa-painoa sekä toimia sosiaalialan arvojen mukaisesti (Sosiaalialan ammattikorkea-

koulutuksen kompetenssit 2016, 1). Uskon kirkon ja sosiaalialan edustamien arvojen sisältävän paljon samaa, minkä takia taitoni toimia sosiaalialan arvojen mukaisesti varmasti kasvoivat. Koen opinnäytetyön myös opettaneen minulle, miten yksilöiden kasvua ja tasapainoa voi tukea niin kirkon kuin sosiaalialankin työssä.

Opinnäytetyön tekeminen muistutti itselleni, kuinka tärkeää nuorten vaikutusmahdollisuuksien ja osallisuuden kokemuksen toteutuminen kaikessa nuorisotyössä on. Sosiaalialan ammattikorkeakoulun kompetensseissa (2016, 2) mainitaan taito edistää kansalaisten osallisuutta. Vaikka opinnäytetyöni liittyi vahvasti nuorten osallisuuteen kirkon nuorisotyössä, niin koen opinnäytetyön antaneen minulle taitoja edistää nuorten osallisuutta myös sosiaalialan kentällä. Haluan rohkaista nuoria vaikuttamaan heille tärkeisiin asioihin sekä tarjota heille mahdollisuutta tulla mielipiteissään aidosti kuulluksi.

Teoriaosuuden kirjoittaminen oli välillä raskasta, mutta siitä oli kuitenkin hyötyä opinnäytetyöni tekemiselle. Käytin haastattelurungon ja kyselylomakkeen laatimiseen paljon aikaa ja jouduin muokkaamaan niitä matkan varrella. Kirjallisuus auttoi minua havaitsemaan, millaisia kysymyksiä minun tulee haastatteluihin ja kyselyihin sisällyttää. Johtopäätösten tekeminen oli helpompaa, kun minulla oli teorial tietoa laajasti taustalla.

Haastattelujen kartoittaminen oli aluksi hankalaa, koska sain vain yhden haastateltavan alkuperäisistä vaihtoehdoistani. Olen kuitenkin kovin tyytyväinen siihen, etten harmistunut näistä takaiskuista vaan jatkoin haastateltavien kartoittamista ahkerasti. Lopulta haastateltavien ja kyselyyn vastanneiden määrä ylitti odotukseni. Ammatillisessa mielessä olen tyytyväinen, ettei haastateltavien saaminen sujunut yksinkertaisesti, koska työelämässä tilanteet muuttuvat nopeasti ja minun täytyy osata reagoida tilanteeseen. Opinnäytetyön tekeminen opetti minua tässä asiassa.

Kaiken kaikkiaan koen täyttäneeni työlle asettamani tavoitteet melko hyvin. Lopuvaiheessa tuli kuitenkin mieleen olisiko ollut kiinnostavaa tarkastella myös nuorten omaa henkilökohtaista kasvua Nuorten tulevaisuusseminaarin aikana.

Se olisi kuitenkin ollut täysin eri työ, enkä olisi saanut sitä tähän työhön millään sisällytettyä.

Tulen varmasti olemaan Nuorten tulevaisuusseminaarin vahva puolestapuhuja tulevissa työyhteisöissäni. Aion myös tehdä oman osani sen eteen, että tapahtumalla voisi oikeasti olla positiivisia vaikutuksia sekä nuoriin että koko seurakunnan toimintaan. Tämän esimerkin kautta toivon tulevan työyhteisöni työntekijöiden sekä päättäjien innostuvan tapahtumasta.

LÄHTEET

- Ahonen, Timo; Lyytinen, Heikki; Lyytinen, Paula; Nurmi, Jari-Erik; Pulkkinen, Lea & Ruoppila, Isto 2014. Ihmisen psykologinen kehitys. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Alasuutari, Pertti 2011. Laadullinen tutkimus 2.0. Tampere: Vastapaino.
- Allianssi 2012. Nuorista Suomessa. Tietoa nuorista, heidän asemastaan, elinoloistaan ja nuorisotyöstä 2012. Helsinki: Suomen Nuorisoyhteistyö – Allianssi ry. Viitattu 19.8.2016. <http://www.alli.fi/binary/file/-/id/615/fid/1803>.
- Allianssi 2014. Nuorista Suomessa. Tietoa nuorista, heidän asemastaan, elinoloistaan ja nuorisotyöstä 2014. Helsinki: Suomen Nuorisoyhteistyö – Allianssi ry. Viitattu 16.8.2016. <http://www.alli.fi/binary/file/-/id/665/fid/3412>.
- Andersson, Jari 2007. Vammala. lasten ja nuorten kunta? Lasten ja nuorten osallisuus päätöksenteossa. Teoksessa Anu Gretschel & Tomi Kii-lakoski (toim.) Lasten ja nuorten kunta. Helsinki: Nuorisotutkimus-seura. 158–173.
- Dunderfelt, Tony 2011. Elämänkaaripsykologia. Lapsen kasvusta yksilön henki-seen kehitykseen. Helsinki: WSOYpro.
- Diakonia-ammattikorkeakoulu 2016. Eettiset periaatteet tutkimassa ja kehittä-vässä työssä. Viitattu 23.11.2016. <http://libguides.diak.fi/c.php?g=389856&p=2793510>.
- Eskola, Jari & Vastamäki, Jaana 2010. Teemahaastattelu. Opit ja opetukset. Teoksessa Juhani Aaltola & Raine Valli (toim.) Ikkunoita tutkimus-metodeihin 1. Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelev-alle tutkijalle. Jyväskylä: PS-kustannus. 26–44.
- Eskola, Jari 2010. Laadullisen tutkimuksen juhannustaiat. Laadullisen aineiston analyysi vaihe vaiheelta. Teoksessa Juhani Aaltola & Raine Valli (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetel-miin. Jyväskylä: PS-kustannus. 179–203.

- Gretschel, Anu 2008. Nuori – Ei asiakkaaksi, vaan vaikuttamaan nuorisotyön keinoin. Teoksessa Tommi Hoikkala & Anna Sell (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Nuorisotutkimusseura. 243–262.
- Gretschel, Anu; Kiilakoski, Tomi & Nivala, Elina 2012. Osallisuus, kansalaisuus ja hyvinvointi. Teoksessa Anu Gretschel & Tomi Kiilakoski (toim.) Demokratiaoppitunti. Lasten ja nuorten kunta 2010-luvun alussa. Helsinki: Nuorisotutkimusseura. 9–33.
- Hakala, Juha 2010. Tutkimusmenetelmän valinnasta. Teoksessa Juhani Aaltola & Raine Valli (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Jyväskylä: PS-kustannus. 12–25.
- Hauta-aho, Henna & Tornivaara, Sanna-Maaria 2009. Kirkosta kiinni! Helsinki: Kirjapaja.
- Hiilamo, Heikki; Kauppinen, Juha & Särkiö, Riitta 2011. Seurakunnan luottamushenkilön käsikirja. Helsinki: Edita.
- Hirsijärvi, Sirkka; Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2009. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.
- Karvonen, Marja-Liisa & Liljendahl, Tarja 2005. Nuoren kirkko 2015. Teoksessa Terhi Paananen & Hans Tuominen (toim.). Nuorisotyön käsikirja. Helsinki: Kirjapaja Oy. 311–325.
- Kiilakoski, Tomi 2007. Johdanto: lapset ja nuoret kuntalaisina. Teoksessa Anu Gretschel & Tomi Kiilakoski (toim.) Lasten ja nuorten kunta. Helsinki: Nuorisotutkimusseura. 8–23.
- Kirkkohallitus 2012. Nuoret seurakuntalaisina. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallituksen julkaisuja 2012:6. Helsinki: Kirkkohallitus
- Kirkkohallitus i.a. Sakasti. Lapsivaikutusten arviointi LAVA. Viitattu 1.9.2016. <http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content46688F>.
- Kirkkojärjestys 1993/1055. 8.11.1991. Viitattu 28.8.2016. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19931055>.
- Kiviniemi, Kari 2010. Laadullinen tutkimus prosessina. Teoksessa Juhani Aaltola & Raine Valli (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. Jyväskylä: PS-kustannus. 70–85.

- Kokkonen, Jarmo 2015. Kirkon nuorisotyön tulevaisuusnäkyviä. Kunnallisen nuorisotyön tulevaisuusodotukset 2015. Allianssi ry & Suomen Kuntaliitto.
- Koskinen, Sanna 2007. Lähiympäristöön vaikuttavaa ympäristökasvatusta. Teoksessa Anu Gretscher & Tomi Kiilakoski (toim.) Lasten ja nuorten kunta. Helsinki: Nuorisotutkimusseura. 131–143.
- Kyttä, Elise 2008. ”On kiva kun nuorilta kysytään” – Nuorten toiveita seurakunnan auttamistoiminnasta. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. Viitattu 4.9.2016. <http://www.nuortenkeskus.fi/binary/file/-/id/35/fid/435/>.
- Köykkä, Arto 2014. Nuorisotyön alkeet ja jatko. Helsinki: Nuorten Keskus.
- Laakso, Tiina 2006. Loimaan seutukunnan nuorten osallisuuskäsitykset. Teoksessa Tiina Laakso & Sari Äikää-Torkkeli (toim.) Osallisuudella onnistumiseen. Loppuraportti Nuorten osallisuushankkeesta Loimaan seutukunnassa. Turku: Turun ammattikorkeakoulu. 11–35.
- Launonen, Pekka 2004. Nuorisonohjaajasta nuorisotyönohjaajaksi. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu.
- Launonen, Pekka 2008a. Kirkon nuorisotyö. Hengellisen, pedagogisen ja sosiaalisen kolmiyhteys. Teoksessa Tommi Hoikkala & Anna Sell (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Nuorisotutkimusseura. 78–89.
- Launonen, Pekka 2008b. Kasvattava ja palveleva kirkko – Kristillinen lapsi- ja nuorisotyö historian murrosvaiheissa. Teoksessa Jouko Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: Lasten Keskus. 221–234.
- Lehtonen, Lauri 2013. Nuoret seurakunnan toiminnan kohteina vai aktiivisina toimijoina – Nuorten osallisuus seurakunnissa. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. Viitattu 4.9.2016
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/56794/Lauri_Lehtonen.pdf?sequence=1.
- Lilja, Jussi 2014a. Seurakunnan hallinto. Teoksessa Paavo Ranta & Tytti Pietilä (toim.) Seurakunnan luottamushenkilön kirja 2015–2018. Helsinki: Seurakuntaopisto/Agricola. 71–105.

- Lilja, Jussi 2014b. Seurakunnan kokousmenettely. Helsinki: Kirkkohallitus. Viitattu 28.8.2016. [http://sakasti.evl.fi/julkaisut.nsf/98E0B5FA3F161735C2257E2E0012D563/\\$FILE/253827_KH_seurakunnan_kokousmenettely_verkkoon.pdf](http://sakasti.evl.fi/julkaisut.nsf/98E0B5FA3F161735C2257E2E0012D563/$FILE/253827_KH_seurakunnan_kokousmenettely_verkkoon.pdf).
- Liljendahl, Tarja 2016. Nuorten Keskukseen nuorisosihteerin haastattelu. 9.3.2016.
- Lund, Pekka 2007. Muuttuvan kirkon mukautuva palvelija. Nuorten Keskus 1905–2005. Helsinki: Nuorten Keskus ry.
- Malkavaara, Mikko 2011. Osallisuus, kirkko ja sen teologia. Teoksessa Suvielise Nurmi & Kaisa Rantala (toim.) Näyn & kuulun. Lapsen etu ja osallisuus. Helsinki: Poikien ja tyttöjen keskus ry. 109–135.
- Malkavaara, Mikko 2013. Nuori Tampere. Seurakuntien nuorisotyö Tampereella 1930–2010. Tampere: Tampereen ev.lut. seurakuntayhtymä.
- Mannerheimin Lastensuojeluliitto i.a. Toimitaan yhdessä! Nuorten osallistava koulutus. Viitattu 12.3.2016. http://www.mll.fi/@Bin/39226/Nuorten_osallistava_koulutus.pdf.
- Moilanen, Pentti & Räihä, Pekka 2010. Merkitysrakenteiden tulkinta. Teoksessa Juhani Aaltola & Raine Valli (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Jyväskylä: PS-kustannus. 46–69.
- Muhonen, Mervi & Tirri, Kirsi 2008. Mitä on kristillinen kasvatus? Teoksessa Jouko Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: Lasten Keskus. 63–82.
- Myllyniemi, Sami 2013. Vaikuttava osa. Nuorisobarometri 2013. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriö, Nuorisosihteerin neuvottelukunta & Nuorisotutkimusverkosto.
- Mäkelä, Jukka 2011. Osallisuuden merkitys lapsen ja nuoren kehitykselle. Teoksessa Suvielise Nurmi & Kaisa Rantala (toim.) Näyn & kuulun. Lapsen etu ja osallisuus. Helsinki: Poikien ja tyttöjen keskus ry. 13–23.

- Noppiari, Elina 2014. Mobiilimuksut. Lasten ja nuorten mediaympäristön muutos, osa 3. Tampereen yliopisto: Journalismin, viestinnän ja median tutkimuskeskus Comet. Viitattu 14.8.2016. <http://www.uta.fi/cmt/index/mobiilimuksut.pdf>.
- Nuorisolaki 2006/72. 27.1.2006. Viitattu 9.3.2016. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060072>.
- Nuorten Keskus 2010a. Kirkko 2020 –seminaarien historia. Viitattu 7.3.2016. <http://www.nuortenkeskus.fi/fi/toimintaa/kirkko+2020-seminaarit/ai-kaitemmat+tulevaisuusseminaarit/>.
- Nuorten Keskus 2010b. NAVI. Nuori aikuinen vaikuttaa kirkossa. Viitattu 3.9.2016. <http://www.nuortenkeskus.fi/fi/toimintaa/navi/>.
- Nuorten Keskus 2010c. Uusi järjestö syntymässä vuoden 2017 alussa. Viitattu 3.9.2016. <http://www.nuortenkeskus.fi/fi/jarjesto/slk+ptk+ja+nkn+fuusioituminen+2017/>.
- Nuorten Keskus 2010d. Isospankkialoite myötätuulella kirkolliskokouksessa. Viitattu 31.3.2016. http://www.nuortenkeskus.fi/sitenews/view/-/nid/189/ngid/1/language_code/fi/.
- Nuorten Keskus 2010e. Nuorten tulevaisuusseminaari kirkko 2020. Viitattu 9.3.2016. <http://www.nuortenkeskus.fi/fi/toimintaa/kirkko+2020-seminaarit/vuoden+2015+seminaari/ennakkotehtavat/>.
- Nuorten Keskus 2010f. Jatkotehtävä 2016. Viitattu 4.9.2016. <http://www.nuortenkeskus.fi/fi/toimintaa/kirkko+2020-seminaarit/vuoden+2016+seminaari/jatkotehtava/>.
- Nuorten Keskus 2010g. Seminaaripäivän ohjelma 14.5. Viitattu 4.9.2016. <http://www.nuortenkeskus.fi/fi/toimintaa/kirkko+2025-seminaarit/vuoden+2016+seminaari/seminaaripaivan+ohjelma/>.
- Nuorten Keskus 2014. Nuorten Keskuksen toimintastrategia 2020. Viitattu 4.9.2016. <http://www.nuortenkeskus.fi/binary/file/-/id/43/fid/1411>.
- Nurmi, Suvielise 2011. Johdanto. Teoksessa Suvielise Nurmi & Kaisa Rantala (toim.) Näyn & kuulun. Lapsen etu ja osallisuus. Helsinki: Poikien ja tyttöjen keskus ry. 6–10.

- Perustuslaki 1999/731. 11.6.1999. Viitattu 9.3.2016. [http://www.fin-lex.fi/fi/laki/ajan-tasa/1999/19990731?search\[type\]=pika&search\[pika\]=perustuslaki](http://www.fin-lex.fi/fi/laki/ajan-tasa/1999/19990731?search[type]=pika&search[pika]=perustuslaki).
- Pietilä, Tytti & Ranta, Paavo 2014. Esipuhe. Teoksessa Paavo Ranta & Tytti Pietilä (toim.) Seurakunnan luottamushenkilön kirja 2015–2018.
- Porkka, Jouko 2008. Kirkon kasvatustoiminta yhtenäiskulttuurista postmoderniin. Teoksessa Jouko Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: Lasten keskus. 153–220.
- Puusniekka, Anna & Saaranen-Kauppinen, Anita 2006. Teemoittelu. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 15.11.2016. http://www.fsd.uta.fi/metodologia/metodologia/kvali/L7_3_4.html.
- Rantala, Kaisa 2011. Osallisuuden kokemuksia ja kokeiluja seurakunnissa. Teoksessa Suvielise Nurmi & Kaisa Rantala (toim.) Näyn & kuulun. Lapsen etu ja osallisuus. Helsinki: Poikien ja tyttöjen keskus ry. 138–181.
- Salmivalli, Christina 2005. Kaverien kanssa. Vertaissuhteet ja sosiaalinen kehitys. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Soukkio, Noora 2015. Osallisuutta kirkon nuorisotyössä – Tampereen Tuomiokirkkoseurakunnan nuorisotyön teemailtojen kehittämishanke. Dia-konia-ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. Viitattu 4.9.2016. <https://publications.theseus.fi/xmlui/bitstream/handle/10024/100636/IRKON%20NUORISOTYOSSA%20-%20Tampereen%20Tuomiokirkkoseurakunnan%20nuorisotyön%20teemailtojen%20kehittämishanke.pdf?sequence=1>.
- Suomen evankelisluterilainen kirkko i.a. Äänestä, edusta, tee aloite – tule mukaan vaikuttamaan! Viitattu 7.3.2016. <http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/66C256C6C6F4CCC6C2256FEA003B1A43?OpenDocument&lang=FI>.
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.a. Aamenesta öylättiin. Kirkko. Viitattu 24.8..2016. <http://www.evli.fi/sanasto/index.php/Kirkko>.
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.b. Aamenesta öylättiin. Seurakunta. Viitattu 24.8.2016. <http://www.evli.fi/sanasto/index.php/Seurakunta>.

- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.c. Kirkko toimii paikallisesti seurakunnissa. Viitattu 24.8.2016. <http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/9C9A51590FC8D085C2256FEA003A186E?OpenDocument&lang=FI>.
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.d. Kirkolliskokous on kirkon eduskunta. Viitattu 28.8.2016. <http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/DF5D9AEE73295D2CC2257089004FC5DD?OpenDocument&lang=FI>.
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.e. Piispa on hiippakuntansa hengellinen johtaja ja ylin opettaja. Viitattu 28.8.2016. <http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/A93F0CC0F581CB9FC2256FEA003B3F1C?OpenDocument&lang=FI>.
- Suomen evankelisluterilaisen kirkon keskushallinto 2007. Meidän kirkko – osallisuuden yhteisö. Suomen evankelisluterilaisen kirkon strategiaa vuoteen 2015 laatineen työryhmän mietintö. Helsinki: Kirkkohallitus. Viitattu 12.3.2016. [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/9297F603C875C1C8C225770A002E3448/\\$FILE/kirkon_strategia_2015_mietinto.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/9297F603C875C1C8C225770A002E3448/$FILE/kirkon_strategia_2015_mietinto.pdf).
- Taavitsainen, Tiina 2012. Lasten ja nuorten osallisuus kirkossa. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. Viitattu 4.9.2016. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/51203/Taavitsainen_Tiina.pdf?sequence=1.
- Thitz, Päivi 2013. Seurakunta osallisuuden yhteisönä. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu.
- Valli, Raine 2010. Kyselylomaketutkimus. Teoksessa Juhani Aaltola & Raine Valli (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Jyväskylä: PS-kustannus. 103–127.
- Virolainen, Jutta i.a. Kulttuuripoliittinen näkökulma osallistumiseen. Teoksessa Arto Lindholm (toim.) Ei-kävijästä osalliseksi – Osallistuminen, osallistaminen ja osallisuus kulttuurialalla. Humanistinen ammattikorkeakoulu. 54–62. Viitattu 16.3.2016. <https://www.humak.fi/wp-content/uploads/2015/11/Arto-Lindholm-ei-kavijasta-osalliseksi.pdf>.

LIITE 1: HAASTATTELURUNKO TYÖNTEKIJÖILLE

- 1** Montako kertaa seurakuntanne on osallistunut Nuorten tulevaisuusseminaariin?
- 2** Miksi seurakuntanne on lähettänyt nuoria osallistumaan Nuorten tulevaisuusseminaariin?
- 3** Millaista palautetta nuoret ovat Nuorten tulevaisuusseminaarista antaneet?
- 4** Miten Nuorten tulevaisuusseminaarien tuotoksia on hyödynnetty seurakunnan toiminnassa?
- 5** Miten Nuorten tulevaisuusseminaarien eri vaiheet ovat innostaneet nuoria vaikuttamaan seurakunnan toimintaan?
- 6** Miten Nuorten tulevaisuusseminaarien eri vaiheet ovat tukeneet nuorten osallisuutta?
- 7** Miten nuorten osallisuutta voitaisiin tukea Nuorten tulevaisuusseminaareissa paremmin?
- 8** Miten Nuorten tulevaisuusseminaarit ovat rakentaneet yhteyttä nuorten ja luottamushenkilöiden välille?
- 9** Miten nuorten ja luottamushenkilöiden välistä yhteyttä voitaisiin rakentaa Nuorten tulevaisuusseminaareissa paremmin?
- 10** Millainen anti Nuorten tulevaisuusseminaareilla on ollut nuorisotyölle muuten?
- 11** Millä tavalla Nuorten tulevaisuusseminaaria voitaisiin sisällöllisesti tulevaisuudessa kehittää?
- 12** vapaa sana, mitä muuta haluat sanoa Nuorten tulevaisuusseminaariin liittyen?

LIITE 2: KYSELYLOMAKE NUORILLE

Vastaa kysymyksiin kokonaisilla lauseilla

1. Tässä kyselyssä seurakunnalla viitataan omaan kotiseurakuntaasi. Kirkolla viitataan organisaatioon, joka kattaa kaikki Suomen seurakunnat.

Millaista muutosta kaipaat

a) Seurakunnassasi

b) Koko kirkossa

2 Nuorten tulevaisuusseminaari kattaa seminaaripäivän, seminaaria edeltävän ennakkotehtävän ja seminaarin jälkeisen jatkotehtävän. Seminaaripäivänä keskitytään nuorten vaikutusmahdollisuuksiin koko kirkon tasolla. Ennakko- ja jatko-tehtävät toteutetaan omassa paikallisseurakunnassa ja niissä keskitytään nuorten vaikuttamismahdollisuuksiin omassa kotiseurakunnassa.

Millaisen vaikuttamisen mahdollisuuden koet Nuorten tulevaisuusseminaarin sinulle antavan? Perustele.

3 Miten koet tulevasi kuulluksi

a) Omassa kotiseurakunnassasi

b) Nuorten tulevaisuusseminaarissa?

4 Mikä Nuorten tulevaisuusseminaarissa (ennakkotehtävä, seminaaripäivä ja jatkotehtävä) on sisällöltään mielestäsi

a) Hyvää:

b) Kehitettävää:

5. Seurakunnan luottamushenkilöt edustavat sinua seurakuntasi hallinnossa. He ovat mukana päättämässä seurakunnan toimintaan liittyvistä asioista. Luottamushenkilöt siis mahdollistavat muutosten toteutumisen seurakunnassasi.

a) Oletko tavannut seurakuntasi luottamushenkilöitä?

b) Miten nuorten ja luottamushenkilöiden välistä yhteistyötä voitaisiin mielestäsi lisätä?